

Hüseyin Məmmədov

*Olumla ölüm
arasında*

Bakı - 2022

Redaktor:

Sabir Hüseynov,
Prezident mükafatçısı

Korrektor və dizayn:

Veys Əliyev

Kompyuter yiğicısı:

Sevda Əliyeva

Kitabda Hüseyin Məmmədovun “Olumla ölüm arasında” povesti və müxtəlif illərdə dövri mətbuatda dərc olunmuş məqalələri toplanmışdır.

Hüseyin Məmmədov: “Olumla ölüm arasında”,
Bakı, “İmza” nəşrlər evi, 2022, 200 səhifə

ISBN 978-9952-37-441-16

© H.Məmmədov - 2022

YAŞAMAQ GÖZƏLDİR, QARDAŞIM!

«Yaşamaq istəyirəm» - bədii povest və məqalələr toplusu İştedadlı qələm dostum, yazıçı-publisist Hüseyn Məmmədovun oxocularla növbəti görüşüdür. Hər görüşündə könül dünyamızı işıq selinə qərq edən, qəlbimizi gah sevindirən, gah da duyğulandırın yazıcı söz xəzinəmizi daha da zənginləşdirib. «Olum və ölüm» dilemması qarşısında qalan, yaşamaq uğrunda mübarizə aparan, ümidi, inamı, insanlara sevgisi və ailəsinə bağlılığı ilə, fədakar mübarizəsi ilə canına «hopmuş» xəstəliyə qarşı döyüşərək sonda qalib gələn Vaqif əslində bütün mübariz ruhlu insanların ümumiləşdirilmiş obrazıdır.

Əsərdə təkcə Vaqifin xəstəxanada müalicə olunduğundan söhbət açılmır, həm də dostluqdan, qardaşlıqdan Sərdar Bədəlov kimi əsl həkimlərdən, tibb bacılarından, ailə məhəbbətdən, insanın yaşamaq uğrunda mübarizəsindən danışılır.

Həkim Sərdar Bədəlovun timsalında əsl dostluqdan söhbət açan yazıçı dostluğu haqq yolu kimi qiymətləndirir, dostluğun ciddi etik dəyər olduğunu bildirir.

Əsərdə baş qəhrəmanın - Vaqifin vəfalı, etibarlı dostları arasında Mübarizin də, Bədəlin də əsl dost olması, dost yolunda fədakarlığı, dost yolunda çətinliklərə sinə gərməsi və s. qabarıq şəkildə öz əksini tapıb.

Kitabda adları çəkilən professor Nazim Mollazadənin, əsəb xəstəlikləri şöbəsinin müdürü Aydın Əliyevin, Kəmalə həkimin, tibb bacıları Rəfiqə xanımın, Mirvari xanımın timsalında sözün əsl mənasında Hippokrat andına sadıq qalan, xəstələrə öz doğmaları kimi yanaşan, müsəlləh əsgər kimi onların sağlamlığı keşiyində dayanan vicdanlı və saf ürəklı, təmiz qəlblı insanları görürük. Onların hər biri, xüsusilə həkim və etibarlı dost olan Sərdar Bədəlov böyük hörmətə və ehtirama layiqdir.

Olduqca təsirli və oxunaqlı bir şəkildə qələmə alınan, ürəyin «sarı siminə» toxunan bu əsərdə saf, təmiz məhəbbətdən, eləcə də Bədəlin, Mübarizin şəxsində mərdlikdən, kişilikdən, Əlinin timsalında əsl qardaşdan və s. insani məziyyətlər qabarılıq şəkildə əks olunub.

Yoldaşlıqda, dostluqda etibarlı olmağın xarakterik xüsusiyyətlərini Sərdar həkimin, Bədəlin, Mübarizin, Durxanın, Sarıfin, Əhmədağa dayının şəxsində güzgü kimi əks etdirən Hüseyin Məmmədov bu kitabı ile imzasını imzalar içinde bir da-ha təsdiqləməli oldu. O, bir daha ədəbiyyatın ədəbi dünyasında olduğunu sübut elədi, müasir Azərbaycan nəşrində səsini oxuculara çatdırıa bildi. Bəli, nəşrdə və publisistikada Hüseyinin səsi gəlir, ədəbi uğurları aydınca görünür, ədəbiyyat yolunda uğurla atdığı addımlarının səsi eşidilir.

Hüseyin Məmmədovun qələmə aldığı «Yaşamaq istəyirəm» povesti əslində qumlu səhrada piramida kimi yüksələn bir kitab təsiri bağışlayır. Piramidanın sırrı onun içində gizləndiyi kimi, bu kitabın da «sirri» onun səhifələrində gizlənib. Hər səhifədə yazıçı qəlbinin döyüntüləri eşidilir. Bu söhbət o qədər maraqlı, həm də o qədər həzin və kövrəkdir ki, oxucunu suçəkən kimi özünə çəkir.

Hüseyin qəlbinin döyüntülərilə daha yaxından tanış olduqca gözlərim önündə etibarlı bir dost, məğrur bir türk kişisi canlanırdı. Bu türk kişisinin saf və təmiz dünyasını kəşf etdikcə heyrətlənməyə bilmirdim. Halal və təmiz adamların barmaqla sayılıcagi bu zəmanədə Hüseyin Məmmədov kimi insanların varlığına necə sevinməyə bilərsən? Bu kitabda həm də nəcib bir ruhun ifadəsi görünür. Bu, sevindiricidir. Çünkü belə kitablar az-az yazılır, həm də az-az yaradılır. Bu səpkidə yazılmış kitabların oxucusu həmişə olur. Oxucusuz kitab «quru odundur». Sobaya atıb yandırmaqdan savayı əlacı yoxdur. Amma yazıçı-publisist Hüseyin Məmmədovun oxucusu həmişə var, deməli, onun kitabları da yaşayacaq. Yazıçının kitabı yaşıyırsa, özü də yaşayır. Bu, yazıçı xoşbəxtliyidir. Bu xoşbəxtliyi Hüseyinin söz dünyasında da görürəm. Həm də görürəm ki, o, vicdanlı yazıçıdır. Vicdan ürəyin səsidir. O, «Yaşamaq istəyirəm» kitabında da ürəyinin səsini qələmə alıb.

«Yaşamaq istəyirəm» povestində ötən əsrin 90-cı illərində Daxili İşlər Naziri işləmiş İsgəndər Həmidovun xeyirxah obrazı da gözlərimiz önündə canlanır. Kiçik bir epizodla İsgəndər bəyin - o Vətən sevdalısının iç dünyasını açıb göstərən Hüseyin

Məmmədov o gözəl insanın insanlara olan sevgisini, kasıbaların, ehtiyacı olanların yanında olmasını o qədər təsirli qələmə alıb ki, bu təsirdən uzun müddət ayrıla bilmədim.

Bəli, bu kitabda yazılıçının böyük dünyası görünür. Onun böyük dünyasına daxil edilən məqalələr də Hüseynin könül dünyasını eks etdirməkdə köməkçi rolunu oynayır. Məqalələr-dən söhbət açmadım. Bunu oxucuların öhdəsinə buraxıram.

Əsərin əsas qəhrəmanı Vaqifin timsalında Hüseyin Məmmədov çox illər önce həm də ona görə yaşamaq istəyirdi ki, şirin-səkər, dəcəl və «şeytan» bir qız balası vardı! O, bu «şeytan» qızına görə yaşamaq istəyirdi. O, həm də ona görə yaşamaq istəyirdi ki, Günarə adında sevdiyi - özü də dəlicəsinə sevdiyi ömür-gün yoldaşı vardı, ilk sevgisinə qovuşduğu xanımı vardı. Məhz bu xanıma görə atası ondan üz döndərmişdi, altı il onuna küsülü qalmışdı. Çünkü Vaqif atanının istəyilə, onun dediyi qızla ailə həyatı qurmamışdı, öz sevdiyi, könül verdiyi xanımla evlənmişdi. O, həm də atası ilə barışmağa can atırdı. Bu dünyadan atasıyla küsülü köçüb getmək istəmirdi.

O, həm də ona görə yaşamaq istəyirdi ki, Sərdar kimi, Mübariz kimi, Bədəl kimi dostları, Əli kimi qardaşı vardı. Onlardan ayrılmak istəmirdi.

Bəli, Vaqif yaşamaq istəyirdi Yaşadı da. Axı həyat şirin, yaşamaq gözəldi. Həyatın şirinliyini, yaşamağın gözəlliyini ürəyinin dərinliklərində hamidan yaxşı hiss edən Hüseyin Məmmədov yaddaşının gücünə arxalanaraq, həm də qələminin qüdrətinə söykənərək belə bir sanballı və oxunaqlı kitab yazaraq oxuculara ünvanlayıb. Bu sanballı, dəyərli kitab ürəyimi ovsunladı, həm də ürəyimdə kövrək duyuları «tərpətdi» və mən də yaşaran gözlərimi «Yaşamaq gözəldir, qardaşım!» məqaləsilə qurutmağa çalışdım. Çalışdım ki, bu dəyərli povest haqqında bir neçə kəlmə söz deyəm. Deyə bildimmi? İnanıram ki, deyə bilmədiklərimi oxucular deyəcəklər

Vaqif İsaqoğlu,
*Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü,
Mühəribə Veteranı, Prezident təqaüdçüsü*

YAŞAMAQ İSTƏYİRƏM

(Povest)

Vaqif Azərbaycanın qərb rayonlarının birində - ucqar bir dağ kəndində doğulub. O da orada doğulan uşaqlar kimi o əsrarəngiz kəndin dağlarında, yamaclarında qoyun-quzu ota-rib, kəpənək dalınca qaçıb, uşaq arzularını cücərdib, o kənddə təhsil alıb. Sonra da ali təhsil almaq, həyat yolunu tapmaq üçün Bakı şəhərinə gəlib. Sənədlərini V.İ.Lenin adına Azərbaycan Pedaqoji İnstytutuna versə də, qəbul ola bilmə-yib. Çəkdiyi əziyyətin uğursuzluğu onu məyus edib və o, içindəki təlatümlərlə birlikdə boy-a-başa çatdığı doğma kəndinə qayıdır. Bir müddət valideynlərinə kömək edib. Payızın ilk ayı həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb, Sovet Ordusu sıralarında xidmət edib. Ordudan tərxis olunduqdan sonra doğma kəndinə qayıdır. Kənddə iş-güç olmadığına görə Bakı şəhərinə gəlib. Burada fabriklərin birində fəhlə kimi işə düzəlib. Bir neçə il işləyəndən sonra yenə sənədlərini API-ə verib. Həyat təcrübəsi, qarşısına qoymuş məqsəd ona kömək olub və o, bu dəfə imtahanları müvəffəqiyyətlə verib, tələbə adı qazanıb. Ancaq fabrikdə işlədiyi üçün təhsilini qiyabi davam etdirib. Yaxşı işlədiyinə, qabaqcıl işçi olduğuna görə onu Fabrik komsomol təşkilat katibliyinə irəli çəkiblər. O, uzun müddət burada komsomol təşkilat katibi olub. İnstitutu qurta-randan sonra Bakı şəhərindəki məktəblərin birinə müəllim kimi işə düzəlib. Bir neçə il burada işləyib. Kollektivin hörmətini qazanıb...

Məlum məsələdir, Sovetlər İttifaqı dağılıandan sonra müəllimə, təhsilə də münasibət dəyişdi. Bu ağır durum 1993-cü ildə Vaqifə də çətinliklər yaşıdır və o, müəllimlik sənətindən imtina edib, tikinti şirkətlərinin birində fəhlə işləməyə başlayır...

...Vaqif artıq bir neçə il idi, Respublika Xərçəng Xəstəlikləri Xəstəxanasında işləyirdi. Gündəlik qayğı, ətraf təsirlər hamı kimi onu da öz içində qapanmaq məcburiyyətində qoyurdı... O, Mir Qasimov adına Respublika Klinik Xəstəxanasının həyəti ilə işə gedib gəlirdi. O, öz yolunu kəsə etmək, işə daha tez çatmaq üçün belə edirdi. Bəlkə də bu, onun həyata insan münasibəti, taleyə vətəndaş sayğısı idi...

Vaqif bir gün işdən çıxıb evə gedəndə dəhşətli bir hadis ilə qarşılaşır. Görür ki, ikinci korpusun həyətində iki tibb bacısı meyiti üstü açıq şəkildə morqa aparır. Bu qəfil hərəkət həm onu, həm də tibb bacılarını diksindirir. Vaqif bir anlığa özünü itirir, sanki damarlarında qan dayanır, bədəni əsməyə başlayır. Güclə özünü ələ alır, insanın insana etdiyi əmələ acı'yır, həyatın nə qədər mənasız olduğunu anlayır. Ancaq içinde ləngər vuran qarışq anları birtəhər dağdır, yoluna davam edir. Qarşılaşlığı vəhşət yol boyu hər dəfə yadına düşdükcə ayaqları əsirdi. Elə bilirdi ki, bu hadisə yenə də təkrarlanacaq. Necə məyus olmuşdusa, üzündəki ağır məşəqqət gendən hiss olunurdu...

Həyat bəzən o qədər amansız olur ki, insan onu məngənədə sıxan acı həqiqətlərlə könülsüz barışmalı olur. Vaqif də öz həyat sınaqları ilə üz-üzə gələndə bu əhvala büründü. Qəfildən onun ayaqlarında ağrılar baş qaldırdı və ayaqları tədrincən tutulmağa başladı. Yaxşı hiss edirdi ki, ayağında keyləşmə var. Onu bürüyən qorxu canına vəlvələ salırdı. Cavan adamin bu yaşda sıkəst olması əlbəttə, heç kimə xoş təsir bağışlamaz. Vaqifin də bu mənada, narahatlığı artmağa başladı.

Adı iş günlərinin birində xəstəxanaya getmək istədi, ancaq ayaqları heysiz olduğu üçün addım ata bilmədi. Kirayədə qaldığı ev onu sanki havasızlığa qərq elədi. İki bulandı, gözlərinin dərinliklərində acı qəm çırpıntıları göründü. Bu an həyat ona o qədər mənasız və amansız gəldi ki, doğulmağına peşi-

man oldu. Sonra qəfil içində duyğulanın bir hiss onu mübariz olmağa təhrik etdi. Bir gün də özündə cəsarət tapıb birtəhər Xirdalan dairəsi deyilən yerə qədər gələ bildi. Orada 70 sayılı marşrut avtobusa mindi, metronun 20 yanvar stansiyasına qədər ayaq üstdə dayanmağı bacardı, avtobus ləngər verəndə özünü saxlaya bilmədi və üzüstə yerə yığıldı. Taqəti olmadı ki, ayağa dursun. Avtobusdakı sərnişinlərdən bəziləri kömək etmək əvəzinə onu qınamağa başladılar ki, səhər tezdən də bu qədər içmək olar?! Vaqif onlara içkili olmadığını desə də, inanan olmadı. Bu an dayanacaqdə durmuş 18-20 yaşında dörd qız avtobusa mindi və hələ də yerdə çabalayan Vaqifə yaxınlaşışib soruştular:

- Qardaş, sənə nə köməklik edək? Hara gedəcəksən?

Vaqif utancaq və həyatdan küskün halda üzünü qızlara tutub dedi:

- Ayaqlarım tutulub, yeriyə bilmirəm. Camaat da elə bilir, içkiliyəm. - Toza batmış əli ilə alnını sildi, ah çəkib dedi: - Mir Qasımov adına Respublika xəstəxanasına getmək istəyirəm.

Qızlar onu yerdən qaldırmağa çalışma-çalışa dedilər:

- Biz səni oraya apararıq.

Avtobus xəstəxananın qarşı tərəfindəki dayanacaqdə durdu. Qızlar Vaqifin qollarına girib çətinliklə də olsa, xəstəxananın qəbul şöbəsinə gətirdilər. Qəbul şöbəsinin müdürü həkim Sərdar Bədəlov onlara təşəkkür etdi, içində isə insanlığın hələ də ölməməsinə sevindi. Sonra Vaqifdən müalicənin nəticəsini soruşdu. Vaqif pərişan halda dedi:

- Yox, ay Sərdar həkim, əksinə, lap pis oldum, hərəkət edə bilmirəm.

Sərdar həkim tibb bacısı Zeynəb xanımı dedi ki, ona bu iyənəni vur, evə aparım.

Tibb bacısı həkimin dediyi iynəni Vaqifə vurdu, bir neçə

dəqiqədən sonra Sərdar həkimlə onun qollarına girib maşının yanına apardılar. Sərdar maşının qabaq qapısını açıb Vaqifi ehmalca oturacağa oturdu, maşını işə saldı, Sulutəpə qəsəbəsində - Vaqifin kirayə yaşadığı həyətdə dayandı. Vaqifin həyat yoldaşı Gülnarə xanım bayırə çıxdı, Sərdar həkimə minnətdarlıq əvəzi olaraq - xoş gəlmisiniz, - dedi və dərhal da soruşdu:

- Sərdar qardaş, bilmirsiniz nədir onun xəstəliyi?
- Gülnarə xanım, özünə demişəm. Səhər yemək yeməsin, gəlsin analiz götürsünlər. İndi heç nə deyə bilmərəm. Tez qayıdım işə. Sonra məni axtararlar.

Gülnarə xanım - Çox sağ olun, Sərdar qardaş, - deyib həyətə keçdi. Diqqətlə Vaqifə baxdı, narahat halda dedi: - Bu, nə üst-basdı, toz-torpağın içindəsən.

Vaqif başına gələnləri Gülnarəyə danışdı. Gülnarə bu sözləri eşitdikcə gözlərindən sanki yaz yağışı yağırıldı. Vaqifin birdən-birə bu hala düşməsi ona çox ağır gəldi...

Aradakı təlatəm səngiməyə başlayanda qapı döyüldü. Vaqif ağır səslə: - Kimsən, içəri gəl, - dedi. Qapı açıldı. Gələn Qurbanın İspik kəndindən olan dostu Bədəl Eldarov idi. Bir anlıq Vaqifi süzüb hal-əhvalını soruşdu:

- Ay Vaqif, nə olub, haran ağrıyır? Gəlsənə səni həkimə aparım?

Vaqif özündən nigaran halda dedi:

- Bədəl, həkimdən elə təzə gəlmışəm. Heç yerimdə ağrı yoxdur. Ancaq ayaqlarım yerimir.

- Onda bu gecə mən sizdə qalım, səhər tezdən həkimə gedək.

- Olar, bu, yaxşı fikirdir.

Bədəl həmin axşam Vaqifin qonağı oldu. Onlar tezdən Mir Qasimov adına Respublika Klinik Xəstəxanasına getməli oldular. Xırdalan dairəsindən taksiyə əyləşib xəstəxanaya -

Sərdar həkimin yanına gəldilər. Sərdar həkim Vaqifi görüb dedi:

- Gəldin?

Vaqif küskün halda başını tərpətdi:

- Hə, gəldim.

- İndi necəsən? Dünənkindən bir fərq varmı?

Vaqif ağır-ağır dilləndi:

- Ay Sərdar, ayaqlarım tamamilə tutulub, yeriyə bilmirəm.

Sərdar həkim: - Boş şeydi, inşallah yaxşı olarsan, - deyib telefonun dəstəyini götürdü, əsəb xəstəlikləri şöbəsinin müdürü Aydın Əliyevə zəng etdi. Hal-əhval tutandan sonra xahiş etdi ki, aşağı - otağıma düşəsiniz. Yanımda bir xəstə var, ona baxmaq lazımdır.

Bir neçə dəqiqədən sonra uca boylu, ağ xalatlı, orta yaşılı bir həkim içəri daxil oldu. Sərdar həkim dedi:

- Aydın həkim, bu oğlan mənim xalam oğludur. Bir neçə gündür ki, ayaqları tutulub, yeriyə bilmir. Xahiş edirəm, onu yaxşı-yaxşı yoxlayın.

Aydın həkim “baş üstə” deyib, üzünü Vaqifə tutdu:

- Ayaq üstə durun. Bir-iki addım atın.

Vaqif istədi ki, addım atsın, ancaq yixıldı, elə yerindəcə qaldı. Sərdar həkimlə Bədəl Vaqifin qoluna girib ayağa qaldırdılar.

Aydın həkim şobənin professoru Nazim Mollazadəyə telefon açdı:

- Zəhmət olmasa, aşağı - qəbul şobəsinə düşün.

Professor bir neçə dəqiqədən sonra qəbul şobəsində Sərdar həkimin yanında oldu. Sərdar həkim professora Vaqifi təqdim edib dedi:

- Professor, xahiş edirəm bu adamı dəqiqliyoxlayıb mənə deyin.

Professor Mollazadə Vaqifə bir neçə sual verdi, iynə ilə

onun sağ-sol ayaqlarını, sonra qollarını və sifətini yoxladı. Hər dəfə iynəni batırdıqca soruşdu:

- Nə hiss edirsən?

Vaqif professora bildirdi:

- Sağ tərəfimə batan iynələrin heç birini hiss etmirəm, amma sol tərəfimdə iynələri hiss edirəm.

- Professor Nazim Mollazadə - lap yaxşı, - deyib. Vaqiflə Bədələ işarə etdi ki, çıxıb dəhlizdə gözləyin.

Vaqiflə Bədəl dəhlizdə oturub həkimləri gözləyirdilər. Bu an ağ xalatlı, hündür boylu bir qadın Sərdarın otağına keçdi, bir neçə dəqiqlidən sonra çölə çıxıb onlara yaxınlaşış dedi:

- Vaqif kimdir?

Vaqif həyəcanla dedi:

- Mənəm, həkim.

- Gedək mənimplə üçüncü mərtəbəyə.

- Həkim, bağışlayın, mən yeriyə bilmirəm.

- Onda oturun gözləyin, araba göndərim.

Həkim liftlə yuxarı qalxdı. Bir neçə dəqiqlidən sonra yaşıl xalatlı qadın araba ilə Vaqifin qarşısında dayandı, Bədəl ilə hərəsi onun bir qoluna girib arabaya oturtdular. Qadın arabanı liftin qabaq hissəsində saxlayıb, düyməni basdı. Liftlə Vaqifi üçüncü mərtəbəyə qaldırdı.

Aydın həkim dedi:

- Onu beşinci palataya aparın, indi mən də palata həkimi Kəmalə xanım ilə gəlirəm. - O, həkimlər otağına keçdi.

Vaqifi palataya gətirən qadın yatacaq üçün lazım olan dəstləri gətirməkdən ötrü baş tibb bacısının otağına getdi. Bir neçə dəqiqlidən sonra çarpayını hazırladı, Vaqifi Bədəlin köməyi ilə arabadan götürüb çarpayıya uzatdı, üzünü Bədələ tutub dedi:

- Siz xəstənin qardaşınızı?

- Xeyr, qardaşı deyiləm, dostuyam. Nə lazımdırsa mənə deyin, gedim alım gətirim.

- Mən heç nə deyə bilmərəm, ancaq evdən çay içmək üçün stəkan, nəlbəki, qənd, çay, şəker gətirmək lazımdır.

Bu vaxt qapı döyüldü. Aydın həkim, Sərdar həkim və palata həkimi Kəmalə xanım içəri daxil oldular. Aydın həkim üzünü Kəmalə həkimə tutub dedi:

- Bayaq unutdum sizə deməyi. Bu xəstə bizim Sərdar həkimin xalası oğludur. Bayaq otaqda dediyim təyinat üzrə bu dəqiqdən xəstəyə müalicəyə başlayın. İndi baş tibb bacısına deyərəm, bizdə hansı dərmanlar var versin, olmayanları Sərdar həkimə deyərik, özü alıb verər.

Sərdar həkim Kəmalə xanımıma dedi:

- Hansı dərmanlar yoxdur, onları yazın mənə verin, gedib aptekdən alım gətirim.

Palatada olan xəstələr Kəmalə həkimə bildirdilər ki, hansı dərmanlar lazımdır biz verək, xəstənin müalicəsinə başlayın.

Kəmalə həkim otaqda olan xəstələrdən dərmanları toplayıb tibb bacısı Rəfiqə xanımıma verib dedi:

- Bu dərmanları bir-birinə qat, tez xəstəyə sistem köçür.

Tibb bacısı Rəfiqə xanım zarafat edə-edə bütün dərmanları bir-birinə qatıb, üzünü Vaqifə tutdu:

- İynədən qorxmursan?

- Xeyr, qorxmuram.

- Onda qolunu mənə ver görüm, venanı tapa bilirəm.

Rəfiqə xanım gülə-gülə sistemi Vaqifin qoluna qoşub bildirdi ki, ehtiyatlı olun, qolunuzu tərpətməyin, qoyun dərman bax bu qayda ilə getsin. Otaqda olan xəstələr Vaqifə ürək-dirək verdilər:

- Biz burası gələndə səndən də ağır vəziyyətdə idik. Görürsən də, indi bizi, maşallah olsun. Fikir etmə, on-on beş günə yaxşı olacaqsan. Həkimimiz çox gözəl insandır.

Vaqifin gözləri yolda qalmışdı. Evdən kimsə arxasında gəlməmişdi. Bədəlin də getməsindən xeyli vaxt keçmişdi.

Saat altyıa işləmişdi. Bədəl, Vaqifin qardaşı Əli və həyat yoldaşı Gülnarə qapını döyüb palataya daxil oldular. Onlar özləri ilə gətirdikləri əşyaları çarpayının yanındakı şkafa yığın, söhbət etdirilər. Əli qardaşı Vaqifdən soruşdu:

- A qardaş, özün durub hərəkət edə bilirsənmi?
- Yox, qardaş, heç yerimdən tərpənə bilmirəm.
- Ay qardaş, danış görüm nə olub, haran ağriyır?

Vaqif halsiz halda qardaşına bildirdi:

- Heç yerim ağrimir. Yalnız ayaqlarım sözümə baxmir.
- Bəs həkim nə dedi?
- Eh, ay qardaş, hələlik həkim mənə heç nə deməyib.
- Səhər Sərdar həkim gələndə ondan soruş, gör həkimlər nə fikirdəirlər.

Əli üzünü Bədəllə Gülnarəyə tutub dedi ki, mən gecə burada Vaqifin yanında qalacam, siz gedin.

Bədəl Əlini bayır - dəhlizə çağırıb bir xeyli söhbət edəndən sonra otağa girdi, Vaqifə dedi ki, mən işə gedirəm, on-on beş gündən sonra qayıdacam. İnşallah, mən dənizdən qayıdan qədər sən buradan çıxarsan.

O, sağollaşıb ayrıldı. Artıq hava qaralmışdı. Axşam növbəsinin tibb bacıları qapını döyüb otağa daxil oldular:

- Axşamınız xeyir. Təzə xəstə sizsiniz?

Vaqif üzünə təbəssüm qondurub dedi:

- Bəli!

- Sizin altı ədəd iynəniz var, hazırlaşın, iynələrinizi vuraq. Yemək yeyəndən sonra da bu dərmanları on beş dəqiqə ara verməklə içərsiniz.

Tibb bacılarından biri dedi:

- Vaqif, sizə onu da bildirim ki, Kəmalə həkim zəng edib sizi soruşdu və bildirdi ki, sizə durmaq, gəzmək, hərəkət etmək olmaz.

Vaqif dərindən ah çekdi:

- Eh bacı, yerimdən tərpənə bilirəm ki, durum gəzim də.
- Fikir etməyin, yaxşı olacaqsınız.
- İnşallah, bacı, Allah ağznızdan eşitsin.
- Mənim adım Mirvaridir. Sizə nə vaxt nə lazım olsa pala-ta yoldaşlarına de.
- Oldu, Mirvari bacı, çox sağ olun. Qardaşım Əli gecəni yanında qalacaq.
- Həə, lap yaxşı. Allah şəfa versin.

Vaqif palata yoldaşları ilə tanış oldu. Onların hərəsi bir bölgədən idi. Olduqca mehriban, səmimi insanlar idilər. Vaqif bir həftədən sonra müalicəsində irəliləyiş olduğunu hiss etdi. O, isteyirdi ki, özü sərbəst hərəkət etsin. Ancaq palata həkimi, nə də ki, şöbə müdürü buna icazə vermirdi. O, həkim-lər evə gedəndən sonra çarpayılardan tut-a-tuta gəzirdi. Bir gün tibb bacısı onun bu ehtiyatsızlığını gördü və Vaqifə ya-xınlaşış dedi ki, nə üçün sənə deyilənlərə qulaq asmirsan? Axı sənə bütün həkimlər tapşırıb ki, durub gəzmək, hərəkət etmək olmaz. Mən sabah həkimin gələndə hər şeyi ona de-yəcəm. İnciməyin, deyəcəm ki, siz gedəndən sonra Vaqif du-rub gəzir, siz deyənlərə əməl etmir.

Vaqif üzr istəməyə macal tapmamış tibb bacısı əsəbi halda palatadan çıxdı.

Vaqif çarpayısına uzandı, qəzet götürüb vərəqləməyə baş-ladı. Qapı qəfildən döyüldü. Qapı açılan kimi Əli ilə Gülnarə palataya daxil oldular. Palata yoldaşları onlara oturmaq üçün yer göstərib dəhlizə çıxdılar.

Əli Vaqifdən soruşdu ki, qardaş, indi vəziyyətin necədi, bir irəliləyiş varmı?

- Allaha çox şükür, qardaş, qabaqdakı günlərə baxanda in-di yaxşıyam.

- Lap yaxşı. Sərdar həkim heç gəlib dəyirmi?
- Hə, qardaş, Allah köməyi olsun, hər gün üç-dörd dəfə baş çəkir. Tibb bacısı Güllü xanım da bütün günü saat beşə qədər

yanımda oturub mənə qulluq edir, yeməyimi, çayımı, suyumu verir.

Vaqif qəfil soruşdu:

- Ay qardaş, danış görüm Mübarizi görübənmi heç?
- Hə, bu gün günorta vaxtı görüşdük, səni soruşdu. Dedim, xəstəxanada yatır, inanmadı, dedi ola bilməz. Hər şeyi Mübarizə danışdım. Dedim ki, bir həftədir xəstəxanada yatır. Ola bilsin bu gün də olmasa, sabah gəlib sənə dəyəcək.

- Eh, ay qardaş, gəlsə də sağ olsun, gəlməsə də.

Əli Gülnarəyə dedi ki, gedək, səni avtobusa mindirim qayıdım.

Əlinin bu sözünə Vaqifin palata yoldaşları zərdablı balaları Zahid, Məcid, İsmayıllıdan olan Əhmədağa, Gürcüstandan olan Durxan razı olmadılar. Onlar bildirdilər ki, siz də gedin evə, biz buradayıq. Nə köməklik lazımlı olsa edəcəyik. Onlar Əlinin qalmasına razı olmayıb, onu evə yola saldılar.

Xəstələrdən hansı sağalır, yaxşı olurdusa onu evə yazırıldılar. Səhər saat doqquzda Sərdar həkimlə Mübariz otağı daxil oldular. Hal-əhval tutdular. Vaqif dedi ki, Allaha şükür, indi yaxşıyıam.

Sərdar həkim:

- Ay Vaqif, professor həkim Nazim Mollazadə çox insan adamdır. O, dediyi sözə əməl edəndir.

Sərdar həkim elə sözünü deyib təzə qurtarmışdı ki, qapı döyüldü, həkimlər palataya daxil oldular. Salam verib, əl tutub görüşdülər. Sərdar həkim professor Nazim həkimə təşəkkürünü bildirdi.

Professor Mollazadə üzünü Sərdar həkimə tutub dedi ki, xəstəyə düzgün diaqnoz qoyulub müalicəyə başlayanda hər şey yaxşı olur.

Professor Vaqifə bir neçə sual verib, onu diqqətlə dinlədi, Aydın həkimə və Kəmalə xanıma dedi:

- Bu qayda ilə müalicəsini davam etdirin.

Artıq Vaqifin müalicəsinin üçüncü həftəsi idi. Demək olar ki, hər şey öz qaydasında idi. Günlər bir-birini əvəz edirdi. Palatada yatan xəstələrdən birini evə yazmışdır. Həmin günün səhəri palatada olan boş çarpayılara yeni xəstə gəlmışdi. Beləliklə, palatada köhnə xəstələrdən Vaqiflə Durxandan başqa heç kim qalmamışdı. Demək olar ki, onlar lap doğmalaşmışdır.

Payızın uzun gecəsini heç vaxt rahat yatmaq olmurdu. Gecənin bir vaxtına qədər oturub lətifələr danışır, deyib-gülür, günləri bax beləcə yola salırdılar.

Vaqifin xəstəxanaya gəldiyi gündən 29 gün keçirdi. Onu ən çox ziyarət sən Sərdar həkimlə Mübariz idi. Bu iki şəxs demək olar ki, hər gün dörd-beş dəfə Vaqifə baş çəkir, lazım olan dava-dərmanı təmənnasız alıb gətirirdilər. Vaqif onların bu isti münasibətindən utanırdı. Onlara - gələndə heç nə alıb gətirməyin, xahiş edirəm, - deməsinə baxmayaraq, yenə də gələndə bazarlıq edirdilər. O an da Vaqif narahat halda deyirdi:

- Axı mən sizə dedim, hər şey var, heç nəyə ehtiyacım yoxdur.

- Ay Vaqif, onda biz necə qardaş sayılıraq?

Həmin vaxt Vaqifin yadına rəhmətlik Qulu Xəlilovun “Yaşamaq isteyirəm” povesti düşdü. Bir anlıq duruxdu, sonra öz-özünə dedi: “Mən bu gün əsl dostlarımı tanıdım. Atalar əbəs yerə deməyib ki, əsl dost dar gündə tanınar”...

Vaqif xəstəxanada olduğu müddətdə hər şeyi saf-çürük etdi, ürək dostunu da, çörək dostunu da yaxından tanıdı.

Demək olar ki, həmin vaxtlar Azərbaycanda ağır günlər yaşarırdı. Erməni daşnakları Vətənimizə qarşı torpaq iddiası qaldırmışdı və elan olunmamış müharibə aparırdı. Onlar Dağlıq Qarabağı məcburən Etmənistana birləşdirmək isteyirdilər. Azərbaycanın Ermənistana olan bütün sərhədlərində ağır dö-

yüşlər gedirdi. Hər gün əliyalın, dinc insanlar erməni terrorunun qurbanları olurdular. Belə hadisələrdən biri də 1991-ci ilin 20 noyabr günü baş verdi. Həmin gün Xocavənd rayonunun Qarakənd kəndinin yaxınlığında - Ağdam rayonunun Mərzili kəndi ərazisində erməni separatçıları tərəfindən hərbi helikopterimiz vuruldu. Hadisə günün-günorta vaxtlarında baş verdi. Divardan asılmış radio vasitəsilə axşam xəbərlərində bu barədə məlumat verildi. Məlumatda bildirdilər ki, helikopterdə 22 nəfər dövlət məmuru, bir neçə sərnişin də olub. Jurnalist qız onların adlarını ağlaya-ağlaya çəkirdi. Onun titrəyən dodaqlarının arasından bu adlar və soyadları çıxırdı: Tofiq İsmayılov, İsmət Qayibov, Məhəmməd Əsədov, Vaqif Cəfərov, Vəli Məmmədov, Zülfü Hacıyev, Osman Mirzəyev, Ali Mustafayev...

Vaqif radiodan bu xəbəri eşidəndə vəziyyəti pisləşdi. Yenə əvvəlki hala düşdü. Onun hərarəti kəskin şəkildə yüksəldi. Özünü çox pis hiss edirdi. Axşam növbəsində olan tibb bacısı Mirvari ilə Salatın Kəmalə həkimə telefon açıb bildirdilər ki, Vaqifin vəziyyəti birdən-birə pisləşib.

Kəmalə həkim də Sərdar həkimə Vaqifin halının pisləşdiyini dedi. Əlavə etdi ki, mən də indi ora gəlirəm, zəhmət olmasa, siz də gəlin.

Sərdar həkim bir neçə dəqiqəyə özünü xəstəxanaya çatdırıldı. Vaqifin vəziyyəti ilə maraqlanandan sonra palata yoldaşlarından soruşdu ki, bəlkə o, spirtli içki qəbul edib, bu vəziyyətə düşüb? Palatadakılar bir söz deməyə imkan tapmamış qapı döyüldü, Kəmalə həkim palataya daxil oldu. Palata yoldaşları yalnız indi həkimə bildirdilər ki, radioda xəbərlərə qu-laq asandan sonra Vaqifin həli dəyişdi. Sərdar həkim Aydin həkimə zəng edib dedi ki, əger mümkünə tez xəstəxanaya gəlin.

Aydın həkim qısa müddətdə xəstəxanaya gəlib üçüncü mərtəbəyə qalxdı. Bir neçə dəqiqədən sonra hər üç həkim palataya qayıtdı. Sərdar həkimin gözləri dolmuşdu. O, özünü güclə saxlayırdı ki, Vaqif onun ağladığını görməsin. Ancaq Vaqif hər şeyi hiss etmişdi. Öz-özlüyündə fikirləşirdi ki, artıq mən ölürməm. Bu sözləri ürəyindən keçirdikcə gözlərindən soyuq yaş dənəcikləri üzünə süzülük, oradan da sinəsinə düşürdü. Vaqifin içində ağladığını görən Sərdar həkim dəhlizə çıxdı. Beş dəqiqədən sonra Mübarizlə palataya daxil olub Vaqifə ürək-dirək verməyə başladı:

- Eh, ay Vaqif, mən səni belə bilməzdəm. Axı nəyə görə ağlayırsan?! Sən burası gəldiyin gününü xatırlayırsanmı? İnşallah, bir-iki günə yenə yaxşı olacaqsan.

Aydın həkim Sərdarın sözünü kəsib bildirdi ki, “Perednizalon” dərmanının iynəsi lazımdır. Bizzət xəstəxananın aptekində yoxdur.

Mübariz dedi ki, “Semaşko” xəstəxanasında həkim dostum var, bir neçə dəqiqəyə təpib gətirərəm.

Aydın həkim dedi ki, əgər tapsanız, hələlik on ampula götürərsiniz.

- Oldu həkim, - deyib Mübariz palatadan çıxdı.

Həkimlər Vaqifə ürək-dirək və bəzi məsləhətlər verirdilər. Tibb bacısı Rəfiqə xanım palataya daxil olub Aydın həkimə dedi ki, professor Nazim Mollazadə gəlib, otağındadır.

Sərdar həkim palatadan dəhlizə çıxdı, bir-iki dəqiqədən sonra professorla birlikdə palataya daxil oldular. Aydın həkim Vaqifin vəziyyətini bütün təfərrüati ilə professor Mollazadəyə danışdı, dedi ki, dünən axşam xəbərlərdən sonra bu vəziyyətə düşüb.

- Hansı xəbərlərdən sonra?

- Professor, dünən erməni daşnakları Qarabağ üzərində Azərbaycana məxsus helikopteri vurublar. O xəbəri eşidəndən sonra vəziyyəti pisləşib.

- Həə, belə de, hər şey aydındır, - deyib üzünü Kəmalə xanıma tutdu. Nəsə düşündü, dedi: - Doktor Xəlilova, tibb bacısına deyin bu radionu palatadan götürsünlər. Birdəfəlik yadınızda saxlayın ki, belə xəstələrə pis xəbərlər demək olmaz, nə də imkan yaratmayın ki, bunun kimi xəstələr pis xəbərlər eşitsin. Hətta belələrinin qəzet də oxumasına icazə verməyin.

- Eynəyini gözlərindən aralayıb soruşdu: - Deyin görüm müalicə üçün nə qərar qəbul etmisiniz?

- Yoldaş professor, biz üçümüz də belə qərara gəlmışik ki, ilk günlərdə apardığımız müalicəyə qayıdaq, o dərmanlara “Prednizalon” da əlavə edib təzədən müalicəyə başlayaqq.

- Əhsən sizə, çox doğru fikirləşmişiniz. Aydın həkim, əgər “Prednizalon” tapa bilməsəniz, “Deksazon” da əlavə edə bilərsiniz.

- Professor, xəstənin dostu dedi ki, mən tapıb gətirəcəm. İndilərdə gəlib çıxar.

- Lap yaxşı. Dərmanları axıra qədər bütün sistemlərə əlavə etdirib köçürsünlər.

- Oldu professor.

Bu an qapı döyüldü. Mübariz palataya daxil olub əlindəki kağız torbanı şkafın üstünə qoyub dedi:

- Həkim, 15 qutu götürdüm.

- Çox sağ olun. Mən biləsi bəs edəcək, əgər bəs etməsə 5-6 qutu da götürərsiniz, - deyib Rəfiqə xanıma bildirdi ki, dərmanları hazırla, Vaqifə sistem köçür.

Vaqif dodaqaltı mızıldandı:

- Yenə də sistem?

Kəmalə həkim Vaqifə bildirdi ki, axşam yoldaşın gələndə de ki, bir banka qırmızı moruq mürəbbəsi gətirsin. Çay içəndə onunla iç.

Sərdar həkim dedi ki, Kəmalə xanım, onlar kirayədə yaşayırlar, çətin onlarda olsun.

Kəmalə xanım Sərdara dedi ki, onda mən özüm gətirərəm. Oğlum, narahat olma, - deyib palatadan çıxdı.

Tibb bacısı Rəfiqə xanım tez-tez sistemin gedişinə nəzarət edirdi. Hər dəfə palataya gələndə Vaqifi güldürmək üçün lətifələr danışırıldı. Arada da gülməyini saxlayıb deyirdi:

- Ay Vaqif, mən bu lətifələri sənə görə danışıram ki, güləsən, qaş-qabağın açılsın. Səninsə elə bil gülmək fikrin yoxdur.

Qapı döyüldü, Sərdar palataya gəldi:

- De görün necəsən, ay xalaoğlu!

Vaqif dillənmədi. Gözünü Sərdarın üzünə dikib diqqətlə ona baxırdı.

Sərdar dedi:

- Nə istəyirsən, sabah gələndə gətirim?

Vaqif özünü toparlayıb dedi:

- Yaşamaq istəyirəm!

- Ay saqqalı ağarmış, səndə nə var ki, belə deyirsən? O sözü yazılıçı Qulu Xəlilov yeddi dəfə ciyərindən əməliyyat olanda deyib. Maşallah, səndə nə var ki, bir neçə günə dəf kimi olacaqsan. - Ayağa qalxdı, əlini Vaqifin əiyninə qoyub dedi: - Mən gedirəm evə. Sən də özünü üzmə. - Sağollaşıb çıxdı.

Tibb bacısı Rəfiqə xanım soruşdu:

- Sərdar həkim doğrudan xalan oğludu?

- Həə!

- Mən də deyirəm bu həkimlər nəyə görə sənə belə can yandırırlar. Fikir etmə, Sərdar kimi xalan oğlu var. Allahın köməkliyi ilə tezliklə ayağa duracaqsan. Bir azdan mən də evə gedirəm. Özünü üzmə. Səhərə qədər.

Vaqif üzünə təbəssüm qondurub dedi:

- Çox sağ ol, Rəfiqə xanım!

Saat altıya qalmışdı, evdən gələn yox idi. Vaqifin gözləri

palatanın qapısında qalmışdı. Birdən qapı döyüldü. Qapının döyülməsindən hiss olundu ki, arxada dayanan qadındır. Qapını açılanda Vaqif həyat yoldaşı Gülnarəni gördü. Salam verdi, stulu çəkib oturdu. Sonra Vaqifin əlindən tutub soruşdu:

- Nə olub, niyə belə halsız görsənirsən?

Vaqif soyuq halda cavab verdi:

- Yatmışdım, indi oyanmışam.

Vaqif istədi ki, Gülnarənin heç nədən xəbəri olmasın. Ancaq palata yoldaşı Sarif dedi ki, bacı, bu gün Vaqifin həli bərk pisləşmişdi. Bütün həkimlər, professor Nazim Mollazadə yanından əl çəkməyiblər. Lap əvvəlki vəziyyətinə düşmüşdü.

- Nədən elə oldu, qardaş?

- Bilmirəm, dünən siz gəlib gedəndən sonra halı pisləşdi.

Gecə səhərə kimi nə həkimlər, nə də ki, tibb bacıları dincəlib. Professor Mollazadə dedi ki, tərpətmək olmaz.

- Ay qardaş, bilmədin qardaşı Əli bu gün gəlmişdimi?

- Yox, bacı, qardaşı hələ gəlməyib. Bu gün gələn xalası oğlu Sərdar həkim, bir də dostu Mübariz olub.

- Ola bilsin işdən çıxbı evə gedib ki, yemək gətirsin. Bilsəydim, dünən deyərdim heç nə gətirməsin. Dünən gətirdiyim yeməklərin hamısı eləcə də qalıb. Bəs bu gün çörək yeməyib?

- Yox, ay bacı, dünən axşamdan çayla sudan başqa dilinə heç nə vurmayıb. Demək olar 24 saatdır acdır.

- Bəs həkimlər nə dedi?

- Bacı, həkimlərin yanında Mübariz dayanmışdı. Onlar sonra dəhlizə çıxbı söhbət etdilər. Orada nə danışdılar, bilmirəm.

Bu an qapı döyüldü, Əli ilə Mübariz palataya keçdilər:

- Salam! Axşamınız xeyir.

Gülnarə onların salamlarını alıb, başını bulaya-bulaya dəh-

lizə çıxdı. Onun arxasında Əli ilə Mübariz də dəhlizə çıxdılar. Mübariz Gülnarəyə dedi ki, bu gənkü vəziyyətini bayaq gələndə Əliyə danışmışam. Halı çox pis idi. Sərdar həkim nə lazımdısa bu gün edib. Bütün dərmanlarını alıb vermişik. Allah səbəb salsın. - Sonra onlar palataya keçdilər.

Əli Vaqifin əlindən tutub ovuşdura-ovuşdura dedi:

- Qardaş, gözlərini aç, söhbət et, de görün haran ağrıyrı?

Sarif dedi ki, Əli, bir az olar ki, sistem köçürüblər. Ola bilsin o sistemdən halsızlaşış. Oyatmayın, gecəni də yatmayıb, qoyun dincəlsin.

Əli üzünü Mübarizə tutub dedi ki, çox sağ ol, bu gün sən də yorulmusan, gedin dincəlin.

- Yox, Əli, nə etmişəm ki, yorulam da. Oyanana qədər gözləyim. Sən istəyirsən Gülnarə bacını apar yola sal, evə getsin.

- Həə, düz deyirsən.

Əli Gülnarəyə bildirdi ki, sən get evə. Mən gecəni Vaqifin yanında qalacam.

Gülnarə gətirdiyi yeməkləri soyuducuya yiğdi, sağollaşıb dəhlizə çıxdı. Əli Mübarizə dedi ki, sən otur palatada, beş-on dəqiqəyə qayıdırıram.

Mübariz palataya qayıdırıb Vaqifin çarpayısının ayaq ucunda oturdu, palatadakı xəstələrlə söhbət etməyə başladı. O, hər bir xəstə ilə ayrı-ayrılıqda maraqlı söhbətlər edirdi. Söhbət əsnasında xəstələrə təskinlik verir, onlara Allahdan şəfa diləyirdi.

Əli Gülnarəni yola salıb xəstəxanaya, Vaqifin yanına qayıtdı. Mübarizlə dəhlizə çıxbıb gecə növbəsində işləyən tibb bacısı Mirvari xanıma yaxınlaşdı, Vaqifin nə vaxt ayılacağını soruşdu. Mirvari xanım onlara bildirdi ki, saat səkkizdə iynə vuracam. Onda oyanacaq. Mübariz saatə baxıb bildirdi ki, hələ 15 dəqiqə işləyib, düşək həyətdən siqaret alaq, siqaretim qurtarıb.

- Elə məndə də qurtarıb, bayaq düşəndə yadımdan çıxıb almamışam.

Əli ilə Mübariz həyətə düşən vaxt Vaqif oyandı. Sarif Vaqifin çarpayısına yaxınlaşıb soruşdu:

- Nə lazımdır, qardaş?

- Mən haradayam?

Cəlilabaddan olan Şahmar dayı yaxınlaşıb Vaqifə dedi ki, tanımadın məni?

Sarif qaça-qaça aşağı düşüb Mübarizlə Əlini palataya apardı. Şahmar dayı ilə Vaqif nə isə danışındılar. Əli Vaqifə yaxınlaşdı, boynunu qucaqlayıb dedi:

- Qardaş, gözlərini aç, Mübarizlə ikimiz də buradayıq. Nə bərk yatmışdır?

Vaqif astadan, güclə eşidilən səslə dedi:

- Mən yatmışam? Bilmirəm, xəbərim yoxdur.

Mübariz Əliyə dedi ki, get bir qabda su gətir bunun üzünü yuyaq, bəlkə tam ayılar.

Şahmar dayı dedi ki, bu vəziyyətdə onun üzünə su vurmayıñ, sadəcə dəsmalı yaş edib üzünü silin.

Əli dəsmalı yaş edib Vaqifin üzünü silə-silə soruşdu:

- Qardaş, yemək qızdırırmı, bir tikə çörək ye.

Bu vaxt qapı döyüldü, tibb bacısı Mirvari xanım əlində iy-nə-dərman palataya daxil oldu. Vaqiflə zarafat edə-edə qollundan üç iynə vurdu, Əliyə bildirdi ki, az miqdarda da olsa yemək yedizdirin,ancaq yerindən tərpətmək olmaz. Mübarizlə Əli Vaqifin başını yuxarı qaldırıb yemək yedizdirdilər. Sonra Şahmar dayı yenə Vaqifdən soruşdu ki, məni tanıdın-mı?!

Vaqif dedi:

- Hə, tanıdım.

- Onda de görüm mən kiməm?

- Şahmar dayı.

Sarifi göstərib soruşdu:

- Bəs bu, kimdir?

- Şahmar dayı, o Sarif, o birisi isə laçınlı balası Vasifdi.

Düz deyirsən Vaqif, - deyib üzünü Mübarizlə Əliyə tutdu:

- Allaha çox şükür, özünə gəlir. Bayaq bizi tanımırıdı. İnşallah, sabaha lap yaxşı olar.

Palatadakılar Mübarizlə Əliyə dedilər ki, siz də gedin evə dincəlin.

Əli istədi ki, gecəni Vaqifin yanında qalsın, ancaq palata yoldaşları razı olmadılar. Mübarizlə Əli palatadakı adamlarla sağollaşıb dəhlizə çıxdılar.

Həmin gecəni Vaqif rahat yatmışdı. Səhər sübh tezdən Şahmar dayı Vaqifin əlindən tutaraq soruşdu:

- Necəsən?

- Cox sağ olun Şahmar dayı, indi yaxşıyam.

- Allaha çox şükür. Dünənki günün getsin, bir də gəlməsin.

Dünən axşam bizi çox qorxutdun, - deyib yatağına uzandı.

Artıq saat yeddi idi. Qapı döyüldü. Şahmar dayı dilləndi:

- Buyurun gəlin.

Palatanın qapısı açıldı, Güllü xanım içəri keçib Vaqifin çarpayısının yanında dayandı, əlini Vaqifin alnınə qoyub, - necəsən, ay Vaqif? - deyə soruşdu. Dünənki günün bir də təkrarlanmasın. - Sonra üzünü Allaha tutdu: - Ay Allah, səni tənimayanlara lənət. Allah Kəmalə həkimə can sağlığı versin. Kəmalə həkim sizə bir doğması kimi əlindən gələn köməkliyi etdi. Evindən sizin üçün moruq mürəbbəsi gətirdi.

Vaqif üzünə hopan təbəssümü iliq utancaqlıqla əvəz edib dedi:

- Güllü xanım, hər birinizə təşəkkür edirəm. Bunlar heç vaxt mənim yadımdan çıxmaz.

Güllü xanım zarafat edə-edə çayı qızdırıb, stəkana süzdü, dedi:

- Şirinçay edim?
- Yox, acı çay içəcəm.
- Bəs səhər yeməyi yemək istəmirsinmi?
- İstəyirəm. Ancaq Şahmar dayı ilə hamımız birlikdə yeyəcəyik.

- Ay Vaqif, sənə yerindən durmaq olmaz. Ən azı gərək bir həftə özünü qoruyasan. Həkimin dediklərinə əməl et ki, tez sağalasan. Belə də ki, onlar analiz verəndən sonra yemək yeyəcəklər. Səni bax bu formada, uzanıqlı yedizdirəcəm.

Bu vaxt palatanın qapısı döyüldü və qapı yavaşça açıldı. Sərdar həkim palataya kirdi, Vaqifin alnından öpüb soruşdu:

- Necəsən?
- Cox sağ ol, indi yaxşıyam.
- Xalaoğlu, yaxşı yox, bu gün lap əlasan. Dünən bizi elə qorxutdun, heç olmayan kimi. Danişa da bilmirdin. Dilin də tutulmuşdu. Hiss etdim ki, nə isə demək istəyirsən, ancaq deyə bilmədin. Yadında qalıbsa, de.
- Yox, yadımda qalmayıb, heç nə xatırlamıram. Yadıma düşsə deyərəm.
- Bəs axşam Mübariz gəlmışdım?
- Xəbərim yoxdu, həkim.
- Gulya (Güllü) sənə necə baxır? Qulluğunda dururmu?
- Allah köməyi olsun! Bütün günü yanımıda oturub əlləri-mi ovuşdurur, çayımı, suyumu verir.

Şahmar dayı dedi ki, axşam qardaşı Əli ilə Mübariz saat 12-yə işləyənə qədər yanında olublar. Harada olsalar beş də-qiqəyə gələcəklər.

Sərdar istədi ki, palatadan çıxbı, otağına düşsün, bu vaxt Mübariz ilə iş yoldaşı Zahid palataya daxil oldular. Hər ikisi əl uzadıb hamı ilə görüşüb, üzünü Vaqifə tutub soruşdu ki, necəsən? Nə alım gətirim, ürəyin nə istəyir?

- Ay Mübariz, heç nə istəmirəm, hər şey var. Yalnız sizin can sağlığınıizi arzulayıram.

- Ay Vaqif, fikir etmə, tezliklə tam sağalacaqsan. Görürsən də dağ kimi xalaoğlun var. Sərdar həkim bilirsən dünən nə edirdi?! Bütün xəstəxananı biri-birinə qatmışdı.

Tibb bacısı Rəfiqə xanım içəri daxil olub dedi ki, bir neçə dəqiqlik palatani boşaldın, Vaqifin sistemini qoşum. Sonra gələrsiniz.

Sərdar həkim Mübarizlə Zahidə dedi ki, gedək aşağı, mənim otağıma, bir azdan qalxarıq.

Zahidlə Mübariz Sərdar həkimə dedilər ki, biz işdəyik, sizin icazənizlə biz gedək.

- Necə istəyirsiniz.

Mübariz Vaqifə bildirdi ki, vaxt edib gəlib dəyəcəm.

Rəfiqə xanım bütün dərmanları yiğib hazırlayandan sonra dedi ki, ay Vaqif, dünən hansı qolundan köçürdək?

- Rəfiqə xanım, dünən sistem köçürülməyib.

- Eh, ay Vaqif, tamam yadımdan çıxıb. Axı dünən sən özündə deyildin.

Sarif dedi ki, Rəfiqə xanım, sağ qolundan köçürüldü.

- Hə. Onda bu gün sol qolundan köçürərik, - deyib sol tərəfə keçdi, köynəyinin qolunu qatlayıb rezinlə sıxdı, iynəni damara keçirib sistemi qoşdu. Soruşdu: -Vaqif, özünü necə hiss edirsən, damcını çıxardı, yoxsa azaldı?

- Yaxşıdır, Rəfiqə bacı, beləcə qalsın.

- Oldu! Tərpətməyin qolunuza. Ay Güllü, sən özün buradasan, nəzarət et. Qonşu palatada sistem qoşuram. Özüm də tez-tez nəzarət edəcəm, - deyib palatadan çıxdı.

Mübarizlə Zahid palataya keçib dedilər ki, Sərdar həkimi aşağı çağırırlar. Deyəsən xəstə gəlib. Əgər icazə versən biz də gedək.

Vaqif onlara təşəkkür edib, üzr istədi.

- Məni bağışlayın, həkimlər ayağa durmağa icazə vermirlər.

Mübarizlə Zahid gedəndən sonra Sarifdən soruşdu ki, bu sistem qurtarmır?

- Lap az qalib, beş-on dəqiqəyə qurtarar.

Günlər bir-birini əvəz etdikcə Vaqifin də səhhətində yaxşılığı doğru irəliləyiş yaranırdı. Vaqifin özünün də içində böyük bir inam hissi baş qaldırmışdı. Güllü də bu hissin işığına bulaşdıqca Vaqifin stəkanına çay süzüb yavaş-yavaş içirtməyə başladı. Bu an Şahmar dayı Vaqifin çarpayısının ayaq ucunda oturub ondan soruşdu ki, o gün axşam sənə birdən-birə nə oldu?

Vaqif çöhrəsindəki təbəssümün rəngini artırıb cavab verdi:

- Şahmar dayı, vallah heç nə yadımda qalmayıb. Demək olar ki, nə baş verib, bilmirəm, o müddətdə mənim heç nədən xəbərim olmayıb.

Şahmar dayı bir az təəssüf etmiş kimi göründü:

- Eh, ay Vaqif, biz dedik daha sən getdin.

Vaqif sözü zarafata saldı:

- Hara getdim, Şahmar dayı, mən buradayam.

- Ay oğlum, Kəmalə xanımla Sərdar həkim olmasayı sən indi yox idin. Onlar səni təzədən həyata qaytardılar. Mən belə deyərdim ki, anan səni təzədən dünyaya gətirib.

Sarif, Durxan və Vasif də Şahmar dayının dediklərini təsdiqlədilər:

- Doğrudan, biz elə bildik öldün. Həyəcandan əl-ayağımız əsirdi.

Vaqif yenə gülümşəyərək, - Hansınız Qulu Xəlilovun "Yaşamaq istəyirəm" povestini oxumusunuz?, - dedi.

Şahmar dayı cavab verdi ki, mən oxumuşam, doyunca da ağlamışam. - Sonra nə düşündüsə, soruşdu: - Bunu nəyə görə deyirsən, ay Vaqif?

- Şahmar dayı, bilirsən də, Qulu Xəlilov bu povesti öz həyatına həsr edib.

- Doğru deyirsən, oğlum.

- Şahmar dayı, o, yeddi dəfə ciyərindən əməliyyat olub. Qulu müəllimin sözü olmasın, mən də yaşamaq istəyirəm, məni nə üçün belə tez öldürürsünüz?

- Allah eləməsin, ay oğlum. Həqiqətən çox pis idin. Sən bizim bu sözümüzdən incimə. Sən çox gözəl, mehriban insan-sən. Biz bu bir neçə gündə bir-birimizə çox qaynayıb-qarışdıq, bir sözlə, doğmalaşdıq. Açıgı, səni itirmək bizə ağır çox gələrdi.

- Şahmar dayı, sizdən əvvəl də bu palatada yatan insanlar çox mehriban idilər. Onlardan biri sabah ikinci kurs müalicəsini almaq üçün qayıtmalıdır. Onun adı Əhmədağadır. Özü də İsmayıllı rayonundandır. O da sizin kimi gözəl el ağsaqqalıdır. Özünün də çox şirin ləhcəsi var. Deyib-gülən, zarafatçı adamdır. Sabah inşallah, gəlib Durxanla məni burada görsə deyəcək: - Can ərdəş, siz məndən tez gəlmisiniz. Daha bilməyəcək ki, biz üç aydır burdayıq, köhnə xəstələrdən ancaq biz ikimiz qalmışıq.

Sonra üzünü Vasifə tutub dedi:

- Ay Vasif, radioya səs ver, xəbərlərə qulaq asaq, görək ölkədə nə var-nə yox, Qarabağdan nə deyirlər.

Sarif istədi ki, desin radionu sənə görə çıxarıb aparıblar. Şahmar dayı Sarifə imkan vermədi sözünü axıra qədər desin. Özü söhbətə qarışdı, Vasifə gözlə işarə etdi:

- A bala, nə üçün demirsən ki, səhər tezdən oyatmasın de-yə divardan çıxarıb pəncərədən çölə atdım. Əgər bilsələr, o radionun pulunu da bizə ödətdirəcək, özümüzü də xəstəxana-dan qovacaqlar.

Vaqif məsələnin nə yerdə olduğundan xəbər tutmadı, dedi:

- Şahmar dayı, Sərdara deyərəm bir köhnəsini tapıb gətir-

sin. Asarıq onun yerinə. Məndə evdə maqnitofon var, yoldaşıma axşam deyərəm səhər gələndə gətirsin, bir iyirmi ədəd də kasetim var.

Sarif gülərək dedi ki, səndəki kasetlərin hamısı aşiq havalari olacaq.

- Yox, ay Sarif, aşiq havaları da var, müğənni ifaları da, muğam da.

- Muğam oxuyanlardan kimlər var?

- Kimlər var deyəndə, mən o kasetlərdə Ağadadaş Ağayevə, Şamo İsayevə, Baloğlan Əşrəfova, Könül Xasiyevaya, Mələkxanım Əyyubovaya, Qədir Məmmədova və aşıqlardan Əkbər Cəfərova, İmran Həsənova, Alqayıt Xəlilova qulaq asmışam.

- Əladır ki... Qaldı əsas məsələ.

- O nə məsələdir, ay Sarif?

- Həkim gələndə soruşaq, görək icazə verərlərmi.

Şahmar dayı dedi ki, Kəmalə həkim gələndə mən deyərəm.

- Nə vaxt deyərsiniz, Şahmar dayı?

- Palataya gəlib xəstələrin vəziyyəti ilə maraqlananda.

- Olar.

Bir müddət keçdi, Kəmalə xanım palataya gəldi, xəstələrlə söhbət edəndən sonra Şahmar dayı xahiş etdi ki, icazənizlə palatada maqnitofon kasetlərinə qulaq asaqq.

- Olar, ancaq radiosuz maqnitofon olsun, o da ancaq az səslə mümkündür. Elə edərsiniz ki, başqa palatalardakı xəstələri narahat etməyəsiniz.

- Oldu, Kəmalə xanım. Çox sağ olun.

Vasif elektrik qızdırıcısını qoşub nahar üçün yemək isitdi, Vəqifin çarpayısına yaxın yerdə süfrə hazırlayanda Güllü xanım bildirdi ki, onu mən özüm yedizdirəcəm. Siz nuş edin! Hələlik Vəqifə həkim icazə vermir hərəkət etsin.

Sarif Vasifə dedi ki, yeməyə nəyimiz var, nə qızdırımsan?

- Allaha şükür, yeməyimiz də, çörəyimiz də çoxdur.

Vaqif üzünü Sarife tutub soruşdu ki, bilirsən bu yerdə Səməd Vurğun nə deyib?

O da pəjmürdə şalda dedi:

- Qardaş, mən sürücü babayam. Mən hardan bilim Səməd Vurğun nə deyib.

- Onda qulaq as deyim. Səməd Vurğun deyib ki, “Çörək bol olarsa, basılmaz Vətən”.

Şahmar dayı dedi:

- Allah rəhmət eləsin, çox doğru deyib. Allah xalqımızı bir daha sınağa çəkməsin.

Güllü xanım Vaqifi yedizdirdi, soruşdu ki, çay içirsən, yoxsa meyvə şirəsi?

- Meyvə şirəsi ver, Güllü xala, sənə də əziyyət verirəm, məni bağışlayın.

- Ay oğlum, Allah bağışlasın. Sən nə danışırsan, heç bir əziyyəti yoxdur, təki sən tez sağalıb ayağa qalx.

Sarif süfrəni yığıb, qabları yumağa aparanda Güllü xanım əlindən aldı:

- A bala, mən burada ola-ola sizə icazə vermərəm qabları yuyasınız. - O, qabları Sarifin əlindən alıb mətbəxə getdi. Qabları yuyub, gətirdi, şkafın üstünə qoydu. Sonra Vaqifə dedi ki, götür o meyvə şirəsini, asta-asta iç, görüm özün içə bilirsənmi.

- Güllü xala, mən özüm içə bilməyəcəm. Qollarımın gücü yoxdur stəkanı saxlayam, siz içirdin.

- Baş üstə.

- Başın var olsun, Güllü xala.

Arada nisbi sakitlik yarandı, bir az keçmiş palatanın qapısı yavaşcadan döyüldü. Güllü qapını açdı. Sərdar həkim palata-ya daxil olub, salam verdi, bütün xəstələrdən hal-əhval tutub,

Vaqifin çarpayısına yaxınlaşdı. Çarpayının uc tərəfində oturub onunla zarafat etməyə başladı. Güllü də buna reaksiya verdi, dedi ki, - həkim, Allahın bu gününə çox şükür, Vaqifin səhhətində irəliləyiş var.

Sərdar həkim onun dediklərini təsdiqlədi:

- Hə, əlbəttə, çox irəliləyiş var! Allah Kəmalə xanıma kömək olsun, onun sayəsində özünə gəldi.

Vaqif dedi:

- Xaloğlu, çox düz deyirsən. Mən o gün də demişəm, yenə də təkrarlayıram, mənə göstərilən bu qayğıni, yaxşılığı ömrüm boyu unutmayacam. Uşaqlar danışıb hamisini. Onun gecə ilə gəlib məni təzədən həyata qaytarmasını unuda bilmərəm. Tək Kəmalə xanım yox, professor Nazim Mollazadənin də üzərimdə böyük haqqı var, səksən yaşında aqsaqqal kişi gecə ilə gəlib həyatımı xilas edib. Eləcə də, sənin - Sərdar həkimə işarə etdi, - Aydın həkimin hesabına mən bu gün sağam və yaşayıram. Vaxtınızı da alsam, sizə Qulu Xəlilovun “Yaşamaq istəyirəm” povestindən bir epizodu danışacam. Bilirəm ki, həmin povesti siz də oxumusunuz. Orada deyilir:

“Mən dördayaqlı bu dəmir çarpayı üstündə dustaq kimi-yəm. Fəqət mənim arzularım, düşüncələrim, xəyallarım dus-taq deyildir. Qəlbim, idrakım dustaq deyildir. Mən heç olmasa, buna görə xoşbəxtəm. Bəzən sevinirəm, nə yaxşı ki, təbi-ət insanı düşünmək, arzu və xəyal bəsləmək imkanından məhrum etməmişdir. Mən bəzən öz şirin xəyallarım, böyük arzularım ilə sabaha qanadlanır, gələcəyin sehrlili yollarında dolaşır, lakin yenə də xəstə çarpayımın üstündə qərar tuturam. Hamı kimi mən də yaşamaq istəyirəm. Hamı kimi mən də istəyirəm ki, günəşin şüalarını bir dəqiqə də olsa artıq görürüm. Təzə bir çiçək iyəlyim, təzə bir insan təbəssümü görürüm. Amansız xəstəlik arzularımın qanadlarını nə qədər qırsa da, mənə nə qədər əzab-əziyyət versə də, mən öz arzularıma can

atıram, hər cür ağrlara da dözürəm. Dözməyə də bilmərəm. Çünkü yaşamaq, yaşatmaq isteyirəm! İndi məni həyata bağlayan qüvvələr daha çoxdur: Mən öz balaca Almazımı doyunca oxşamamışam, ona yaxşı atalıq etməmişəm. Onun hər dəfə quş balası kimi qanad açıb üstümə gəlməsi mənə dünyaları bağışlayır”.

Vaqif danışdıqca, gözlərinin içindəki hənirti dağılırdı. Otaqdakı ağır ləngəri hiss etdiyi üçün üzünü Sərdar həkimə tutdu:

- Sərdar həkim, bu sözləri ona görə sənə oxudum ki, Allah bilir, o şeytan qızım mənim üçün necə darıxb, Qulu müəllim elə bil əsərin bu hissəsini mənim üçün yazıb.

- Eh, ay Vaqif, emosiyalara qapılma, Allaha şükür, səndə nə var ki, inşallah, bir neçə günə tam sağalıb evə, o şeytan qızının yanına gedəcəksən.

Vaqif ürəyinə pis şeylər dammış adam kimi dedi:

- Yox, xalaoğlu, yaşamaq isteyirəm, məni ölməyə qoyma.

Sərdarın narahatlığı aşkar hiss olundu:

- Bu axmaq fikirlər sənin başına haradan gəlib?

- Xalaoğlu, bunu sənə o gün deyəcəkdir, halim yox idi. Nə qədər çalışdım, deyə bilmədim, dilim söz tutmadı, gözlərimdən yaş axdı. Mən onda fikirləşdim ki, artıq ölürməm. Ancaq ayaq üstə dura bilməsəm də, bilirəm yaşayacam. Siz həkimlərin və mənə dayaq olan Mübariz kimi gözəl dostların sayəsində.

Sərdar həkim dedi:

- Vaqif, mən Novxaniya bağa gedirəm. Ola bilsin gecəni bağda qaldım.

- Kiminlə gedirsən?

- Fərmanla Səlimxan da mənimlə getməlidir.

- Sizə yaxşı yol.

- Sağ ol! Ancaq bayaq dediyin fikirləri başından çıxar, eşitdin?!

- Oldu. Baş üstə!

Sərdar həkim sanki rahatlıq tapdı:

- Bax, belə, bu, başqa məsələ. - Sonra üzünə təbəssüm qondurub əlavə etdi: - Ürəyin nə istəyir sabah gələndə gətirim?

- Heç nə istəmirəm, xalaoğlu. Hər şey varımıdır.

Sərdar həkim Güllünü dəhlizə çağırıldı, nə isə tapşırıb getdi. O, gedən kimi Sarif də maqnitofonu qoşdu, Alqayıt Xəlikovun kasetini qoyub çarpayışına uzandı. Alqayıt başına gələn maraqlı hadisədən danişır, palatadakılar isə sakitcə qulaq asırdı. Güllü xanım qəfildən dedi ki, görəsən onun bu danışdıqları həqiqi hadisələrdi, yoxsa şişirdib danişır?

Şahmar dayı dedi:

- Ay Güllü bacı, zənnimcə bu qədər şişirtmə olmaz. Hər halda doğru olar. Alqayıt çox gözəl şairdir, həm də toyılarda yaxşı tamadalıq edir. Çox yüksək səviyyədə aparıcılıq qabiliyyəti var.

- Şahmar qardaş, mən sizin dediklərinizlə razılaşıram. Artıq saat beşə qalıb, yavaş-yavaş mən də hazırlaşım.

Güllü xanım hazırlaşa-hazırlaşa Vaqifə dedi ki, özünü təmkinli apar, hər şeyə görə fikir çəkib əsəbləşmə. Unutma, sənə qətiyyən əsəbləşmək olmaz. - Sonra palatadakılara ümumi şəkildə əl etdi: - Di, sağ olun, səhərə qədər.

Həmi bir ağızdan dilləndi:

- Siz də sağ olun.

Güllü xanım gedəndən bir neçə dəqiqdən sonra dəhlizdə tibb bacılarının səsi eşidildi. Vaqif Sarıfdən soruşdu ki, bu axşam növbədə tibb bacılarından kimlərdi?

- Kimlər olasıdı, Mirvari ilə Salatın.

- Onlar heç vaxt belə ucadan danışmırlar axı.

- Deyəsən, bu gün əhval-ruhiyyələri yaxşıdır.

Tibb bacıları bir-bir palataların qapılarını açıb salam verir,

hal-əhval tuturdular. Sonra da elə şən halda deyirdilər ki, hazır olun, bir neçə dəqiqədən sonra iynələri vurmağa gələcəyik. Sonra içməli dərmanları paylayacaq. Hami öz yerində olsun.

Palatada nikbin ovqat yaranmışdı. Alqayıtin etdiyi söhbətlər, dediyi şeir parçaları hər kəsi ovsunlamışdı. Şahmar dayı ortadakı ləngəri pozdu, dedi:

- Ay Vaqif, onu hələlik söndür, bir azdan iynə, dərman vaxtıdır. İynələrimiz vurulsun, ondan sonra şam yeməyimizi hazırlayaq, oturub çörək yeyək.

Vaqif dedi:

- Doğru deyirsiniz, Şahmar dayı. Bir az da sakitliyə riayət etməliyik.

Bu an qapı döyüldü. Sarif dedi:

- Deyəsən tibb bacısı gəldi.

Vaqif dedi:

- Ola bilməz, belə tez?!

Vasif qapıya yaxınlaşdı, qapını açıb üzünü Vaqifə tutdu:

- Yox, Gülnarə bacıdı, bir qadınla gəlib. - Üzünü onlara tutub əlavə etdi: - Buyurun keçin...

Qadınlar içəri keçən kimi salam verdilər. Gülnarə xanım hal-əhval üçün soruşdu:

- Necəsiniz?

Palatadakıların çöhrəsinə təbəssüm endi:

- Cox sağ olun, bacı. Allaha şükür, yaxşıyıq.

- Həmişə yaxşı olasınız.

Məlum oldu ki, Gülnarə ilə gələn onun bacısıdır. Vaqifə dəyməyə gəlib. O, bir neçə dəqiqə Vaqiflə söhbət edəndən sonra Gülnarəyə dedi ki, dur, yavaş-yavaş gedək.

Gülnarə onun təmkininini pozmadı:

- Həə, gedək bacı.

Vaqif Gülnarədən uşağı soruşdu:

- Qız necədi? Məni soruşurmu heç? Bu dəfə gələndə özünlə gətir, o şeytanı görüm.

Gülnarə dedi:

- Özüm istəmirəm ki, uşaq səni uşaq belə görsün. Di, sağ ol, biz gedək.

Gülnarə palatada olanlara sağıllaşdı, hər kəsə - sağ olun, Allah şəfa versin, - deyib dəhlizə çıxdı.

Gülnarə ilə bacısı elə təzə getmişdi ki, palatanın qapısı yenə döyüldü. Şahmar dayı dedi ki, yəqin onlardır, nə isə yadlarından çıxıb, ona görə geri qayıdıblar.

Sarif qapını açanda Əli və Mübarizlə qarşılaşdı. Onlar gəldikləri sürətlə palataya daxil oldular. Əli əlindəki kağız torbanı Vaqifin çarpayısının yanındakı şkafin üstünə qoyub onun alnından öpdü, soruşdu ki, indi necəsən?

Şahmar dayı ilə Sarif dedilər ki, Allaha çox şükürler olsun, bu gün əvvəlki günlərə baxanda yaxşıdır.

Əli Mübarizə yer göstərdi, dedi ki, keç əyləş, bir az söhbət edib gedək.

Şahmar dayı dedi:

- Ay oğlum, yemək qızdırılmışq, oturun bizimlə şam edin, sonra gedərsiniz. - Gözləri ilə yeməyə işarə etdi: - Birdən elə bilərsiz, azdı, vallah, yeməyimiz çoxdu. Sizdən bir-iki dəqiqə əvvəl Gülnarə bacı da bacısı ilə gəlmişdi.

- Hə, pilləkəni qalxanda rastlaşdıq. Onlar getdi, biz gəldik.

- Oturun, bizimlə bir tikə çörək kəsin.

Sariflə Vasif süfrəni hazırladı, birlidə yeməyə başladılar. Əli ilə Mübariz lap utana-utana yeyirdilər. Vaqif dedi ki, - qardaş, sabah yemək gətirməyin. Hələ yeməyimiz çoxdu. Soyüducuda da yer yoxdu. Qalar, xarab olar.

- Oldu, yaxşı, deyərəm yemək hazırlamazlar.

- Söhbət et, danış görüm özgə nə var, nə yox. Kənddən gəlib-gedən varmı? Atam bilirmi mənim xəstəxanada olmağımı?

- Qardaş, təzəlikcə gəlib-gedən yoxdu. Sən təzə-təzə xəstələnəndə xəbər göndərmışdım.

Vaqif: - Eh, ay qardaş... - dedi, daha heç nə deyə bilmədi, gözləri doldu.

Qardaşı təlaşlandı:

- Özünü ələ al, sənə həyəcanlanmaq olmaz. - Dərhal söhbəti dəyişdi, Vaqifin fikrini yayındırdı.

Mübariz Sərdar həkimi soruşdu. Vaqif dedi:

- Saat üçə qədər burada, mənim yanımda idi. Dedi ki, qardaşlarımla Novxaniya bağğa gedəcəyik. Ola bilsin gecəni bağda qaldıq.

- Deməli, yeyib-içməyə gediblər. O qardaşlar ayda bir dəfə oturub yeyib-içirlər.

Vasif dedi:

- Vaqif dayı, olar maqnitofonu qoşum?

- Əlbəttə olar, bundan ötrü də icazə alarlar?

Mübariz soruşdu ki, bu uşaq hansı rayondandır, xəstəliyi nədir? Vaqif dedi:

- Laçın rayonunun Minkənd kəndindəndir. Ermənilər tərəfindən qolundan yaralanıb, başqa elə bir xəstəliyi yoxdur. Cox tərbiyəli, mehriban uşaqdır.

- Həə! Səhərdən elə ona fikir verirəm. Allah şəfasın verisin.

- Amin!

Vaqif üzüntü içində dedi:

- Eh, ay Mübariz, bir neçə gündən sonra dörd ay olacaq ki, yerimdən tərpənə bilmirəm. Bax, bu oğlan da Gürcüstandandır. Deyir, beş aydır buradayam, təzə-təzə ayaqlaşıb, durub gəzir. Həmişə mənə ürək-dirək verir. Onun da gözəl xasiyyəti var. Bir sözlə, Allah hərəyə bir dərd verib yixib buraya.

- Fikir etməyin, İnşallah tezliklə sağalarsınız.

- Amin! İnşallah!

Mübariz: - Əgər icazə versəniz, mən də evə gedərdim, - deyib Əlini soruşdu: - Hara getdi görəsən?

Vasif dedi ki, Əli indicə dəhlizdə pəncərənin qarşısında si-qaret çəkirdi. Çağırım gəlsin?!

- Zəhmət olmasa çağırın.

Vasif palatanın qapısını açıb Əlini səslədi, bildirdi ki, Mü-bariz dayı çağırır.

Əli siqaretin kötüyünü zibil qabına atıb dedi:

- Hə, gəldim.

Mübariz çöhrəsinə ciddi bir görkəm hopdurub dedi:

- Ay Əli, mən gedirəm. Dedim, getmək istəyirsənsə met-roya qədər birlikdə gedək.

- Mübariz, elə mən də sizi gözləyirdim. Bu gün bərk yorul-muşam. Gedim yuyunum, dincəlim.

Onlar palatadakıllarla əl tutdular:

- Sağ olun. Gecəniz xeyrə qalsın!

- Xeyrə qarşı. Çox sağ olun. Sizə yaxşı yol.

Vaqif Vasifə dedi ki, maqnitofona azacıq səs ver, Baloğla-na qulaq asaq, nə gözəl oxuyur, onun çox gözəl, məlahətli sə-si var. Səsindən doymaq olmur.

Şahmar dayı dedi ki, Ağadadaşın, İsrailin də çox gözəl, məlahətli səsləri var, səslərindən, vallah doymaq olmur.

Vaqif gülə-gülə üzünü Vasifə çevirib dedi:

- Şahmar dayı deyir ki, bundan sonra mənim eloğlum Ağ-a-dadaşın kasetinə qulaq asaq.

- Baş üstə, daha ona görə nə üçün hirslənir?!

Şahmar dayı dedi:

- Yox, a bala, elə şeyə görə də adam hirslənər?

- Şahmar dayı, zarafat edirik.

- Belə de. Mən də elə bilirəm doğrudan deyirsiniz.

Sarif Baloğlanın kasetindən sonra Ağadadaşın kasetini qoydu, az miqdarda da səsini çoxaltdı.

Növbətçi tibb bacıları palatanın qapısını döyüb xahiş etdilər ki, maqnitofonun səsini bir qədər azaldın. Qonşu palatadakı xəstələr yatıb. Səhər şöbə müdirlənə, həkimə şikayət edəcəklər. - Sonra özləri də palataya girib dedilər: - Əgər icazə versəniz 5-10 dəqiqə də biz qulaq asıb gedərik.

Vasif maqnitofonun səsini azaltdı, tibb bacılarına oturmaq üçün stul verdi. Sonra çay təklif etdi. Onlar da bildirdilər ki, çayı təzə içib gəlmışik. Cox sağ olun, bir azdan içərik.

Gecədən xeyli keçmişdi. Şahmar dayı dedi ki, maqnitofonu söndürün, yatmaq vaxtıdır. Tibb bacıları Vaqifə dedilər ki, icazənizlə maqnitofonu özümüzlə aparaq, dinləyib səhər qaytararıq.

Vaqif tibb bacılarının sözünü yerə salmayıb dedi ki, əlbəttə olar. Kasetlər buradadır. Sizə hansı lazımdı, götürün. Onlar bir neçə kaset də götürüb öz otaqlarına getdilər. Vasif də palatanın işığını söndürdü. Otağa seyrək bir qaranlıq çökdü. İlk baxışda hamiya elə gəldi ki, zülmət işığın cəngindən qorxur...

Səhər saat səkkiz idi. Tibb bacısı Rəfiqə xanım həmişə olduğu kimi bildirdi ki, iynə-dərmənanlarınızı çıxarıb şkafın üstündə hazırlıq qoyun. Bir azdan gəlib vuracam.

Rəfiqə xanım iynələri vurdu, Vaqifə yaxınlaşıb dedi:

- Deyəsən bu gün sənə axırıncı sistem vurulacaq. Palataya gələndə həkimin Kəmalə xanımdan da soruşarsan.

- Oldu, Rəfiqə xanım, gələndə soruşaram. Cox sağ olun.

Rəfiqə xanım: - Siz sağ olun, - deyib iynə vurmaq üçün başqa palataya getdi. Az müddətdən sonra Sərdar həkim əlin-də bir bağlama palataya daxil oldu. Bağlamanı şkafın üstünə qoydu, otaqdakı xəstələrlə əl tutub görüşdü, hal-əhval tutdu. Sonra Vaqifin yanında əyləşib halını soruşdu:

- İndi necəsən, ay Vaqif?

Vaqif təmkinlə dilləndi:

- Allaha çox şükür, sizin və Mübarizin sayəsində yaxşıyam.

- Allaha şükür. - Sonra üzünə ciddi görkəm hopdu, soruşdu: - Hələ Gulya gəlməyib?

- Bura gəlməyib.

İndi aşağı düşəcəm, deyərəm gələr yanına. - Əlini Vaqifin çiyninə qoydu: - Başqa nə lazımdı?

- Sənə can sağlığı.

- Burda da yemək var. Sənin üçün balıq kababı çəkdirmi-şəm. Günorta nahara mən də gələcəm. Bir yerdə nahar edərik.

Bu an şöbə müdürü Aydın həkimlə Kəmalə xanım palataya daxil oldular. Aydın həkim əlindəki çəkiclə Vaqifin dizlərinə vurub, - hər şey əladır, müalicəsini bu qayda ilə iki həftə də davam etdirin, - dedi.

- Oldu doktor.

Aydın həkim Sərdara dedi ki, o dərmandan 14 qutu da lazımlı olacaq. Onu gətirən oğlana deyin görək tapa bilərmi.

- Kəmalə xanım, o, haradan olsa tapıb gətirəcək, narahat olmayıñ. Başqa nə isə lazımdırıñ, Kəmalə xanım?

- Hələlik heç nə, elə bunları tapıb gətirsin.

Vaqif utana-utana həkimə dedi ki, əgər icazə versəniz, bazar günü evə gedim, yuyunum gəlim.

Kəmalə xanım özündən asılı olmayaraq əsəbi halda Vaqifə dedi ki, sən nə edəcəyinin fərqindəsən? Apardığımız müalicənin üstündən xətt çəkmək istəyirsən?! Hələ sənə tərpənmək, hərəkət etmək olmaz. İnşallah, Novruz bayramında dörd-beş günlük evə gedəcəksən, onda yuyunarsan. Gələndə həyat yoldaşına de ki, dəsmalı isti su ilə isladıb bədənini silsin. - Gözlərini Vaqifə bərəltdi: - Sən bilirsənmi səni əzrayılin əlindən güclə almışıq? Sən bir müddət özünü soyuqdan, istidən gözləməlisən. Sənə spirtli içkilər qəbul etmək olmaz. İl ərzində iki-üç dəfə müalicə almalısan. İnşallah, tam sağal, ayağa qalxandan sonra Sərdar həkim sənə hər şeyi danışacaq.

Kəmalə xanım məsləhətlərini verib gedəndən sonra Şahmar dayı Vaqifdən soruşdu:

- Ay Vaqif, sənin atan-anan varmı?
- Bəli, var, Şahmar dayı.
- Burada yaşayırlar?!
- Yox, rayonda yaşayırlar.
- Bu gün-sabah bir ay olacaq biz bir yerdəyik, qardaşın Əlidən və həyat yoldaşından başqa sənin yanına gələn yoxdur.
- Elədir, Şahmar dayı. Atam nə az, nə çox, düz altı ildir məndən küsüb, mənimlə danışmır. Anam da yol-iriz tanımır. Yaşlı qadındı, ona görə gələ bilmir. Qardaşım Əli burada - Bakıda yaşayır.
- A bala, sənin kimi oğlandan atan niyə küsüb, səbəbi nədir?

- Şahmar dayı, sizdən üzr istəyirəm bu sözümə görə. Onların dediyi qızı almadığımı görə mənimlə danışmır, nə də ki, maraqlanmır.

- Belə de! Çox təəssüflər olsun.

Bu an qapı döyüldü. İçəridən səs eşidildi:

- Buyurun gəlin.

Palatanın qapısı açıldı. Keçmiş palata yoldaşları Əhmədağa dayı içəri daxil oldu. Salam verib, görüşdü, dedi ki, ay Vaqif, ikinci kurs üçün müalicəyə nə vaxt gəlmisən?

Vaqif təəssüf içində dedi:

- Ay Əhmədağa dayı, nə ikinci kurs müalicə, heç çıxmışam ki, yenidən də qayıdam.

- Ay oğlum, neçə aydır sən buradasan?
- Əhmədağa dayı, bu gün-sabah beş ay olacaq ki, mən buradayam, Durxan isə altıncı aydır ki, burdadır.
- Hələ o da çıxmayıb?
- Yox, Əhmədağa dayı, hələ müalicəsi davam edir.
- Bəs hanı?

- Əlbət həyətə düşüb, indilərdə gələr.
 - Belə de! Mən dedim siz çoxdan sağalıb getmisiniz.
- Durxan astaca qapını açıb palataya keçdi, Əhmədağa dayını görəndə sevindi:
- Can dayı, haçan gəldin?
 - On-on beş dəqiqə olar gəlmışəm. Vaqifı görüb çox təəcübləndim ki, hələ çıxmayıb.
 - Can dayı, deyəsən bizim ikimizi də bura pasport qeydiyyatına alıblar. Hami müalicəsini alıb, ikinci-üçüncü kurs müalicə üçün gəlir. Ancaq biz heç yerimizdən də tərpənə bilmirik.
 - Ay oğlum, inşallah siz də tezliklə sağalıb çıxarsınız. Heç vaxt Allahdan ümidiñizi üzməyin, səbrli olun.

Qapı döyüldü. Aydın həkimlə Kəmalə xanım içəri keçdi, Əhmədağa dayidan hal-əhval tutub bildirdilər ki, maşallah olsun, çox gümrahsan.

- Əhmədağa dayı minnətdarlıq etdi:
- Həkim, hər ikinizə təşəkkür edirəm, məni təzədən həyatə siz qaytardınız.

Aydın həkim sonra Vaqifdən soruşdu ki, özünü indi necə hiss edirsən?

- Cox sağ olun həkim, Allaha şükür, yaxşıyam.
- Aydın həkim Kəmalə xanıma dedi ki, bu, sabahdan az-az durub hərəkət etsin. Qoy ayaqları yavaş-yavaş açılsın.
- Oldu doktor. Elə sabahdan masaja da yazaram onu, bir on gün ayaqlarını masaj etsinlər, diz qapaqlarına şam qoysunlar.
 - Kəmalə xanım, bu təklifin xoşuma gəldi. Bunu çox yaxşı fikirləşmişən.

Sonra onlar söhbət edə-edə həkimlər otağına tərəf addımladılar.

Bir neçə dəqiqədən sonra Kəmalə həkim palataya qayıdır. Vaqifə bildirdi ki, sizə sabahdan on gün masaj yazmışam.

Masajdan sonra sizin diz qapaqlarınıza şam qoyacaqlar. Şamdan sonra özünü bir-iki saat soyuqdan gözlə. Durub hərəkət etmək olmaz.

- Oldu! Cox sağ olun, Kəmalə xanım.
- Siz sağ olun, bu, bizim vəzifə borcumuzdur.

Kəmalə həkim palatadan çıxandan sonra Əhmədağa dayı dedi ki, üç ildir Kəmalə həkim məni müalicə edir. Cox yaxşı insan, həm də savadlı həkimdir.

Vaqif bildirdi ki, Əhmədağa dayı, çox düz deyirsiniz. Allah köməyi olsun, bu gün mən bu həkimlərin sayəsində yaxşı olmuşam. Xüsusilə də Kəmalə xanımın. Mənim vəziyyətim pişləşəndə onun gecə ilə xəstəxanaya gəlməsini, evindən mürəbbə gətirib mənə çayla içirtməsini heç vaxt unuda bilmərəm. - Anidən susdu, sonra dedi: - Ay Əhmədağa dayı, nə yaxşı ki, belə yaxşı insanlar var!

Sariflə Vasif palatadakılara eşitdirdilər ki, nahar vaxtıdır. Yeməyimizi yeyək, sonra bir-iki saat uzanıb dincələk. Şahmar dayı dedi ki, yaxşı fikirdi.

Sarif yeməkləri qızdırmaq üçün yeməkxanaya getdi. Vasif Sarif gələnə qədər süfrəni hazırladı.

- Qapı döyüldü. Vasif qapını açıb dedi:

- Buyurun həkim.

Həkim otaqdakı mənzərədən anladı ki, yemək vaxtıdır, dedi:

- Deyəsən nahara hazırlaşırsınız?
 - Bəli.
 - Nuş olsun!
 - Cox sağ olun, Kəmalə xanım. Gəlin əyləşin, siz də bizimlə çörək yeyin.
 - Var olun, minnətdaram. - Sonra üzünü Şahmar dayıya tutub dedi: - Şahmar kişi, gəldim deyəm ki, sabah saat 12-dən sonra sizi evə yazacağıq.

Sarif yeməyi qızdırıb gətirəndə Vasif Sarifə dedi ki, sabah Şahmar dayı da çıxır.

- Kim? Zarafat edirsiniz?
- Yox, ay Sarif, uşaqlar düz deyir. Elə bir az əvvəl Kəmələ həkim dedi.

- Lap yaxşı, sağ əli bizim başımıza.
Vaqif üzülmüş kimi oldu:
- Ay Əhmədağa dayı, hamı müalicəsini alıb evlərinə gedəcək, ancaq Durxanla mən hələ də buradayıq.
- Elə demə, oğlum, inşallah yaxın vaxtlarda siz də sağalıb çıxarsınız.

Aradakı niskil çəkiləndən sonra oturub nahar etdilər, deyib-güldülər, süfrəni yiğisdirandan sonra dincəlmək üçün hərə öz çarpayısına uzandı. Vaxt necə ötdüsə, kimsənin xəbəri olmadı. Qəfildən Şahmar dayının səsi eşidildi:

- Uşaqlar, artıq saat beşə qalıb. Durmaq istəmirsinizmi?
Palatadakılar təəccüb etdilər:
- Şahmar dayı, doğru deyirsiniz, saat beşə qalıb? Axı, bu vaxt böyrümüzdən necə keçib getdi ki, xəbərimiz olmadı?

- Həə ay oğlum, saat beşə on beş dəqiqə qalıb.
Kimsə dedi:
- Nə yaman bərk yatmışıq?!

Sariflə Əhmədağa dayı siqaretlərini də götürüb pilləkə sarı getdilər, hərəyə bir siqaret yandırıb sümürməyə başladılar. Şahmar dayı onları Vaqifə göstərib dedi:

- Bunların ciyəri lap yanırımsı ki, gör siqareti necə sümürürlər!

- Həə! Düz deyirsən, Şahmar dayı.
Şahmar dayı soruşdu:
- Ay Vaqif, sən heç siqaret çəkmisənmı?
- Şahmar dayı, uşaq vaxtlarında çəkmək istəmişəm, ancaq anam onu mənə elə tərgitdi ki, bir daha əlimə götürməməyə and içmişəm.

- Bu, necə oldu?

- Danışım necə olduğunu. Uşaq idim, əmim tütündən bükküb verirdi ki, çək. Günlərin bir günü siqareti yandırıb təzəcə çəkməyə başlamışdım ki, anam otağa girdi və məni gördü. Əmim cəld tərpənib qaçıdı, mən isə qaça bilmədim. Anam həmin siqareti əlimdən alıb dodağıma basdı. Dodağım siqaret yaniğından şışdi. Həmin gün atam evdə yox idi. Axşam atam evə gələndə anamdan soruşdu ki, bu uşağın dodağına nə olub? Anam əhvalatı atama danışdı. Atam təzədən məni cəzalandırdı, and içdirdi ki, bir daha siqaret çəkməyəcəksən. Bir də sənin əlində siqaret görsəm və eşitsəm ki, siqaret çekirsən səni bundan da pis günə salacam. Şahmar dayı, elə o vaxtdan mən əlimə siqaret götürmürəm.

- Ay Vaqif, ancaq düzünü de, anan düz edib, ya yox?

- Şahmar dayı, əlbəttə düz edib. Buna görə anama həmişə çox sağ ol deyirəm.

- Ay oğlum, mən də sənə çox sağ ol deyirəm. Heç kim o siqaretdən xeyir tapmayıb.

- Şahmar dayı, orta məktəbdə oxuyanda bir müəllimimiz vardi. O, həmişə deyirdi ki, siqaret çəkən adamların evinə heç vaxt oğru gəlmir. O müəllimdən soruşduq ki, nə üçün, müəllim? Deyirdi ki, siqaret çəkən adamlar həmişə öskürür. Oğru da görür ki, ev sahibi yatmayıb, oyaqdır.

Şahmar dayı gülümşəyib dedi:

- Ağila batan sözdü.

Əhmədağa dayı ilə Sarif siqaretlərini çəkib palataya gəldilər. Dəhlizdə axşam növbəsində olan tibb bacılarının səsləri eşidilirdi. Sarif dedi ki, deyəsən bu axşam tibb bacısı Salatin yoxdur. Növbədə Mirvari ilə Pəridir.

- Ay Sarif, ola bilsin, onun işi var, Pəri ilə yerlərini dəyişiblər.

- O da ola bilər, Vaqif.

Şahmar dayı gülməli əhvalatlar danışındı, hamı diqqətlə qulaq asır, başa düşülməyən sözləri xirdalıqları ilə izah edirdi. Söhbətin şirin yerində qapı döyüldü.

Kimsə dedi:

- Gəlin!

Mübarizlə dostu Zahid palataya daxil oldular:

- Axşamınız xeyir. Necəsiniz?

- Allaha çox şükür, yaxşıyıq.

- Maşallah olsun, əhvalinizdan hiss edirəm ki, yaxşısınız.

Bu gün Sərdar həkim gəlmişdimi?

Vaqif dedi:

- Hə, səhər-səhər gəlmişdi.

- Həkimlər nə deyir, səni nə vaxt evə yazacaqlar?

- İynə-dərmanım azalıb. Mənə bir az masaj, bir də diz qapaqlarımın üstünə şam yazıblar. Onlar qurtarandan sonra bili-nəcək nə vaxt çıxmağım.

- Eh, ay Vaqif, niyə fikir edirsən, insallah tam sağalıb yaxın günlərdə çıxarsan.

- Mübariz, heç nədən fikir etmirəm, sadəcə, bütün günü uzanmaq adımı yorur. Adam nə qədər arxası üstə uzaniqlı qalar?! Sabah insallah Şahmar dayı çıxır. Bir-iki günə də Sarif çıxacaq, onun ardınca Vasif. Yenə qalırıq biz ikimiz. Deyəsən, professor Nazim Mollazadə bizi bu palataya həmişəlik pasport qeydiyyatına aldırıb.

- Necə yəni bizi? Bu kişi cəmi 4-5 gündür gəlib.

- Əhmədağa dayını demirəm, Durxanla özümü deyirəm. Altı ayına az qalıb Durxanın, hələ də bu palatada yatır. Beş aydır da ki, mən buradayam.

- Ay Vaqif, ona görə çox fikir etmə. İnsallah, Allahın köməkliyi, həkimlərin səyi nəticəsində yaxşı olacaqsan. Bircə tələsmə, yaxşı-yaxşı müalicəni al, tam sağal. Heç vaxt bura-dan çıxməq üçün həkimləri tələsdirmə. Canına ziyan edərsən.

- Yox ay Mübariz, əlbəttə, tam yaxşı olandan sonra çıxacam. Siz deyənləri Sərdar həkim də deyib. Allah sizi qorusun. Məni həyata təzədən siz qaytardınız.

- Eh, ay Vaqif, elə demiş olma. Biz kimik, Allah özü səbəb olub. Əsas odur, bundan sonra özünü qoru. Fikir etmə, hər şeyə görə əsəbləşmə. Sənə əsəbləşmək olmaz.

- Düz deyirsən, həkimlər də onu deyir, dost-tanış da, ancaq heç cürə mümkün deyil. Nə qədər özümü gözləsəm də, hərdən əsəbləşirəm. Onda da özümü güclə ələ alıb sakitləşirəm.

- Elə etmək olmaz. İndiyə qədər aldığın müalicələr hədər olar. Özünə fikir ver.

- Baş üstə. Oldu!

- Ay Vaqif, bizə icazə ver yavaş-yavaş gedək. İnşallah sabah görüşərik, - deyib Şahmar dayı tərəfə yaxınlaşış əl uzadı. - Ola bilsin mən gələnə qədər siz çıxdınız. Allah sizə şəfa versin. Yaxşı yol!

- Cox sağ ol, ay oğlum. Allah sizin dostluğunuzu uzun ömürlü, yaxşısından etsin. Siz gözəl, mehriban adamsınız. Mən sizin bu dostluğununa qibət edirəm.

- Şahmar dayı, bunların hamisini Vaqif özü qazanıb, bizi də buna öyrədib. Sağ olun. Allah sizi qorusun. Gecəniz xeyrə qalsın.

- Cox sağ olun. Gələn ayaqlarınız var olsun.

Qapını açıb dəhlizə çıxdı. Onların arxasında Vaqif də dəhlizə çıxdı. Mübariz bildirdi ki, sənə çox gəzmək, hətta mən bilən, ayağa durmaq belə olmaz.

- Yox, ay Mübariz, Aydın həkim bildirdi ki, yavaş-yavaş hərəkət et ki, ayaqların açılsın.

- Lap yaxşı. Özünü qoru, sağ ol, biz getdik, - deyib Vaqifin əlini sıxdı. Sonra onlar pilləkənlərlə aşağı düşdülər.

Vaqif palataya qayıdır gələndə tam sakitlik idi. Heç kim danışmırıldı. Vaqif bu sükütu pozub zarafatla dedi:

- Nə olub, belə sakit dayanmısınız? - Üzünü Şahmar dayıya tutdu: - Ay Şahmar dayı, nə olub belə?

- Heç nə olmayıb, ay oğlum. Sabah mən çıxacam deyə Sarifin kefi pozulub.

Vaqif üzünü Sarifə tutub dedi ki, a qardaş, onda mən nə edim, mən necə dözüm? Beş aydır gör neçə nəfər gəlib-gədib. Ancaq Durxanla mən hələ də buradayıq. Görürsən də Əhmədağa dayı bir kurs müalicə alıb getdi, təzədən qayıtdı. Ancaq biz hələ də buradayıq. Onda biz nə edək?! Mən bircə onu deyə bilərəm ki, Allah hamiya şəfa, sağlam ömür versin. Getsinlər, qohumları ilə, əzizləri ilə birlikdə olsunlar.

Şahmar dayı “amin” dedi, bildirdi ki, çox doğru deyirsin, Vaqif.

Əhmədağa dayı dedi ki, artıq saat birə işləyib. Səhər Şahmar kişi də yol gedəcək, ytamaq vaxtidır.

Vaqif: - Doğru deyirsin Əhmədağa dayı, gecəniz xeyrə qalsın, - deyib işığı söndürdü.

Səhər saat yeddiidə tibb bacıları bir-bir palataların qapılarını tiqqıldıdatdı, xəstələri oyadıb deyirdilər ki, laboratoriyanın analiz götürmək üçün tibb bacıları gəlib, bir az cəld olun, analizlərinizi verin.

Vaqif Əhmədağa dayıya dedi ki, bu, sizə aiddir. Durun gedin, siz analiz verib gələnə qədər biz də süfrəni hazırlayaq, çörək yeyək.

Şahmar dayı gülümsəyərək dedi ki, bu gün sonunu dəfə bu palatada sizinlə çörək kəsəcəm. İnşallah, yolunuz Cəlilabad tərəfə düşsə, qonağım ola bilərsiniz. Allahdan arzum budur, hər birinizə sağlam ömür versin. Bir də heç birinizin yolu burası düşməsin. Mən bu bir neçə gündə sizinlə doğmalaşdım. Bir yerdə süfrə başında oturub çörək kəsmişik, olduqca mehriban olmuşuq. Ola bilsin, bir səhvim olsun. Məni bağışlayın və haqqınızı halal edin. Mən hər birinizdən çox razı-

yam. - Onun qəfildən gözləri yaşardı, özünü ələ ala bilməyəcəyindən ehtiyat edib dəhlizə çıxdı.

Palata həkimi Kəmalə xanımın səsi eşidildi. O, salam verib Şahmar dayıya dedi ki, hazırlaşın, indi sizi evə yazacağam. Bir neçə dərman yazmışam, onları da on beş gün qəbul edərsiniz. İnşallah, yaxşı olacaqsınız.

Şahmar dayı palataya keçib yavaş-yavaş çantasını yiğmağa başladı.

Qapı döyüldü. Vaqif qapını açdı. Kəmalə həkimin üzündən nur yağırdı. Cöhrəsindəki gülüşdən hiss olunurdu ki, o, sanki şad xəbər deyəcək. Şahmar dayıya yaxınlaşdı:

- Hə, Şahmar dayı, bax bu dərmanları alıb qəbul edərsiniz. Sizə yaxşı yol!

- Cox sağ olun, Kəmalə xanım. Siz gözəl insansınız, eyni zamanda da olduqca Cox yaxşı həkimsiniz. Xəstələri bu dərmanlar yox, sizin xəstəyə dediyiniz xoş sözlər, göstərdiyiniz xoş rəftar, qayğı sağaldır.

- Şahmar dayı, dediyiniz xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Bu, bizim vətəndaşlıq, eyni zamanda da vəzifə borcumuzdur.

- Ay Kəmalə xanım, elə həkimlər var ki, xəstəni müalicə edir, ancaq ona bir xoş söz söyləmir. Xəstəni daha da ruhdan salır, yaşamağa olan ümidi puç edir. Allah sizi qorusun.

Kəmalə xanım: - Cox sağ olun, Şahmar dayı, - deyib üzünü Sarıflə Vasifə tutdu, dedi ki, inşallah, sabah da siz çıxacaqsınız.

Hər ikisinin üzündə xoş bir təbəssüm göründü. Vaqif bir qədər qəmli halda Kəmalə xanımdan soruşdu ki, mən nə vaxt çıxacam?

- Ay Vaqif, inşallah masajla şam müalicən qurtarandan sonra səni on günlük evə yazaram. Novruz bayramını evdə keçirib təzədən gəlib müalicəni davam etdirərsən. Ola bilsin, Durxanla ikinizi də bir gündə evə yazdıq.

Sonra o, dəhlizə çıxıb həkimlər otağına tərəf getdi.

Vaqif yavaş-yavaş pilləkənləri düşüb Sərdar həkimin otağına yaxınlaşdı, ehtiyatla qapını döydü. İçəridən səs gəldi:

- Gelin!

Vaqif qapını açıb içəri keçmək istəyəndə Sərdar ayaq üstə durdu, Vaqifi qucaqlayıb dedi:

- Allahın bu gününə çox şükür, ayaq üstə sərbəst hərəkət edə bilirsən!

- Mən Mübarizlə sənin sayəsində ayaq üstə durdum. Kəmalə həkim dedi ki, Novruz bayramı ilə əlaqədar məni on günlük evə yazacaq. Bayramdan sonra gəlib müalicəni davam etdirərsən.

- Lap yaxşı, nə qalıb ki, on-on iki gün.

- Elədir ki, var. Bu gün cəlilabadlı Şahmar dayı çıxdı. Sabah da Sarıflə Vasif çıxır. Yenə köhnə xəstələrdən Durxanla mən qalacam.

- İndi otaqda ikiniz qalmışınız?!

- Yox, dünən İsmayıllıdan bir kişi də gəlib.

- Hə, bildim, o yaşlı ləzgi kişini deyirsən. Dünən dedi ki, mən Kəmalə həkimin xəstəsiyəm, məni onun palatasına yazın.

- Hə, gəlib danişdi, dedi ki, xalan oğluna dedim məni Kəmalə xanım Xəlilovanın palatasına yazın.

Sərdar həkim anidən qaşlarını çatdı:

- Yaxşı, sən nə əcəb düşmüsən aşağı?

- Darıxırdım. Gəldim ki, səninlə bir az söhbət edim, vaxt keçsin.

- Düz etmisən, nə vaxt istəsən gəl. Elə mən də tək idim. Zeynəbin işivardı, icazə alıb getdi. Bayaqdan bir şeir yazıram, artıq iki bəndi hazırkı, oxuyum, gör xoşuna gəlirmi?!

- Nə yaxşı oldu, bu hay-küysüz həyatimdə heç olmasa, obrazlı nəsə eşidərəm.

Sərdar həkim şeiri oxudu:

*O məhzun gözlərin dənizdən dərin,
Batmağa bəbəyin mayəsi bəsdir.
Xurmayı saçların daqlardan sərin,
Üzümə tökülsə sayəsi bəsdir.*

*Gülün budağıdır əlin, ayağın,
Açılmış qönçədir dilin, dodağın.
Rəngini boğmağa laləli dağın,
Yanağın bir qətrə boyası bəsdir...*

Sərdar həkim şeiri oxuyub qurtaran kimi də şəstlə soruşdu:

- Həə, bacanaq, de görüm xoşuna gəldimi? Necə yazmı-
şam? Məndən şair olar, ya yox? - Özü öz dediklərinə
gülümsündü.

Vaqif dedi:

- Yaxşı yazmışan. Cox gözəl şeirdi. İcazə ver, mən gedim,
sən şeiri tamamlı. Fikrin dağılmışın. İnşallah, sabah düşə-
rəm, ardına qulaq asaram.

- Necə istəyirsən, heç bir problem yoxdur.

Vaqif Sərdar həkimlə sağollaşıb palataya qalxdı. Artıq sa-
at ikiyə qalmışdı. Sarif soruşdu ki, neçə saatdı haradasan?
Səndən nigaraniq. Səhərdən səni axtarıram, gəl nahar edək,
bizi acıdan öldürdün.

- Ay Sarif, Sərdar həkimin yanında idim. Onunla söhbət
edib dərdləşirdik.

- Belə de, o, heç mənim ağlıma gəlməmişdi. Dedim bəlkə
evə yuyunmağa gedibsən.

- Yox, ay Sarif, onu edə bilmərəm. Havalalar da görürsən ne-
çə gündür soyuq keçir. İndiyə qədər dözmüşəm, gərək bu on
günü də dözüm. Evə gedəndə yuyunaram. - Sonra

soyuducuya işaret edib dedi: - De görüm orada nahara yeməyi-miz varmı?

- Ay Vaqif, varmı nədi, soyuducu yeməklə doludu. Hələ Şahmar dayı da yeməklərini bizə verib getdi.

- Yeməyimizi isidib nahar edək, sonra bir-iki saat dincələk.

- Düz deyirsən, bir az dincələndən sonra həyətə düşüb təmiz hava alarıq.

- Əla fikirdi.

Vasiflə Sarif süfrəni hazırlayıb Əhmədağa dayı ilə Durxanı süfrəyə dəvət etdirir. Zarafat edə-edə yeməklərini yedilər, süfrəni yiğandan sonra hərəsi öz çarpayısına uzandı. Vasif elə yerində fırlanırırdı. Əhmədağa dayı zarafatla ona dedi ki, sevin-diyyindən yata bilmirsən. İnşallah, sabah doğulub boyabaşa çatdığın Laçına gedəcəksən. Yurd adamı çəkir, bala. Səni anlayıram.

Vaqif Əhmədağa dayıya göz vurub dedi ki, bəs Sarif nə üçün darıxmır?

- A bala, o da darıxır, sadəcə, özünü elə aparır ki, guya hər şey qaydasındadır.

- Düz deyirsiniz Əhmədağa dayı. Əgər bu gün evə yazsalar, mən də uça-uça gedərəm. Bir balaca qızım var, onun üçün bərk darıxmışam. Həmişə qaçıb gələr, qucağımda oturub saçlarımı dağıdır, sonra da boynuma sarılıb deyər ki, məni çox istəyirsən, yoxsa qaqaşı? Mən isə deyirəm hər ikinizi də çox istəyirəm. Deyir ki, yox, sən məni çox istə, ana da qaqaşı. İndi o, mənsiz necə darıxır, bir Allah bilir.

- Ay Sarif, qız uşaqlarının hamısı şeytan olurlar. Biri də bizzədir. Elə sən danışan kimi, saçlarımı dağıdır, sonra da başlayır üz-gözümdən öpməyə. Ona görə deyirəm ki, qız uşaqları şeytan olur. Çalışırlar ki, ailədə onlardan başqa heç kimi istəyən olmasın.

- Orası elədir, çox şeytan qızdı. Hamiya özünü isdətməyi bacarrı.

- Allah saxlasın, ay Sarif. Sən evə gedəndə az qalacaq ki, qanadlanıb uçsun. Xəstəxanada qaldığın günlərin heyfini də səndən alacaq.

Vaqif Əhmədağa dayıdan soruşdu ki, bir yana getməyəgək ki?

Əhmədağa dayı dilləndi:

- Yox, ay oğlum, hara gedəsiyəm, mən palatadayam. - Ciddi görkəm alıb soruşdu: - Siz harasa gedirsiniz?
- Yox, heç hara getmirik, beş-on dəqiqlik həyətə düşüb gəlirik.

Gedin, gəzin, asta hərəkətlə addımla, qoy sağalmağına bir təsiri olsun.

Vaqifgil aşağı düşdülər. Həyətdə gəzişirdilər. Bu vaxt xəstəxananın həyətində Daxili İşlər naziri İsgəndər Həmidovu gördülər. Hər üçü İsgəndər bəyə yaxınlaşışib salam verdi, onunla əl-ələ görüşdülər. İsgəndər bəy onların hər biri ilə hal-əhval tutub dedi:

- Mənə görə nə qulluq?

Vaqif dedi:

- Çox sağlam olun, yoldaş general! Sizin varlığınız bizim üçün hər şeydir.

General onun bu sözlərini təbəssümlə qarşılıdı. Onlar İsgəndər bəydən aralanmaq istəyəndə o, əlini pencəyinin döş cibinə saldı, bir neçə ədəd əllilik dollar çıxardı, hərəsinə üç ədəd əllilik verdi, əl uzadıb görüşdü və dedi:

- Allah hər birinizə şəfa versin.

Sonra o, xəstəxananın həyətindən küçəyə çıxdı.

Vaqifgil bir neçə dəqiqdən sonra palataya qayıdır bu hadisəni Əhmədağa dayı ilə Durxana danışdır. Onların heç biri deyilənlərə inanmadı. Hər ikisi eynən dedi ki, Daxili İşlər nazirinin burada nə işi var?

Vaqif sifətinə ciddi görkəm qondurub dedi ki, Əhmədəga

dayı, zarafat etmirik, doğru sözümüzdü. Hər birimizə də 150 dollar verdi. İnanmirsınızsa, baxın. - Əlini cibinə saldı, dolları çıxarıb onlara göstərəndə Durxan dedi ki, bax, indi inandım. Şanslı adamsızmış. Mənim yuxuma da girməz...

Vaqif dedi ki, Əhmədağa dayı, general İsgəndər bəy çox sadə insandı. Onun hər birimizlə əl tutub görüşməsi xoşuma gəldi. Hiss etdim ki, əsl el adamıdır.

Sarif dedi:

- Əhmədağa dayı, kasıbin çörəyini Allah yetirir. Düşünürdüm ki, buradan çıxanda uşaqlara nə alacam. Bax, doğrudan da, Allah yetirdi. Sabah uşaqlara bazarlıq edib gedərəm. - Sonra üzünü pəncərədən çölə sarı tutub dedi: - Ancaq bu, bizim üçün yaddan çıxmayan bir gün oldu.

Dəhlizdə axşam növbəsində olan tibb bacılarının səsi eşidildirdi. Sarif palatanın qapısını açdı, salam verib dəhlizə çıxdı. Bir neçə dəqiqədən sonra tibb bacısı Mirvari xanımla Salatin əllərində dərmanlar palataya daxil oldular:

- Həə! İnşallah, sabah Sarıflə Vasif deyəsən çıxır. Yenə Vaqiflə Durxan qalır. Əhmədağa dayı, üçünüzün də on-on bir günlük müalicəniz qalıb. - Vaqifə sarı boylandılar: - Deyəsən, Novruz bayramına qədər siz də çıxacaqsınız.

- Elədir, Mirvari xanım. Ancaq Novruz bayramından sonra mən qayıdır müalicəmi davam etdirəcəm.

- İnşallah, ay Vaqif! O günlərin bir də təkrarlanması.

- Cox sağ olun, Mirvari xanım.

- Ay Vaqif, sən çox sağlı professor Nazim həkimə, Aydın həkimlə Kəmalə xanıma de. Onlar olmasaydı, artıq sən də yox idin. Onların sayəsində təzədən dünyadasan.

- Cox doğru deyirsiniz, Mirvari xanım. Ancaq siz tibb bacılarının da zəhməti çox olub. Bunu dəyərləndirməmək günahdır. Həqiqətən mən təzədən dünyaya gəldim.

Tibb bacısı dedi:

- Deyəsən, çox danışdım. Xəstələrin dərmanlarını paylamalıyam. Hələ bir neçə xəstəyə də iynə vurulasıdır. Gedim onları da vurum. - Üzündəki qaynar təbəssümlə palatadan çıxdı.

Vaqif çarpayısına uzanıb maqnitofonu qoşdu, hamı Alqayıt Xəlilovun tələbəlik illərində başına gələn hadisəyə, xəstəliklə bağlı Semaşko adına xəstəxanada yaşadığı əhvalatlara qu-laq asırdı. Bu an qapı döyüldü. Kimsə dedi:

- Gəlin!

Gələn Vaqifin həyat yoldaşı Gülnarə xanım idi. Salam verdi, gözücü otağa nəzər yetirib dedi:

- Deyəsən, cəlilabadlı dayı çıxbı. Gün o gün olsun siz də çıxasınız. O dayının sağ əli sizin başınıza.

Vaqif həyat yoldaşına dedi ki, sabah da Sariflə Vasif çıxır. Əhmədağa dayı da ikinci kurs müalicəni almağa gəlib. Deyəsən, elə burada qalan Durxanla mən olacam.

- Bəs həkiminiz nə deyir?!

- Bu gün həkim dedi ki, Novruz bayramı qabağı beş-on günlük evə yazacam. Ancaq bayramdan sonra mütləq müalicəni davam etdirməlisən.

- Bu gün Sərdarın yanına düşmüşdünmü?

- Hə, düşmüşdüm. İki saata qədər Sərdarla söhbət etdik.

- Özünü soyuqdan gözlə. Çıxbı çox da həyet-bacada gəzmə.

- Baş üstə! De görün kənddən-kəsəkdən gəlib-gedən varmı? Təzə nə xəbər var? Mənim şeytanım necədi?

- Gəlib-gedəndən xəbərim yoxdu. Uşaq da yaxşıdı. Hər qapı açıldıqca deyir - ata gəldi. Gedib qapını aralayıb baxır, görür ki, yoxsan, qayıdır deyir ki, yenə ata gəlmədi. Dünən Əli bizə gəlmışdi, səkkiz Məmmədəmin gətirib verdi. Dedi, maaşıdı. Ondan əlavə də üç Məmmədəmin naçalnik Cəfər müəllimlə Zahid göndərib.

- Sağ olsunlar, Allah ciblərini dolu eləsin. Axı dünən Mübariz mənim maaşımı alıb gətirmişdi, altı Məmmədəmin idi. Deməli, Mübariz o pulu öz cibindən verib. Vallah, məni lap utandırırlar. Hələ nə qədər də dərmanlara verib. Deyəndə də deyir ki, dostumuzdur, pul götürməyir.

- Ay Vaqif, sağ-salamat sağal çıx, inşallah toyunda bir yaxşı hədiyyə alarsan.

- İnşallah! Əlbəttə, o, mənə hərtərəfli dəstək olub. Ömrüm boyu nə Sərdarın, nə də ki, Mübarizin bu yaxşılıqlarını unutmaram. Onlar mənə həm ata, həm də qardaş olublar. - Vaqif bu sözləri deyib, dərindən ah çəkdi, sonra ümidsiz halda üzünü həyat yoldaşına tutdu - Dur sən yavaş-yavaş evə get. Axşama qalma. Uşaq qorxar.

Gülnarə gətirdiyi yeməkləri şkafin üstünə yığıb bildirdi ki, çörək yeməmisinizsə süfrəni düzəldim isti-isti yeyin.

Vaqif, - olar - deyib, ayağa durdu. Vasif hər şeyi masaya düzüb dedi ki, nə fikirləşirsınız, durun əllərinizi yuyun, süfrəyə yaxın əyləşin.

Gülnarə hamiya xörək çəkib dəhlizə çıxmaq istədi. Sarif dedi ki, bacı, siz də yoldaşınızın yanında oturun çörək yeyin.

- Yox, çox sağ olun, siz yeməyinizi yeyin, mən qabları yum gedim.

- Bacı, ona görə narahat olmayın, onu özümüz edəcəyik. Siz yolunuzdan qalmayın.

Gülnarə xanım çantasını götürdü, - gecəniz xeyrə qalsın, - deyib palatadan çıxdı.

Vaqifin qanı qaralmışdı. Yeməyi necə yedi, bilmədi. Özü-nü çox pis hiss edirdi. Sariflə Durxan ondan soruşdu ki, nə olub, nə isə bir hadisə baş verib, birdən-birə belə əsəbləşdin? Biz səni heç vaxt belə görməmişdik.

Vaqif ah çəkib dedi:

- Sonra danışaram.

Elə bu an qapı döyüldü. Vasif hamidan kiçik olduğu üçün durub qapını açıb, üzünü Vaqifə tutub dedi:

- Qardaşınla dostun gəlib.

Vaqif ayağa durdu, Əli ilə Mübarizə əl uzadıb görüşdü, hal-əhval tutdu. Əli qolunun üstündəki kağız torbanı şkafin üstünə qoyub dedi ki, evə getmədim, metronun yaxınlığında ki “Kafe”də kabab bişirdib gətirdik.

Vaqif dedi:

- Biz elə təzəcə çörək yeyib durmuşuq. Oturun özünüz yeyin.

- Yox, biz orada yeyib, içib gəlmışik. Onda qalsın, sabah naharda qızdırıb yeyərsiniz. - Nə düşündüsə, dedi: - İcazə verin biz gedək.

Vaqif onlara minnətdarlıq etdi:

- Çox sağ olun. Allah cibinizi dolu etsin. Sizə yaxşı yol.

Onlar: - Gecəniz xeyrə qalsın, - deyib palatadan dəhlizə çıxdılar. Mübariz yenidən palataya qayıdıb Sərdar həkimi soruşdu: - Neçə gündü başımız işə elə qarışıb ki, heç Sərdardan xəbərim yoxdur. Görmüşənmi? Bura yanına gəlmışdım?

- Hə, gəlmışdı. Elə mən də düşmüştüm yanına.

- Elə onu soruşmaq üçün qayıtdım. Sağ olun.

- Sizə yaxşı yol.

Sarif üzünü Vaqifə tutub dedi ki, icazə versəydin, bu kasetə də qulaq asardıq. Dinləmişəm, gözəl aşiq havaları var.

- Ay Sarif, maqnitofonu məgər bu günə qədər məndən icazə alıb oxutmusan?

- Yox, dedim əsəbləşmişən, birdən acığına gələr. Ona görə icazə istədim.

- Kimin kasetidi?

- Görüm özün tanıya biləcəksənmi?

Sarif maqnitofonu qoşdu. Aşiq musiqisi idi. Vaqif ilk dəqiqlidən dedi ki, aşiq Hacı ilə Solmaz Kosayevadır.

Sarif bildirdi ki, mən bunların səsinin vurğunuyam.

- Qardaş, həqiqətən də hər ikisi çox gözəl oxuyur. Vallah, adamı lap ovsunlayırlar.

- Çox doğru deyirsən.

- Ay Sarif, bundan sonra da bir aşiq kaseti dinləyərik. Dinləyəcəyimiz aşıqlara Azərbaycan aşiq sənətinin qoşa qanadları deyirlər.

- Mən artıq bildim o kaset kimindi.

- Haradan bildin?

- Eh, ay Vaqif, onu bilməyə nə var ki. Onlar aşiq Əkbər Cəfərovla aşiq İmran Həsənovdur.

- Vallah, sənə əhsən!

- Düz deyirsən, aşiq Əkbərlə aşiq İmranın kasetinə qulaq asarıq. Ay Vaqif, kaseti dəyiş, onlara qulaq asaq.

- Necə istəyirsən.

- Vaqif, həqiqətən də elə bil bülbül cəh-cəh vurur. Bəs bu neçə gündə bu kaseti nəyə görə vermirsin qulaq asaq?

Vasif dedi ki, ay Sarif, bir qədər sakitliyə riayət edək. Bu kaseti Gülnarə bacı bayaq gələndə gətirib.

Əhmədağa dayı dedi ki, həqiqətən də çox gözəl oxuyurlar.

- Ay Vaqif, bu aşıqlar hal-hazırda sağdılarmış?

- Əhmədağa dayı, aşiq İmran sağdı, ancaq aşiq Əkbər 1990-cı ilin avqust ayında haqq dünyasına qovuşub.

- Allah rəhmət eləsin. Çox gözəl oxuyublar.

- Hə, elədir Əhmədağa dayı. Mən biləsi, sizin İsmayılli rayonunda Yanvar Bədəlov adlı bir ustad aşiq olmalıdır. Səhv etmirəmsə, ustad aşiq Şakir Hacıyevin tələbəsi olub.

- Hə, düz deyirsən, elədir, ay oğlum. Bir də ki, bizim aşıqlar Şirvan üslubunda oxuyurlar. Allah bütün ustadlara rəhmət eləsin. Çox doğru deyirsən, aşiq Yanvar aşiq Şakirin şeyirdi olub. Elə ona görə də aşiq Şakir üslubunda oxuyur.

Sarif dedi:

- Bu mahni qurtarsın, sonra maqnitofonu söndürün dincələk, yorulmuşam. - Maqnitafon susan kimi o, çarpayısına uzandı və tez bir zamanda da yuxuya getdi.

Vasif gülə-gülə dedi:

- Gör, necə yorulub ki, gözlerini yummağı ilə yuxuya getməyi bir oldu. Həm də xoruldayır.

Vaqif dedi:

- Hə, ay Vasif, mən də elə bilirdim ki, xoruldayan Şakir dayıdı. Sən demə xoruldayan Sarif imiş.

- Vaqif dayı, oyadım?

- Yox, ay bala, qoy dincəlsin. Sabah yol gedəcək.

Sübh tezdən siqaret çəkmək üçün oyanan Əhmədağa dayı öskürə-öskürə dəhlizə çıxdı. Vaqif öskürəyin səsinə oyanıb soruşdu ki, saat neçədir ki, belə tez durmusunuz?

- Yox, ay oğlum, tez durmamışam, saat yedдинin yarısıdır. Bu zəhrimar siqareti çəkməsəm öskürək boğacaq. Ona görə durmuşam. Məni bağışlayın, sizi də narahat etdim.

- Sən nə deyirsən, Əhmədağa dayı, heç bir narahatçılıq yoxdu. Buna görə narahat olmayıñ.

- Eh, ay oğlum, belə öskürəndə həmişə bunu mənə öyrədəni lənətləyirəm. On iki yaşından çəkməyə başlamışam,indi də ata bilmirəm.

Vaqif zarafatla dedi:

- Əhmədağa dayı, sən nə danışırsan, adam da altmış illik dostunu atar?!

- Ay oğlum, bu sözü mənə çox adam deyib. Elə ona görə də atmırıam. - Güldü. - Sonra yuxuma girər deyər ki, altmış il səninlə gecə-gündüz dostluq etdim, axırda da məni atdın. - Qəh-qəhə çəkib güldü. Üzünü Sarifə tutub bildirdi ki, hələ cavansan, çəkmə, bir neçə ildən sonra gec olacaq. Cavanlığına heyfin gəlsin.

- Ay Əhmədağa dayı, mən sürücüyəm, heç cürə ata bilmirəm. Gecələr uzaq yola çıxanda birini yandırıram ki, yuxum dağilsın. Yoxsa sükanın arxasında yatıb qəza törədərəm. Mən ona görə bu siqareti çəkirəm.

- Ay oğlum, mən bir ağsaqqal kimi sənə öz fikrimi bildirdim. İnşallah, mənim yaşına charteda deyəcəksən ki, bir vaxtlar Əhmədağa dayı da dedi, amma mən onun dediklərinə qulaq asmadım. Görürsən, Vaqif mənə deyir ki, adam da dostunu yarı yolda atarmı? Siqaretdən insana heç vaxt dost olmaz. O, ən yaxın düşməndi insan üçün. Həm cibə ziyan vurur, həm də cana.

Sarif ürəkləndi:

- Mən sizinlə razıyam, bu gündən siqareti atıb, tövbə edirəm. Onu bir daha çəkməyəcəm. - Sonra o, cibindəki siqare qutusunu çıxardı, ovucunda əzib zibil qabına atdı. Daha sonra səhər yeməyi üçün süfrəni hazırlayıb dedi ki, çaylar soyuyur, gəlin oturaq çörəyimizi yeyək. Bir azdan Sarif də gedəcək, başımız onu yola salmağa qarışacaq.

Həmi süfrə arxasında əyləşib səhər yeməyi yeməyə başladı. Yeməkdən sonra süfrəni yiğişdiranda Durxan Sarifdən soruştı ki, saat neçədə çıxacaqsan?

- Dəqiq bilmirəm, Kəmalə xanım gəlsin, öyrənim görüm saat neçədə çıxacam.

Bu an palatanın qapısı açıldı. Gələn palata həkimi Kəmalə xanım idi. Hər bir xəstə ilə hal-əhval tutub üzünü Sarifə tərəf çevirib dedi ki, beş dəqiqədən sonra həkimlər otağına gəl, sənin evdə edəcəyin müalicənin reseptini yazım, müalicəni davam etdirərsən. - O, palatadan çıxdı. Sarif bir neçə dəqiqədən sonra həkimin yanına getdi, gülə-gülə qayıtdı ki, artıq məni evə yazdırılar. O, gətirdiyi əşyalarını çantasına yerləşdirib, həmi ilə öpüşüb-görüşdü, ayrılıq anında Vaqif bildirdi ki, mən də aşağı, birinci mərtəbəyə düşürəm. Səni yola salım, sonra

Sərdar həkimin yanına gedəcəm. Dünən gözəl bir şeir yazmışdı. İki bəndini mənə oxudu, görüm o şeiri tamamlayıb, ya yox.

Vaqif birinci mərtəbənin dəhlizində Sarıflə görüşüb ayrılandan sonra Sərdar həkimin otağına yaxınlaşdı, qapını döyüb, içəri keçdi. Sərdar həkim Vaqifdən hal-əhval tutub onunla görüşdü. Soruşdu:

- Necəsən?
- Allaha çox şükür, yaxşıyam.
- Lap yaxşı. Həmişə bax, belə yaxşı olasan.
- Dünənki şeiri tamamladınmı, ay Sərdar?
- Hə, elə dünən yazış tamamladım, sonra evə getdim.
- Hanı, bir oxu görüm.

Sərdar həkim masanın üstündəki dəftərçəni açıb şeirin dünən yazılan axırıcı bəndini oxumağa başladı:

*Sənli günlərimin hər anı təzə,
Gündə gəl, əzizim, ömrümü bəzə.
Günəş doğmasa da cahana, ərzə,
Eşq dolu baxışın ziyasi bəsdir!*

- Hə, de görüm xoşuna gəldi. Necədi?
- Çox gözəl yazmışan, ay Sərdar! Mənim heç xəbərim yox imiş, sən həm də gözəl şair imişsən.
- Yox, ay Vaqif, şair deyiləm, boş vaxtlarında cızma-qara edirəm. Bax, bu dəftərçədəkinin hamısı mənim yazdığınış şeirlərdi. Oxu, gör xoşuna gələni varmı?!

Vaqif dəftərçəni vərəqləyə-vərəqləyə bir neçə şeiri nəzərdən keçirib birinin üstündə dayandı. Dedi:

- Ay Sərdar, bu şeirin çox xoşuma gəldi.
 - Hansıdır? Oxu qulaq asım.
- Vaqif şeiri oxumağa başladı:

*Nə gözəl ad qoyub ad qoyan sənə,
Ayla, gün birləşib çöhrəndə sənin...
Məhəbbət şamışan, mənsə pərvanə,
Yanıb kül olaydım dövrəndə sənin...*

*Yanağında hilal, gözündə atəş,
Bilmirəm aymışan, bilmirəm günəş...
Dönəydin kiçicik bir ulduza, kaş,
Asılıb qalaydım çevrəndə sənin...*

*Sevincin mən olam, qəmin mən olam,
Gen gündə, dar gündə həmdəmin olam...
Nəsibim hicrandır, ürək qovuran,
Bir yar tapılmayırlı tövründə sənin...*

*Düşdü qar, borana ilk məhəbbətim,
Döndü qar suyuna arzum, niyyətim...
O gündən başlayıb zilim, zillətim,
Bir dəli dərvişəm kövründə sənin...*

- Ay Sərdar, şeirin axırıncı bəndini elə bil mənə həsr etmişən. Belə çıxır ki, hər ikimizin məhəbbət yolu eyni olub. Mənim də ilk məhəbbətim səndə olan kimi qara-borana düşdü. Bu şeirin məni yenə o illərə qaytardı.

Sərdar həkim dəftərçəni Vaqifdən alıb, vərəqlədi, bir şeirin üstündə dayanıb dedi:

- Bax, gör, bu necə şeirdi?

Vaqif şeiri oxudu:

*Bir damcı məhəbbət istədim səndən,
Açıb qollarını bir qucaq verdin...*

*Axdi dodağına qopub sinəndən,
Utancaq təbəssüm...
Sən gülümsədin...*

*Gözündə alışdı əlvan şəfəqlər,
Xoşbəxtlik donunda səadət idin...
Uzanıb gedirdi mavi üfüqlər,
Özün özün boyda məhəbbət idin...*

*Sığındın sinəmə ağ çiçək kimi,
Torpağın ətriyydi isti nəfəsin...
Bahar suları tək qaynar eşqimi,
Ulduzlu göylərə cilədi səsin...*

*Dünyanı tutmuşdum qollarım üstə,
Bir ağ göyərçin tək uçurdu zaman...
Məhəbbət nəğməsi səsləndi pəsdən,
Torpaq sevinirdi... gülürdü insan!*

Şeiri oxuyanda Vaqifin yadına Səməd Vurğunun “Yadıma düşdü” qosmasındaki bu bənd düşdü və Sərdara dedi ki, indi sən qulaq as, gör, ustad nə deyib:

*Sən bizim ellərin ruhuna bir bax!
Bizdən inciməmiş bir əziz qonaq.
Nişanlı qızların görüşdən qabaq
Telini saymağı yadıma düşdü.*

- Yox ay Vaqif, Səməd Vurğun kimi heç kim yaza bilməz. Bildim sən nə demək istəyirsən. Səməd Vurğun bu qoşmada hər şeyi çox gözəl tərənnüm edib.

- Cox doğru deyirsən. Səməd Vurğun böyük şair idi. Ancaq Cox heyiflər olsun ki, amansız xəstəlik onu haqq dünyasına tez qovuşdurdu.

- Eh! Ay Vaqif, bu dünya xəlq olandan həyat belədir. Elə Səməd Vurğun özü də “Dünya” şeirində Cox gözəl yazıb:

*Bir də görürsən ki, açılan solur,
Düşünən bir beyin bir torpaq olur.
Bir yandan boşalır, bir yandan dolur,
Sırrını verməyir sirdəşa dünya.*

*Əzəldən belədir çünki kainat,
Cahan daimidir, ömür amanət,
Əldən-ələ keçir vəfasız həyat,
Biz gəldi-gedərik, sən yaşa dünya!*

- Ay Sərdar, həqiqətən də elədir, bir yandan boşalır, bir yandan da dünyaya yeni insanlar gəlir.

Bu zaman qapı döyüldü Sərdar həkim dedi:

- Buyurun, gəlin!

- Doktor, gəlmək olarmı?

Sərdar həkim zarafatla, həm də gülərək dedi:

- Daha gəlmisiniz də. Buyurun, əyləşin.

- Cox sağ olun, doktor.

- Eşidirəm siz.

- Doktor, əgər mümkünürsə təklikdə söhbət edək.

- Əlbəttə! - Üzünü Vaqifə tutub dedi ki, dəftərçəni də götür, qalx palatana. Xoşuna gələn şeirləri seç, sabah mənə deyərsən. Olarmı??!

Vaqif dəftərçəni götürüb dedi:

- Oldu, ay Sərdar, siz işinizdə olun.

Vaqif yavaş-yavaş pilləkənlərlə üçüncü mərtəbəyə qalxdı.

Pilləkənin sonunda şöbə müdürü Aydın həkimlə qarşılaşdı. Aydın həkim Vaqifin səhhəti ilə maraqlanıb dedi ki, özünü soyuqdan qoru. - Sonra eynəyini yana çevirib soruşdu: - Deyəsən, xalan oğlunun yanından gəlirsən.

- Bəli, doktor.

- Otağındadır?

- Bəli, otağındadır, ancaq yanında xəstə var.

- Lap yaxşı.

Aydın həkim getdi, Vaqif palataya qayıtdı. Əhmədağa dayı ilə Durxan çarpayıda uzanıb maqnitofona qulaq asırdılar. Vaqif salam verib, çarpayısının üstündə oturdu, Durxandan soruşdu ki, məni soruşan olubmu? Əhmədağa dayı bildirdi ki, yox, ay oğlum, heç kim gəlib soruşmayıb.

- Bəs Vasif hara gedib?

- Deyəsən, altıncı palatada yatan oğlanın yanındadır, söhbət edirlər.

Əhmədağa dayı Vaqifdən soruşdu:

- Ay oğlum, o əlindəki nədi?

- Əhmədağa dayı, bu dəftərçə xalaoğlu Sərdarındı. Yaxşı şeirləri var, gətirdim ki, oxuyum.

- Şeirləri özü yazıb?

- Hə, Əhmədağa dayı, özü yazıb.

- Lap yaxşı.

- Çox sağ olun, yaxşı gününüz olsun.

- Ay Vaqif, a bala, nahar etmək istəmirsinizmi?

- Saat neçədi, Əhmədağa dayı?

- Saat üçə işləyib, ay oğlum.

- Doğru deyirsiniz?

Durxan altıncı palatadan Vasifi çağırıb süfrəni hazırlamağa başladı. Vasif gəldi, qazanı götürüb yeməkxanada xörəyi qızdırmağa apardı. Əhmədağa dayı dedi ki, hayif ki, Sarif burda yoxdu, süfrəni həmişə vaxtı-vaxtında hazırlayır, bizi də

yığırdı süfrənin başına. - Vasifə işarə etdi: - Ancaq bu uşaq çox tənbəldi.

- Ay Əhmədağa dayı, o, hələ uşaqdır, 15 yaşı tamam olmayıb. Qolundan da gullə yarası alıb. Sağ qolu o qədər də yaxşı işləmir. Ona görə bütün işləri Sarif edirdi. Allah köməyi olsun. Biz hamımız xəstəyik, çox ağır şey qaldırı bilmirik. Sabah da Vasif çıxacaq, öz deməyinə görə. Yenə bu palatada üçümüz qalırıq.

- Ay oğlum, fikir etmə, inşallah, yaxın günlərdə sən də çıxarsan. O günlərin getsin, bir daha gəlməsin. Təzə-təzə gələndə lap pis idin. Sonra baş verən hadisəni Şahmar kişi ilə Sarif siz həyətə düşəndə danışdırılar. Arada vəziyyətin lap pis-ləşibmiş ki.

- Hə, elədir Əhmədağa dayı. Demək olar ki, bir həftə ölümlə üz-üzə qalmışam. Allah həkimlərimizi qorusun. Onların səyi nəticəsində mən yenidən həyata qayıtdım. Çox düz deyirsiniz, o günlərim bir də geri qayıtməsin.

- Ay oğlum, adama bir stəkan çay içək, bir az dincələk. O gəirdiyin dəftərçədən də bir-iki şeir oxu, çay içə-içə qulaq asaq.

- Əhmədağa dayı, bu, çox gözəl təklifdi.

Vasif stəkanlara çay süzdü, Vaqif isə dəftərçəni vərəqləməyə başladı və bir şeirin üstündə dayanıb oxudu:

*Dünyaya səs salan ülvi məhəbbət,
Nə dövlət tanıyır, nə də ki, sərvət...
Xan oğlu dolandı, çəkdi əziyyət,
Dərəni adlayıb, bələni yordu...*

*Perikdi bülbüllər xan adlı bağı,
Şirin gülüşlərə qatıldı ağı...
Çəkdi sinəsinə çal-çarpaz dağı,
Zalim Qara keşiş tələni qurdu...*

*Əsli naləsindən Kərəm alışdı,
Güllər külə döndü, küllər qarışdı,
Göylər guruldadı, sellər qarışdı,
İldirim dağlarda laləni vurdu.*

- Ay Vaqif, nə gözəl yazıb! Xahiş edirəm birini də oxu.
- Oxu deyirsən, oxuyum da Əhmədağa dayı:

*A dağlar gözəli, sözümü dinlə,
Vurğunam gözlərin, bil, giləsinə...
Dünyadır... ha bağır, nalə çək, inlə,
Ürək tab gətirməz qəm şəlaləsinə...*

*Nə vaxtdır dağlardan aralı qaldım,
Saz kimi inləyib yaralı qaldım...
Saçından çöllərin ətrini aldım,
Könlümü çevirdim tel köləsinə...*

*Bəsdir elədiyin bu qədər nazi,
Yandım Kərəm kimi, zalimin qızı...
Gətir ürəyimə baharı, yazı,
Bülbül tək düşmüşəm gül tələsinə.*

- Ay Əhmədağa dayı, xoşuna gəldimi?!
 - Cox gözəl yazıb. Oxuduğuna görə sən sağ ol, şeirə görə Sərdar həkim.
 - Əhmədağa dayı, onların kəndi Borçalıdadır, çox böyük kənddir.
 - O hansı kənddir elə, a bala?
 - Saraçlı kəndi.
- Durxan dedi:

- Ola bilməz. Mən eşitmışəm ki, Faxralı kəndi Borçalı mahalında ən böyük kənddir.

- Ay Durxan, ola bilər. Mən Faxralıda olmamışam. Ancaq Sərdarın bir qardaşı orada müəllim işləyir.

- Adı nədir qardaşının?

- Ziyadxan müəllim.

- Mən tanımaram, ancaq böyük qardaşım ola bilsin ki, tanısın. Saraçlı kəndi deyiləndə aşiq Hüseyn Saraçlı yada düşür.

- Ay Durxan, çox doğru deyirsən. Onun kimi gözəl dastan danışan aşiq görməmişəm.

Əhmədağa dayı dedi:

- Ay Vaqif, rəhmətlik aşiq Şakir, aşiq Məmmədağa, aşiq Əhməd və onların yetişdirməsi olan aşiq Yanvar da gözəl məclis aparır, nağıl danışır.

- Yox, Əhmədağa dayı, bütün aşıqlar dastan, qaravəlli danışır, ancaq Hüseyn Saraçlı kimi şirin dastan danışan aşiq görməmişəm.

- Olar, olar, ay oğlum. Bəlkə də siz deyən kimidi.

Qapı döyüldü, kimsə dedli:

- Gelin!

Qapı yavaşça açıldı. Gülnarə ilə bacısı Sima xanım içəri daxil oldular. Salam verib Vaqifin yanında əyləşdilər. Gülnarə çirkli qabları götürüb bacısı ilə yumağa getdi. Qabları yub yub balaca şkafın içində yiğdi. Bir neçə dəqiqə Vaqiflə səhbət etdilər. Nə vaxt çıxacağıını soruşdular.

Vaqif dedi:

- Ola bilsin, səkkiz-on günə qədər biz də çıxdıq. Ancaq bayramdan sonra müalicəmi davam etdirməliyəm.

- Bəs Sərdar həkim nə deyir, yanına gəlirmi?

- Yox, gəlmir. Hər gün aşağıda yanında oluram. Oturub səhbət edirik. - Səhbətin məğzini dəyişmək istədi: - De görüm mənim şeytanım necədi? Sən gələndə demir məni də apar?

- Eh, bilirsən necə dəcəllik edir. Aynurənin yanında qoyub çıxmışıq. Evdə kimsə qapını döyəndə qaça-qaça gedir ki, ata gəldi. Görəndə ki, gələn əmisidi, ya da ki, xalası, boynunu büküb deyir, - yenə də ata gəlmədi.

- Gələndə gətirəydin gərək. Sabah gələndə bir az tez gəl, şeytanımı da gətir, dörd gündən sonra düz altı ay olacaq ki, onu görmürəm.

- Deyəsən, onun üçün bərk darıxmışan?!

- Heç demə, elə darıxmışam...

- İnşallah, sabah gələndə gətirərəm.

Əhmədağa dayı razı olmadı ki, uşağı xəstəxanaya gətirsinlər. dedi, indidən psixoloji zərbə alar.

Vaqifin baldızı Sima xanım da dedi ki, bir həftədən sonra çıxırsan, lazımlı deyil, uşağı bura gətirməyək.

Gülnarə soruşdu:

- Mübariz gəlib-gedirmi yanına?

- Yox, üç-dörd gün olar ki, gəlmir. Elə bu gün Sərdar da onu soruşdu.

- Allah Sərdarla Mübarizi qorusun. Allah onların canını sağ eləsin. Hərdən evdə də fikirləşirəm, onlar olmasayı Allah bilir indi sənin vəziyyətin necə olardı. Onların sayəsində sən yenidən həyata qayıtdın. Ata olan bəndə gəlib bir dəfə də olsa maraqlanmadı ki, görünüm oğlumun vəziyyəti necədi, xəstəliyi nədi. - Özünü qınadı: - Mən bilirəm, bunun hamısı mənə görədi. Onlar istəmirdilər ki, məni alasan.

- Sakit ol, eşidirlər. Allah özü bilən məsləhətdir. Hər şey yaxşı olacaq.

- Eh, ay Vaqif, elə həmişə deyirsən ki, yaxşı olacaq. Düz altı aydır sən bu xəstəxanada yatırsan, yəni bu vaxta qədər onlar eşitməyiblər ki, sənin vəziyyətin necədi? Ola bilməz ki, eşitməsinlər. Mən bilirəm ki, Əli onlara çoxdan xəbər göndərib.

Vaqif narahatçılığın bir az da böyüməməsi üçün dedi:

- Durun yavaş-yavaş gedin. Yolda Sima səni başa salsın. Sənə o vaxtdan demişəm, elə şeylərə görə fikir etmə. - Üzünə bir az təbəssüm qondurdu: - Evə çatanda mənim ağızımdan şeytanımı öp.

- Oldu! Sağ olun, gecəniz xeyrə qalsın.

Vaqif Gülnarə və baldızını yola salıb palataya qayıdanda Əhmədağa dayı ondan soruşdu:

- Ay oğlum, nə olub, nə məsələdi?

- Əhmədağa dayı, sizdən üzr istəyirəm. Gülnarə mənim həyat yoldaşımıdı. O vaxt atam onu almağımı razı deyildi. Məcburən, mənim israrımla elçi gedib aldılar. O vaxtdan atam mənimlə danışmayırla, nə də ki, mənimlə maraqlanır. Yoldaşım ona görə əsəbləşib ki, atan səndən mənə görə üz döndərib. Mən ona nə etmişəm, heç özüm də bilmirəm. Bu altı ayda bir dəfə gəlib səninlə maraqlanmadılar ki, oğlumu-zun dərdi nədi?!

- Ay oğlum, belə baxanda, gəlin düz deyir. Elə şeymi olar, bu altı ayda gəlib maraqlanmayasan ki, görün oğlumun vəziyyəti necədi, həkimi nə deyir, xəstəliyi nədi? Çox təəssüf-lər olsun ki, sizin kimi insanı ata axtarmır, onun dərdi ilə maraqlanır.

Bu an qapı döyüldü, tibb bacıları əllərindəki dərmanları paylayıb çıxanda Vasif bildirdi ki, mənə dərman vermədiniz.

- Ay Vasif, sənə dərman yazılmayıb. Deyəsən, müalicən başa çatıb. Sabah səni də evə yazacaqlar. Bəlkə ona görə sə-nə dərman yazılmayıb. İnşallah, növbəti həftə də sizləri ya-zarlar evə.

- Salatin bacı, iki-üç gün əvvəl Kəmalə xanım dedi ki, bir on günə sizi də evə yazacam. Ancaq Novruz bayramından sonra yenə qayıdır müalicəmi davam etdirəcəm.

- Ay Vaqif, əlbəttə müalicə lazımdı. Demək olar ki, müalicən tam qurtarmayıb. Bəs xalan oğlu nə deyir?

- O da elə siz deyəni deyir. Deyir ki, tələsmə, müalicən tam qurtarsın.

- Eh, ay Vaqif, başımızı söhbətə qatdın, xəstələrin dərmanı, iynəsi qaldı. Xəstələrin iynələrini vurub gəlirəm. Oturub sizinlə çay içə-içə söhbət edərik.

- Salatın bacı, gələndə Mirvari bacıyla gəlin, o da gəlib çay içsin.

- Baş üstə!

Salatın qapını açıb çıxməq istəyəndə çevrilib Vaqifə dedi ki, qonaqların gəlir, dur onları qarşıla.

Vaqif çarpayının üstündən durana qədər Mübarizlə Əli içəri keçdilər. Salam verib görüşəndən sonra Mübariz dedi:

- Allaha çox şükürələr olsun, ayaq üstündəsən. De görüm evə nə vaxt yazacaqlar?

- Ay Mübariz, Kəmalə həkimin dediyinə görə, beş-altı günə evə yazmalıdılar.

- Deməli, Novruz bayramını evdə keçirəcəksiniz. Bax, bu gözəl xəbər oldu. Sabah gəlib Sərdarla söhbət edim. Bəlkə bayramı Novxanıda bağda birlikdə keçirdik.

Əli Mübarizə dedi ki, mən bayramda Bakıda olmayıacam, ayın 18-də kəndə gedəcəm.

- Xeyir ola, ay Əli, kəndə getməkdə?!

- Elə-belə, bayrama görə. Demişəm gələcəm. Getməsəm olmur. Sonra deyəcəklər ki, gəlmədi.

- Yox, ay Əli, söz vermisənsə get!

- Ay Vaqif, onda bizə icazə ver, biz yavaş-yavaş gedək. İnşallah, sabah gəlib Sərdardan öyrənərəm görün nə vaxt evə yazacaqlar. Səni həmin gün evə özüm aparacam.

- Oldu, sağ olun!

Əli Mübarizdən soruşdu:

- İndi hara gedirsən?
- Ay Əli, elə soruşdun ki, donub qaldım. Hara gedəcəm...
Evə!

- Bilirsən nəyə görə soruşdum?
- Yox, bilmədim. De, bilim.
- Deyirəm, bəlkə gedək metronun yanındakı kafedə çörək
yeyək?!

- Yox, ay Əli, bu gün keçdi, inşallah sabah axşam.
- Necə məsləhət bilirsən.
- Ay Əli, mənim də işim var, əmimgilə gedəcəm.
- Onda gecikmə, get, sənə yaxşı yol!

Vaqif onları ötürəndən sonra palataya qayıdb Vasifə dedi
ki, get Salatınla Mirvari xanımı çağır, gəlib çay içsinlər.

- Baş üstə, Vaqif dayı!

Bir azdan Salatınla Mirvari xanım gülə-gülə əllərində
fincanları palataya daxil oldular. Vasif ayağa durub istədi ki,
onların fincanlarına çay süzsün. Mirvari xanım onun əlindən
çaydanı alıb palatada olan adamların hamısına çay süzüb de-
di:

- Nuş olsun! - Sonra əlini xalatının cibinə salıb hərəyə bir
şokolad verib zarafatla dedi: - Həmişə şokoladı siz vermis-
niz, bu gün də biz alıb götirdik.

- Lap bizi utandırdınız, Salatin bacı.

Durxan zarafatından qalmayıb bildirdi ki, bu şokoladdan
yenə varsa yerini de, gedim mən gətirim. Bəh-bəh nə ləzzət-
li şokoladdı.

Vaqif onlara bildirdi ki, Durxan zarafat edir.

- Hə, indi söhbət etmək olar.
- Onda siz, Mirvari bacı, maraqlı hadisələrdən, olub-ke-
çənlərdən danışın.

- Nə danışım. Elə sizin bu palatadan danışacam. Bu palata-
da ən çox yatıb müalicə alan Durxandı, sonra da Vaqif. Onla-

rın aralarında 20-25 gün ara var. İndiyə qədər onlar çox xəstələrlə bu palatada yatıblar. Onlar hamı ilə mehriban olublar. Sizin bu palataya hamı qibtə edir. O biri palatalarda belə mehribançılıq yoxdur.

Əhmədağa dayı dedi ki, ay qızım, bu mehribançılığın hamısının səbəbkəri Vaqifdir.

- Onu düz deyirsən dayı, həqiqətən Vaqif çox mehriban oğlandı. Allah qorusun!

- Çox sağ olun Mirvari bacı, minnətdaram!

Salatın xanım şkafin üstündəki dəftərçəni götürüb soruşdu:

- Ay Vaqif, bu, nə kitabdır?

- Ay Salatın bacı, o kitab deyil, Sərdar həkimin şeir dəftərçəsi. Bu gün səhər götürmişəm. Dedim, boş vaxtimda oxuyum.

- Maraqlı şeirləri varmı?

- Əlbəttə!

- Olarmı baxmaq?

- Salatın bacı, oxumaq üçün icazə almırlar, götürüb oxuyurlar.

Salatın dəftərçəni götürüb vərəqləməyə başladı. Bir şeirin üzərində bir neçə dəqiqə dayanıb, gözuczlu Vaqifə baxıb dedi:

- Sənin bu xalan oğlu əməlli-başlı şair imiş ki, bizim xəbərimiz yox. - Üzərində durduğbu şeiri oxudu:

*Dilimin ucunda bir söz alışdı,
Söyləyə bilmədim, nitqim dolaşdı...
O gündən sinəmə kədər yol açdı,
Yanar ocaqlara atıldı könlüm...*

*Sevda yollarında döndüm dərvışə,
Dünyanı Kərəm tək çıxdım gərdişə...
Sevgim nağıl kimi düşdü dil-dişə,
Şöhrətə, dövlətə satıldı könlüm...*

*Çox vaxt göylər kimi tutulur könlüm,
Dumanlı, çiskinli, buludlu könlüm...
Yağdırıb yağışın, duruldu könlüm,
Inanma bu dərddən qurtuldu könlüm.*

Salatın xanım bu şeiri oxuyandan sonra yenə dəftərçəni vərəqləməyə başladı. Bir neçə vərəqdən sonra bir şeirdən bir parça oxuyub güldü, dedi:

- Deyəsən, Sərdar həkim bu şeiri özü haqqında yazıb. - Şeiri oxudu:

*Qar yağdı üstümə bahar çağında,
Dağlanıb dağ oldum sevgi bağında...
Ömür ağacının hər budağında,
Kədər yuva qurub, qəm yuva qurub,
Neynirsən yanmışı bir də yandırıb,
Çevrilib dönmüşəm naləyə, aha,
Qayıtmə ömrümə, qayıtmə daha.
Qayıtmə, əzzizim, qayıtmə daha!*

- Gör necə gözəl yazıb. Sərdarın şeirləri mənim xoşuma gəldi. Olarmı dəftərçəni aparıb bir neçə şeiri köçürəm?

- Salatın bacı, dəftərçəni mən sizə verə bilmərəm. Sonra Sərdar deyər dəftərçəni mən sənə vermİŞdim ki, oxuyasan. Xahiş edirəm inciməyin, dəftərçəni verə bilmərəm. İnşallah, sabah özünə deyərəm, razi olsa, mən özüm yazıb verərəm.

- O da olar. Əgər Sərdar həkim razi olsa, bax, bu üç şeiri mənim üçün yaz.

- Baş üstə, Salatın bacı!

- Biz getdik, gecəniz xeyrə qalsın. Çay üçün də çox sağ olun.

- Nuş olsun! Siz də sağ olun, Salatin bacı.

Dəhlizdə tam sakitlik idi. Bütün xəstələr öz palatalarında dincəlirdilər. Deyəsən, elə oyaq qalan bu palatada yatan xəstələr idi. Əhmədağa dayı dedi ki, mən bir siqaret yandırırm, yoxsa gecəni yata bilmərəm. - O, pilləkənə tərəf getdi. Bir neçə dəqiqlidən sonra qayıdırəb astaca çarpayışına uzandı.

Axşam gec yatdıqlarına görə səhər yuxudan çox gec oyanmışdılar. Onlar yuxudan oyananda dəhlizdə səs-küy idi.

- Deyəsən, tibb bacıları da yatıb qalıblar, - deyə-deyə dəhlizə çıxan Vaqif palata yoldaşlarına səsləndi ki, durun əl-üzünüzü yuyun, bir tike çörək yeyib dərmanlarımızı içib, iy-nələrimizi vurduraq. Sonra başımız Vasifi yola salmağa qarışacaq. - Üzünü Əhmədağa dayıya tutub dedi: - Ay aqsaqqal, siz nə məsləhət bilirsiniz?

- Düz deyirsən, ay Vaqif, həkimlər bir neçə dəqiqlidən sonra gələcəklər. Onlar gələnə qədər çayımızı-çörəyimizi yeyib, süfrəni yiğişdirəq.

Qapı döyüldü. Mirvari əlində iynəqabı palataya keçmək istəyəndə dayandı, dedi:

- Nuş olsun! - çörək yeyirsiniz. Çörəyinizi yeyib qurtaran dan sonra Rəfiqəyə deyin gəlib sizin üçünüzün də iynəsini vursun. - Sonra palatadan çıxdı.

Artıq saat ona işləyirdi. Palata həkimləri xəstələrini yoxlayırdılar. Kəmalə həkim də öz palatasına gəlib bir-bir xəstələrini yoxlayıb əlavə məsləhətlərini verdi. Növbə Vasifə çatanda bildirdi ki, bu gün saat 12-yə qədər də səni evə yazırıq. Valideynlərin bilmirsən saat neçədə gələcəklər?

- Həkim, ola bilsin ki, indilərdə gəlsinlər.

- Lap yaxşı. Nə vaxt gəlsələr, xəbər verərsən. Həkimlər otağında olacam.

- Oldu, Kəmalə həkim.

Kəmalə xanım palatadan çıxan kimi Vaqif və Durxan Vəsifə yaxınlaşış - sağ əlin bizim başımıza - dedi, onun qoluna girib əzizlədilər: - Sağ-salamat, ay Vasif, bir də yolun xəstə-xanaya düşməsin. - Sonra dəhlizə çıxdılar. Dəhlizin pəncərəsini açıb həyətə baxdılar. Vasif birdən sevincək dedi ki, atam-la qardaşım gəlir. - O, pilləkənə tərəf addımlamağa başladı. Atası ilə qardaşını pilləkənin qabağında qarşıladı, həkimlər otağına apardı. Vasifin sevinci Vaqifin gözlərindən axan yaş dənələri ilə bitdi. Onlar palataya gəlib Vasifin çantasını götürdü, palatadakı otaq yoldaşları ilə öpüşüb-görüşüb ayrıldılar. Vaqif də onlarla xəstəxananın həyətinə düşdü. Onları yola salandan sonra Sərdarın yanına getdi. Sərdarın qapısını döydü. Otaqdan tibb bacısı Zeynəb xanımın səsi eşidildi: - Buyurun, gəlin. - Vaqif qapını açıb otağa daxil oldu. Zeynəb xanıma salam verib Sərdarı soruşdu. Zeynəb xanım bildirdi ki, Sərdar həkim Baş həkimin yanındadır.

- Zeynəb xanım, çoxdan gedib?
- Yox, elə indi getdi. Nə isə lazımdırsa mənə deyin.
- Yox, heç nə lazım deyil, Zeynəb bacı. Gəldim ki, bir az söhbət edək.

- İstəyirsiniz keçin oturun, bir beş-on dəqiqliyə gələr.

- Yox! Onda qalxım palataya, sonra gələrəm.

- Özünüz bilərsiniz, necə istəyirsiniz.

Vaqif pilləkənləri asta-asta qalxıb palataya getdi.

Durxan gülümsəyərək dedi:

- Vasif də getdi, beş-altı günə Əhmədağa dayı da gedəcək, deyəssən bu palatada elə ikimiz qalacağıq.

Vaqif dedi:

- Ay Durxan, bayrama görə xəstəxanaya gələn yoxdur, ayın 19-da ola bilsin ki, biz də çıxdıq.

- Allah ağzından eşitsin, ay Vaqif. Əgər çıxsam, bir də bur-a qayıtmayacam.

- Nə üçün?
- Çıxbı gedəcəm Gürcüstana.
- İnşallah, sağ-salamat.
- Cox sağ ol, ay Vaqif. Sən çox səmimi oğlansan.

Vaqif Durxana dedi ki, aşağı düşüb gəlirəm. Görüm Sərdar həkim otağına gəldimi.

Liftdə işləyən Tahirə xanım Vaqifi görüb dayandı:

- Aşağı düşürsən?
- Həə!
- Gəl keç, düşürüm aşağı.

Vaqif: - Cox sağ ol Tahirə bacı, - deyib Sərdarın otağına yaxınlaşdı. Qapını astaca döyüb içəri keçdi.

- Gəl ay bacanaq, bayaq da gəlib qayıtmışan. Zeynəb dedi ki, dedim keç otur, istəmədi getdi. Xeyirdimi?

- Xeyirdi, ay bacanaq!
 - Eşidirəm.
 - Dəftərçəni gətirmişəm. Oxudum, çox gözəl şeirlərin var.
- Nə üçün qəzətlərdə, jurnallarda dərc etdirmirsən?
- Ay Vaqif, hərdənbir “Bakı”, “Azərbaycan gəncləri” qəzətlərində çap olunur.

Vaqif utana-utana, - ay Sərdar, bizim tibb bacısı Salatin xanım axşam şeirlərinizi oxudu, xoşuna gəldi. İstədi ki, onları yazıb götürsün, ancaq mən icazə vermədim. Dedim ki, Sərdar həkimə deyim, razı olsa yazıb verərəm.

- Ay Vaqif, Salatin qazaxlı tibb bacısıdır?
- Bəli!

- Hansı şeirləri bəyəndi?

Vaqif dəftərçəni vərəqləyib şeirləri Sərdara göstərdi:

- Bax, bu üç şeiri deyir.

Sərdar bığaltı gülümşəyərək, - yaz ver - dedi.

Vaqif dəftərçəni götürüb çıxməq istəyəndə Sərdar dedi ki, söhbətə başımız qarışdı, heç özünün vəziyyətini soruşmağı unutдум. Necəsən?

- Allaha çox şükür, yaxşıyam.
- Kəmalə xanım demir nə vaxt evə yazacaqlar?
- İki-üç gün əvvəl demişdi ki, bayramqabağı beş-altı günlük evə yazacam.
- Onların deməyinə görə, 18-19-u evə yazacaqlar.
- Həə! Elə mən də sən deyən kimi fikirləşirəm.
- Neçə vaxtdır Mübarizi görmürəm. Gəlib-gedirmi yanına?
- Hə, gəlib-gedir. Dünən axşam qardaşım Əli ilə gəlmışdı.

Oturub bir saatdan çox söhbət etdi.

- Demək olar ki, bir həftədir görmürəm.
- Elə Mübariz özü də dedi ki, başımız qarışq idi, çoxdan-dır Sərdarla da görüşmüürəm.
- İstəyirsən qalx palataya, bir azdan Aydın həkimlə danışım görünüm bu həftəni səni evə yazır, yoxsa gələn həftənin birinci günü yazacaqlar. Hələ saat üçə qədər buradayam. Dəftərçəni gətirəndə sənə hə-yoxunu deyərəm.

- Oldu. İndi icazə verirsiniz mən gedim?
- Həə! Get şeirləri köçür, axşam verərsən.

Vaqif çevrilib getmək istəyəndə hansısa bir hiss onu dayandırıcı üzünü Sərdar həkimə tutub dedi:

- Xalaoğlu, mən də öz ağır anım üçün bir şeir yazmışam. Gedim, ora-burasını düzəldim, inşallah, bir gün sənə oxuyaram.

Sərdar həkim israr etdi:

- Yox, o şeiri sən elə bu dəqiqə mənə oxumalısan. Sonra ora-burasını düzəldərsən.

Vaqif məcbur olub yazdığı şeiri oxudu:

*Yaralıyam, dinəmmirəm,
Gəl, məni dindir, ay həkim.
Şəfalıdır barmaqların,
Dərdimi bildir, ay həkim.*

*Zərrafalar yaxşı seçilir,
Sevinc ürəkdənmi keçir?
Qoyma, yazılıq canım köçür,
Gəl, məni qaldır, ay həkim.*

*Dərmanlar ağı kimidir,
Adın Şah dağı kimidir.
Mikroblar yağı kimidir,
Tez onu öldür, ay həkim.*

*Fəqərələr yana qaçırlar,
Soyuq zəif cana qaçırlar.
Toksin artır, qana qaçırlar,
Tez onu söndür, ay həkim.*

*Neçə vaxtdır ki, xəstəyəm,
Bir quş kimi qəfəsdəyəm.
Mən yaşamaq həvəsdəyəm,
Qəlbimi güldür, ay həkim.*

Vaqif şeirin sonuncu bəndini elə dedi ki, kənardan qulaq
asan adama elə gəlirdi ki, o, hicqırır. Sərdarın da gözü
yaşardı, eynəyini çıxarıb gözlərinin ucunu silə-silə dedi:

- Allah sənə insaf versin, xalaoğlu. Məni kövrəldin. Ayə,
səni kimdi qoyan ölüsən. Sən özbaşına-zadsan?! - Sonra sözü
zarafata çevirdi: - Get, tibb bacısı şeirlərimi gözləyir. Yaz ver
ona.

Vaqif Sərdar həkimə dərindən minnətdarlıq etdi, sağolla-
şıb ayrıldı.

Vaqif liftin sırasında dayanıb Tahirə xanımı gözlədi.

Tahirə xanım soruşdu:

- Üçüncü mərtəbəyə?

- Bəli, Tahirə xanım.
- Çatdıq. Buyurun düşün.

- Cox sağ olun Tahirə bacı, sizə də əziyyət verdim.

Vaqif palataya gəlib kağız-qələm götürüb hər üç şeiri yazdı, dəftərçəni də götürüb yenə Sərdarın yanına düşdü.

- Ay bacanaq, yazdır?
- Hə yazardım, - deyib dəftərçəni Sərdara verdi, çox sağ ol deyib soruşdu ki, öyrənə bildinmi məni nə vaxt evə yazacaqlar?

- Öyrəndim, Aydın həkim dedi ki, şənbə günü çıxacaq. Bazar günü saat 10-da gələrəm gedərik Novxaniya bağa.

- Oldu! Sənin sözündən çıxan deyiləm.

Vaqif evə çıxmasını eşidib çox sevinirdi. O, Sərdarın otığından çıxıb, palataya gəldi, Əhmədağa dayı ilə Durxana bildirdi ki, şənbə günü mən də çıxıram.

Əhmədağa dayı Vaqifə bildirdi ki, deyəsən birlikdə çıxacağıq. Mən də şənbə günü çıxmaq istəyirəm. Durxan dedi ki, axşam qardaşım gələndə deyim səhər gəlib həkimlə danışın, şənbə günü mən də çıxım. Yoxsa ürəyim partlayar. Səkkizinci aydır by palatada yatırıram.

- Eh, ay Durxan, mart ayının 23-də mənim də yeddi ayım olacaq ki, bu palatada yatırıram. Allah heç kimə xəstəlik qismət eləməsin. Bu yeddi ayda nələr çəkdim, onu Allah bilir.

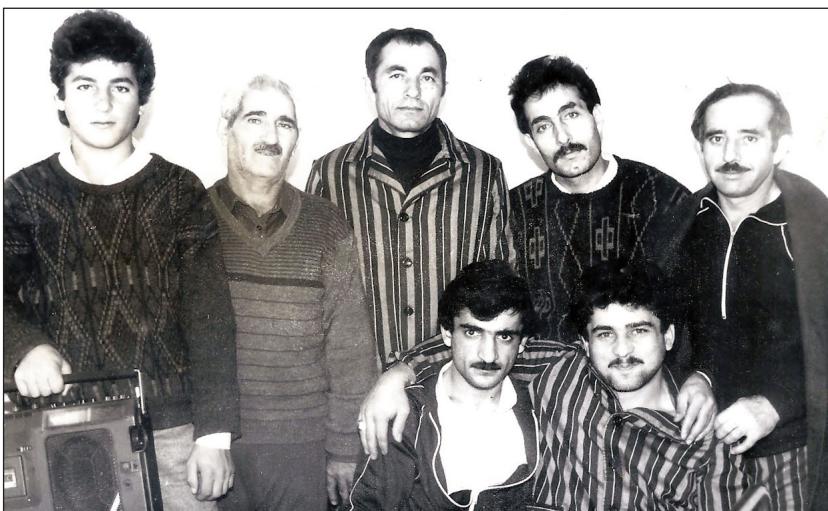

Xəstəxana illəri

Şəkillərdə yaşayan ömür

Xəstəxana illəri

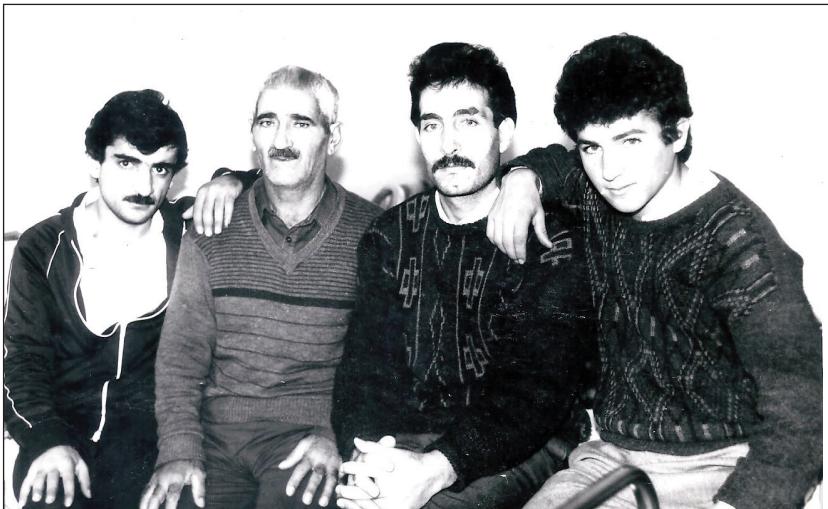

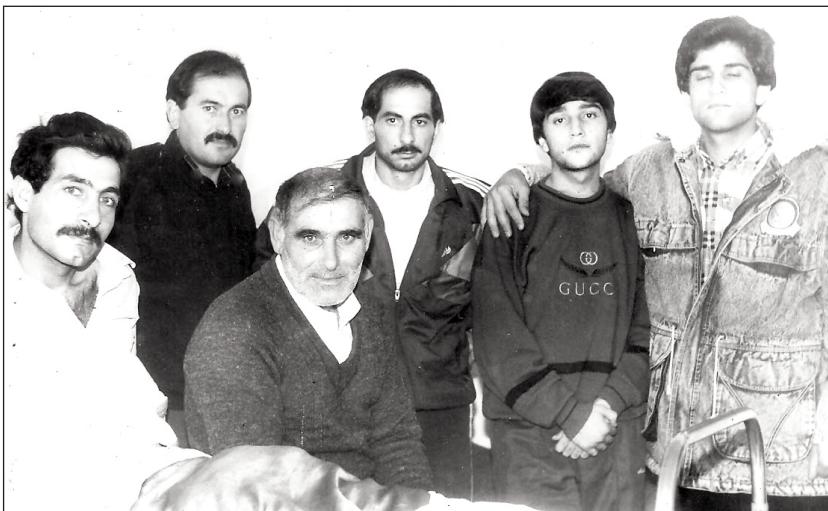
Sarif və Hüseyin

Xestexamı illeri!

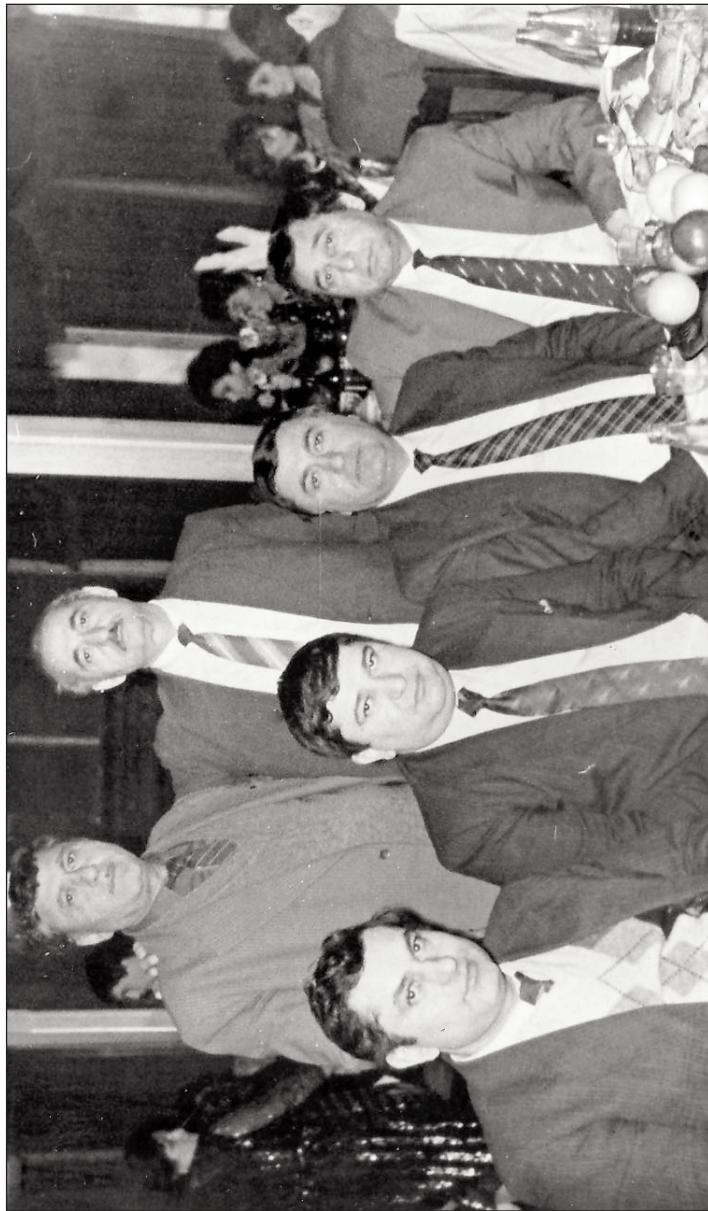

Xəstəxana illəri

Xəstəxana illəri

Sərdar həkim və qardaşları: oturanlar (soldan sağa): Sərdar, Səlimxan,
Bədəl, Fərman, ayaq üstə duranlar (soldan sağa): Ziyadxan, Musa

Sərdar həkim dostu ilə

Sərdar həkim

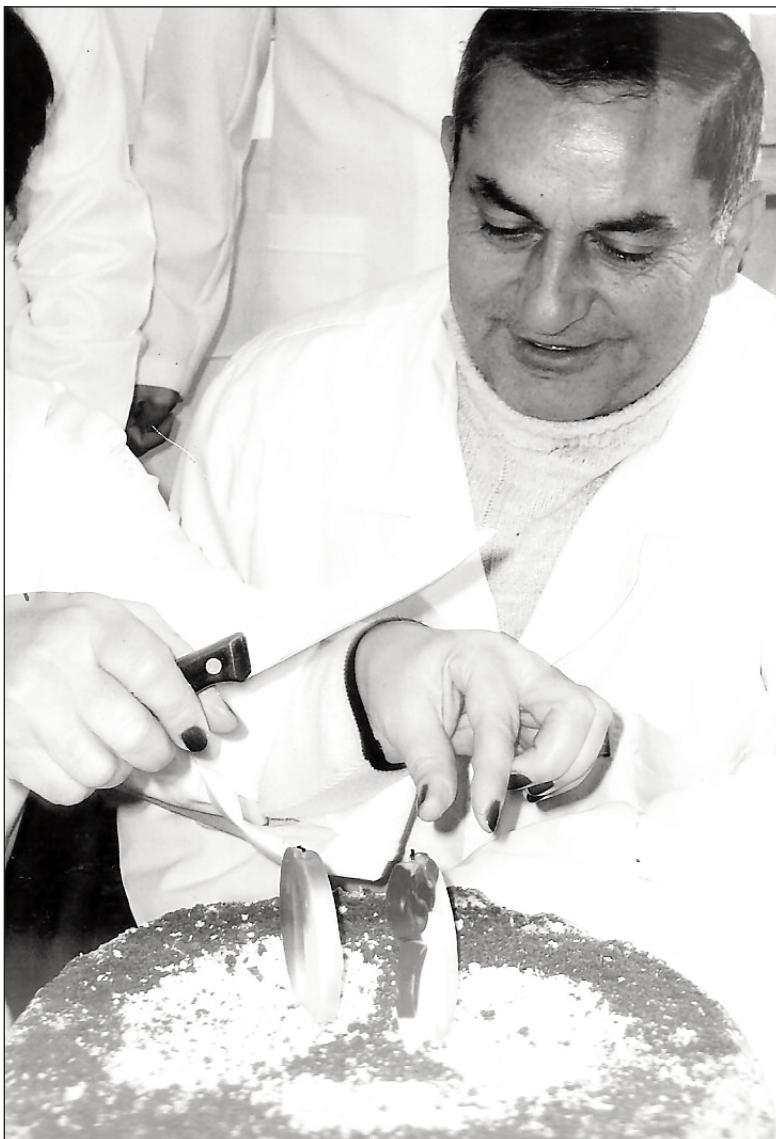
**Sərdar həkim, qardaşları (soldan sağa):
Bədəl və Səlimxan**

Sərdar həkim iş zamanı

Sərdar həkim iş yoldaşları ilə (soldan sağa): Mahmud həkim, Sərdar həkim, Rəhimə xanım və Məhir həkim

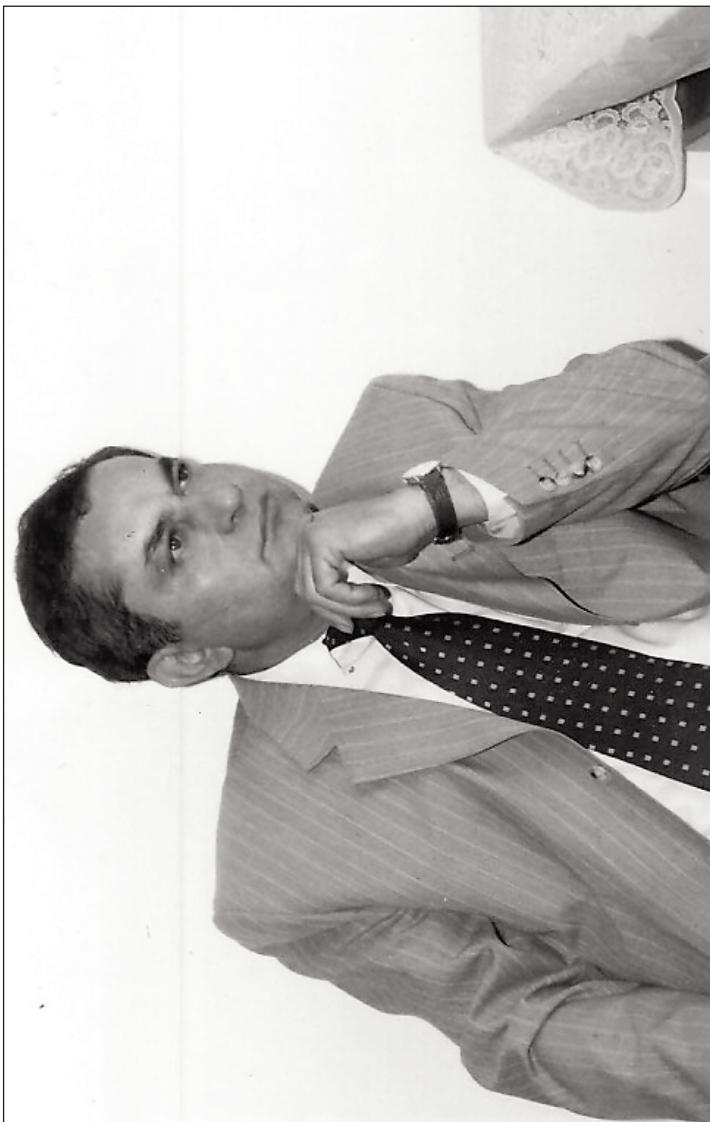
Sərdar həkimin 60 illik yubileyi

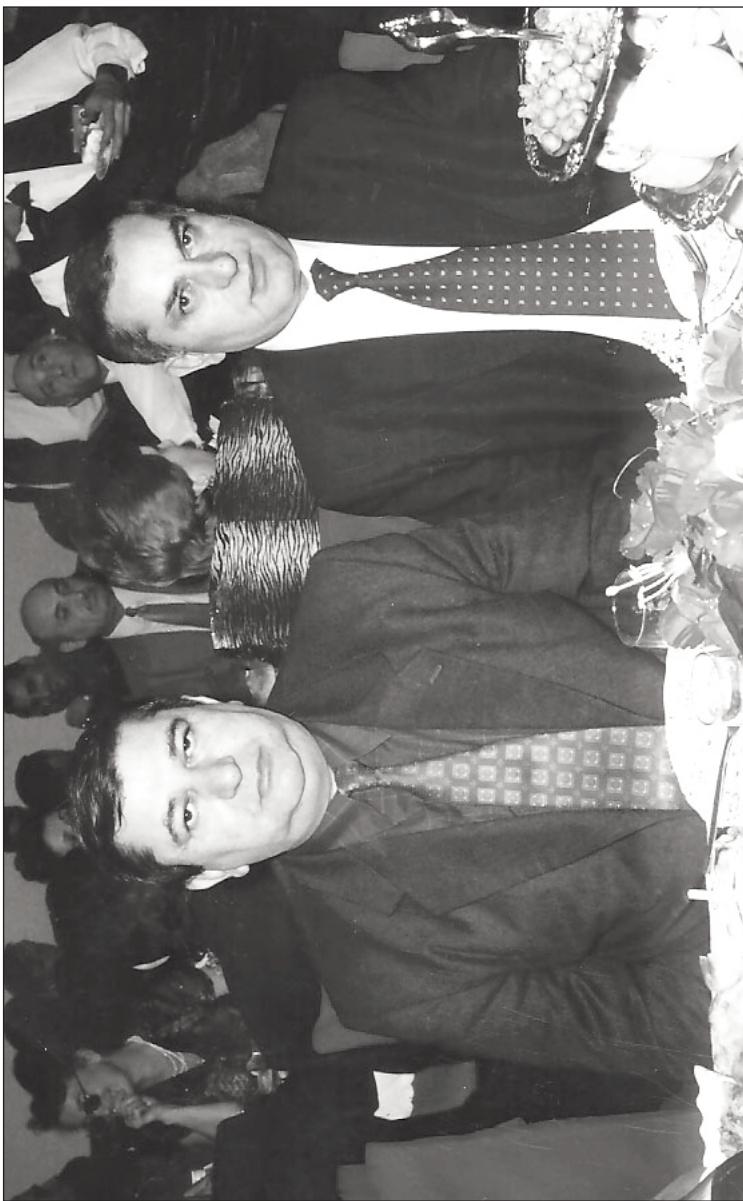
Sərdar həkim iş yoldaşları ilə (soldan sağa): Zəminə xanım, Mahmud həkim,
Sərdar həkim, Rəhime xanım, Mahir həkim, Svetlana xanım, Sevil xanım,
Adile xanım, Fəridə xanım, Kəmale xanım

Sərdar həkim iş yoldaşları ilə (soldan sağa): Sevil xanım, Kəmalə xanım, Sərdar həkim, Mahir həkim, Rəhime xanım, ayaq üstə dayananlar (soldan sağa): Xanlar həkim, Adile xanım, Svetlana xanım, Fəridə xanım, Mahmud həkim

Sərdar həkim iş otşağındakı

Sərdar həkimi qardaşı Səlimxan ilə

Sağdan sola: Fərman, Səlimxan, Sərdar və Nəzri

Şənbə günü səhər saatlarında Kəmalə xanımla Aydin həkim bildirdilər ki, bu gün saat birdən sonra hər üçünüzü evə yazırıq. Qarşidan gələn Novruz, Bahar bayramınız mübarək! Gedin, bayramınızı evinizdə ailənizlə, əzizlərinizlə birlikdə qeyd edin. Ancaq yazdığını dərmanları alıb müalicənizi davam etdirin. Vaqiflə Durxan, siz bayramdan sonra mütləq qayıdır müalicənizi xəstəxana şəraitində davam etdirməlisiniz. Əhmədağa kişi, siz isə yazdığını dərmanları alıb 15 gün səhər-axşam qəbul edərsiniz.

Durxan gülümsəyərək bildirdi:

- Kəmalə həkim, mən gəlməyəcəm. Çox sağ olun!

Həkimlər palatadan çıxan kimi Vaqif sevinərək Sərdar həkimin yanına düşdü. Ona bildirdi ki, saat ikidə çıxacaq.

Sərdar tibb bacısı Güllünü yanına çağırıb dedi ki, Vaqiflə üçüncü mərtəbəyə qalx, onun əşyalarını düşür aşağı. Evə gedəndə onu da evinə aparım. Qızı üçün bərk darixib. Görmürsən, az qalır qanadlanıb uçsun.

- Ay doktor, vallah, bütün valideynlər elədir.

Baş tibb bacısı Zeynəb xanım bu sözləri deyəndə Vaqifin sifəti dəyişib başqa rəng aldı. Öz-özünə düşündü, ilahi bəs mənim valideynlərim nə üçün belə deyil? Yeddi aydır arxası üstə uzanıqlı qaldım, bir dəfə də olsa atam gəlib maraqlanmadı ki, mənim bu oğlumun dərdi nədir?!

Vaqif bu sözləri öz-özlüyündə fikirləşdikcə gözlərindən dənə-dənə yaş damcıları töküldü. Sərdar bunu görüb Vaqifin boynundan qucaqlayaraq təskinlik verdi:

- Dur, yavaş-yavaş gedək o şeytan qızının yanına.

Sərdar Vaqifin çantasını götürüb, Zeynəb xanımla sağollaşdı, maşının yanına gəldi. Çantanı maşının yük yerinə qoyub mühərriki işə saldı:

- Əyləş gedək.

Vaqif maşına əyləşdi, Sərdar həkimlə söhbət edə-edə Sulutəpə qəsəbəsinə gəldilər. Vaqif kirayə qaldığı evin qapısını döydü. Gülnarə qapını açanda çox sevindi:

- Ay Vaqif, axşam deyərdin gəlib kömək edərdim də.
- Sərdar dedi ki, heç kimə demə. Mən də heç kimə demədim.
- Bəs kiminlə gəlmisən?
- Sərdar həkimlə.
- Bəs nə üçün demirsən ki, Sərdar qardaş da buradadır?!
Xoş gəlmisiniz, Sərdar qardaş. Gəlin keçin içəri. Mübarizlə Əli heç olmasa bilirmi?
- Yox, heç kimin xəbəri yoxdur.
- Birdən onlar da gəlib səni axtarar.
- Eh, ay Gülnarə, ona görə fikir etmə, axtaran tapacaq.
- Nə üçün ayaq üstə dayanmışınız, əyləşin bir çay hazırlayıım, çay için. Siz çay içənə qədər də yemək hazır olacaq. Axşama, xəstəxanaya aparmaq üçün hazırlayırdım.

- Ay Gülnarə, uşaq hani?
 - Qonşunun uşaqları ilə oynayır.
 - Çağır gəlsin.
 - Bir az gözləyin, sizə çay verim, gedim çağırırm.
- Gülnarə çay süzdü, sonra uşağı gətirməyə getdi. Uşaq qaça-qaça gəldi, qapını açanda Vaqifin yanında Sərdarı görüb dayandı.

- Sərdar anladı ki, qız utanır, dedi:
- A şeytan, niyə orada dayanıb elə baxırsan, get atanın qu-cuna.

Gülnarə dedi ki, Sərdar qardaş, heç vaxt sizi görməyib, ona görə utandi.

Vaqif durub uşağa tərəf getdi, qollarını açanda uşaq qaça-qaça gəlib onun boynundan sarıldı. Astadan piçildayaraq danışmağa başladı.

Sərdar dedi ki, - gördün, atanı mən gətirdim, ancaq sən bəbadan utanırsan.

Sərdarla Vaqif çaylarını içib həyətə çıxdılar. Bir neçə də-qıqədən sonra Gülnarə xanım Vaqifi səsləyib bildirdi ki, xö-rək çəkmişəm, soyuyur gəlin içəri. Söhbətinizi evdə edin.

Onlar uşağın əlindən tutub evə keçdilər. Uşaq yavaş-yavaş Sərdara yaxınlaşırıdı. Sərdar uşağa dedi ki, - a şeytan, atanı aparım?

Uşaq başını aşağı salıb, gözaltı Sərdarı süzdü, dillənmədi.

- Ay Vaqif, dur biz gedək.

Uşaq Vaqifin əlindən bərk-bərk yapışib dedi ki, - bu, mə-nim atamdı, vermirəm. - Sonra ağladı, gözləri yaşla doldu.

Sərdar dedi:

- A şeytan, aparmıram, ata sənindi. Bu gündən səninlə qa-lacaq.

Bu sözdən sonra uşağın üzünə təbəssüm qondu. O, sevin-məyə başladı. Yavaş-yavaş Vaqifin qucağına dırmaşıb, boy-nundan qucaqladı, üz-gözündən öpməyə başladı. Arada bir anasına da deyirdi ki, ata daha mənimlə qalacaq.

Gülnarə uşaqla şərt kəsdi:

- Əgər mənim sözümə baxmasan, atanı yenə göndərəcəm getsin.

Sərdar uşağın başını tumarlayıb dedi ki, - yox ay anası, bu şeytan qız atasının da, anasının da sözünə baxacaq, o, çox ağıllı qızdı.

- Ay ata, bu baba kimdi?

- A şeytanım, bu Sərdar babadı.

- Harada işləyir?

- Həkimlər işləyən yerdə.

- Həkimlər işləyən yerdə bu babanı görməmişəm.

- Bu baba böyük adamlar olan yerdə işləyir.

- Həəə!

Sərdar ayağa durub getmək istədi. Üzünü Vaqifə tutub dedi ki, dediyim kimi, saat onda gələcəm, gedərik bağa.

- Ay Sərdar, elə özümüz olacaqıq?

- Yox, qardaşlarımın hamısı gələcək. Bir də bacım oğlu Şöhrət.

- Onda nə isə xeyir iş var.

- Ay Vaqif, heç nə yoxdu. Bayramqabağı bir yerə yiğilib söhbət edirik, dərdləşirik. Oldu. Sağ olun!

- Sənə yaxşı yol, ay Sərdar.

Gülnarə üzünü Vaqifə tutub dedi:

- Allah qorusun, çox gözəl insandı.

- Eh, ay Gülnarə, bu gün belə olmağım Sərdarla Mübarizin sayəsindədir, məni ayaq üstə saxlayan onlardır.

- Elə mən də onu deyirəm. Sərdarla Mübariz olmasayıdlı Allah bilir necə olacaqdın. Sabah inşallah, hara gedəcəksiniz?

- Deyir Novxaniya bağa gedəcəyik. Qardaşları da gələcək.

- Xeyirdimi, ay Vaqif?

- Elə sual verirsən ki... Vallah, mən də bilmirəm. Bilsəydim deyərdim ki, bu işə görə gedirik.

Hava qaranlıqlaşırdı. Vaqif çarpayısına uzanıb qızı ilə oy-nayırdı. Qapı döyüldü. Gülnarə xanım çatana kimi uşaq qapını açıb qışkırdı:

- Əmi gəlib.

Vaqif yerindən durdu, gördü ki, qardaşı Əli ilə dostu Mübariz gəlib.

Mübariz gülə-gülə dedi ki, - dünən axşam bizə deyərdin gəlib səni gətirərdik. Xəstəxanaya getmişdik, orada tibb bacıları dedilər ki, evə yazıblar. Kim gətirdi?

- Saat üçə işləmişdi, Sərdarın yanına düşmüşdüm. Güllü ilə veş-vüşü yığıb, uşaqlarla görüşüb çıxdım, Sırdar da gətirdi evə. Bir saat olar ki, getdi.

- Nə yaxşı! Sabah axşam da bayram axşamıdır. Ola bilsin sabah tezdən mən də rayona getdim.

- Sənə yaxşı yol, ay Mübariz! Gedəndə Xanıma anaya, Bəxtiyara, Mailə məndən salam söylə, Novruz bayramlarını bizim adımızdan təbrik et.

- Çox sağ olun!

Gülnarə əlində sini çay gətirdi, Əliyə dedi ki, sən heç yana getmirsən?

- Yox, a yengə, evdə olacaqıq. Sabah siz də yığışın gəlin bizi.

Gülnarə dedi:

- Biz gələ bilməyəcəyik.

- Nə üçün?

- Sabah qardaşın saat onda Sərdarla Novxaniya bağa gedəcəklər.

Mübariz Vaqifə dedi ki, Sərdar mənə də demişdi. Deyərsiz rayona gedəsi oldu. Nə yaxşı oldu yadıma saldınız.

Onlar çaylarını içib durmaq istəyəndə Gülnarə bildirdi ki, hara durursunuz, yemək gətirirəm.

O, - Çox sağ olun, bayramınız mübərək olsun. Biz gedək, - deyib qapını açdı. Vaqif onlarla küçə qapısına qədər getdi, onları yola salıb evə qayıtdı.

Sübh tezdən Vaqif durub Sərdarın gələcəyi vaxtı gözləyirdi. Artıq saat doqquz əlli dəqiqəni göstərirdi. Qapı döyüldü. Vaqif qapını açdı, Sərdarla görüşüb onu evə dəvət etdi.

- Yox ay Vaqif, vaxt yoxdu, gedək...

Sərdarla Vaqif maşına əyləşib Binəqədi istiqamətində hə-rəkətə başladılar. Bir neçə dəqiqədən sonra onlar Binəqədi qəsəbəsinin mərkəzində oldular. Sərdar maşını kənara çəkib ərzaq dükanına getdi. Bazarlıq edib maşının arxa oturacağına yiğdi, 150-200 metr qabağa sürüb “Mal bazarı” yazılın yerdə saxladı, özü xırda heyvan satılan yerə tərəf getdi. Bir neçə də-qiqədən sonra iki qoç alıb, ayaqlarını bağlayıb maşının yük yerinə qoydurdu, maşını işə saldı, deyib gülə-gülə Novxani bağlarına getdilər.

Sərdar maşını həyətə salıb, yük yerini açdı, qoçları həyətə buraxdı. Üzünü Vaqifə tutub dedi:

- Bacanaq, onun biri sənin üçün qurbanlıqdı. O birisini isə yeyib-içəcəyik. Sən mənim qardaşlarımdan üçünü görüb, tanıyırsan. Bədəl müəllimi, Ziyədxan müəllimi, bir də ki, Mu-sani. Bu gün isə Fərmanla Səlimxanı səninlə tanış edəcəm.

Artıq Vaqifin gözləri dolmuşdu. O, öz-özlüyündə düşünür-dü ki, bu yeddi ayda ata olan bəndə bir dəfə də olsa mənim dərdimlə maraqlanmadı. Ancaq dostlarım mənə dayaq oldu, hətta bir azdan Sərdar mənim ayağa durmağıma qurban kə-səcək.

Sərdar Vaqifin ağladığını görüb onun boynunu qucaqladı, alnından öpüb zarafat etdi ki, fikri dağlılsın. Başına sığal çəkib dedi:

- Get əl-üzünü yu, beş-on dəqiqəyə qardaşlarım gələcək. Səni belə görməsinlər.

Elə Sərdar sözünü təzəcə deyib qurtarmışdı ki, maşınların siqnal səsləri eşidildi. Vaqif tez əl-üzünü yumağa başladı. On-lar maşınlarını darvazanın ağızında saxlayıb həyətə keçdilər. Vaqif əl-üzünü silib onlarla görüşdü.

Sərdar dedi ki, bu, Fərman qardaşımıdı, bu isə Səlimxan -

sonbeşiyimiz. Ay Vaqif, sən bu gündən bil ki, biz altı qardaş yox, yeddi qardaşq.

Sərdar üzünü Səlimxana tutub dedi:

- A Şeşə, o qoçu tut bura gətir.
- Ayə, mən onu tuta bilərəm? Bir beş-on dəqiqə gözlə,indi Şöhrət gələr. Belə şeylərə o yaxşdı.

Səlimxan soruşdu ki, ay Sərdar, ayə, ikisini də kəsəcəyik?

- Həə! Birini Vaqifə qurban demişəm. O qoçu Vaqifin başına dola kəsdir, soydur. İçini təmizləyib kənara qoyun. Onu bişirməyəcəyik. O birisi qoçu da kəsin, soyun. Ondan həm kabablıq, həm də buglamalıq doğrayın.

- Baş üstə a qa, - deyib Səlimxanla Şöhrət qoçları kəsib, soyub, doğradılar.

Sərdara dedi ki, niyə yola baxırsan, kimsə gələcək?

- Həə! Bədəl müəllimin iş icraçısı (prorabı) gəlməli idi.

Hansı?

- Mübariz də gəlməli idi.
- Lerikli balası?
- Həə!
- Tanıyırkı buranı?
- Tanıyor, bir neçə dəfə gəlib.

Vaqif Sərdara bildirdi ki, Mübariz gəlməyəcək. Mənim də tamam yadımdan çıxıb sizə deyəm ki, axşam sizdən sonra qardaşım Əli ilə Mübariz bizə gəlmışdilər. Dedi ki, Sərdara deyərsən ki, məni bağışlasın, rayona gedəsi oldum.

- Bunu bayaqdan de, mən də qalmışam nigaran ki, bu harada qaldı, nə üçün gəlmədi.

Sərdar Səlimxanla Şöhrətə dedi ki, o cəmdəyi iki yerə böl, sonra içəcəyik, bölə bilməyəcəyik.

- Oldu a qa, - deyib Səlimxanla Şöhrət qoçu tən ortadan iki yerə bölüb, aq süfrəyə bükdü, bir hissəsini maşının yük yeri-nə, digər hissəsini isə arxa oturacağın üstünə qoyub, masaları eyvana çıxarıb süfrə açdırılar. Fərman içalatdan kabab çəkib, hamını manqalın ətrafına yığıdı, adama beş-beş vuraq, - dedi. Oturandan sonra davam etdirərik. Fərman Vaqif üçün də araq süzmişdi. O, stəkanı Vaqifə verəndə Vaqif dedi ki, həkim tapşırıb, spirtli içkilər qəbul etmək olmaz.

Sərdar dedi ki, mən də həkiməm, 100-150 qramın heç bir ziyanı yoxdur. Götür!

Vaqif Sərdarın sözünü yerə salmadı, araşı götürüb tanışlığın hesabına içdi. Buğlama bişənə qədər bir neçə şış kabab yedilər. Artıq saat altıya işləyirdi, havada soyuqluq hiss olunurdu. Bədəl müəllim Vaqifə dedi ki, içəridəki odun sobası-na od sala bilərsənmi, otaq bir az havasını dəyişsin, keçib içəridə oturaq.

Vaqif həyətə düşüb, odun doğradı, sobanı alışdırıldı. Otaq lap isti oldu. Musa ilə Bədəl hərəsi bir çarpayıya dirsəklənib şirin-şirin söhbət edirdilər. Səlimxan əlində qazan otağa keçdi, qazanı sobanın üstünə qoyub dedi:

- Durun, süfrəni hazırlayın, çörək yeyib evimizə gedək.
- A Şəşə, nə tez getmək istəyirsən?
- A qa, bayram axşamıdı, ona görə. Yoxsa heç bir işim yoxdur.

- Tamam unutmuşam ki, sabah bayram günüdür.
- Durun çörək yeyək, çıxaq.
- Fərmana soyuq olacaq. Ona de gəlsin içəri.
- Siz süfrəni hazırlayın, gəlirəm.

Sərdar dedi ki, hər şey hazırlıdır. Sizi gözləyirik.

Səlimxan yeməyi süfrəyə gətirib dedi:

- Bəh-bəh, nə gözəl ətri var.
- Ay Şəşə, nə çox tərifləyirsən?! Bişirdiyin bu yeməyin qiymətini Musa verəcək.

“Bismillah” deyərək yeməyin dadına baxdılar, dedilər ki, hər şey əladır, sən əsl aşpazsan.

Bu an Fərman bildirdi ki, qardaş, inşallah gələn dəfə yeməyi mən hazırlayacam. Onda deyərsiniz hansımızın yeməyi dadlı olur.

Musa üzünü Bədəl müəllimə tutdu:

- Adama bir əlli-əlli sözün içək.

Sərdar dedi ki, - maşın sürüüb yol gedəcəyik, kim maşın sürəcəksə, içməsin. - İki stəkan gətirib masanın üstünə qoydu. Bədəllə Musa badələri qaldırıb Sərdara dedilər ki, gərək Vaqifə də sözərdin.

- Qardaş, o, bayaq içib. Ona çox içmək olmaz. Sizə nuş olsun!

Həmin gün ən yaxşı günlərdən biri oldu. Artıq saat 11-ə işləmişdi. Qardaşlar yavaş-yavaş hazırlaşdılar, yola düşməzdən əvvəl Vaqiflə görüşüb maşınlarının mühərrriklərini işə saldılar. Sərdarla Vaqif kapıları bağlayıb maşına yaxınlaşdırılar. Sərdar ondan soruşdu ki, yaddan heç nə çıxmadı ki? Sonra maşının mühərrikini işə salıb həyəti nəzərdən keçirdi. - Həə, hər şey öz qaydasındadı. Biz də tərpənək.

Vaqif darvazanı açıb Sərdarı gözlədi. Sərdar maşını çölə çıxardı, Vaqif də darvazanı bağlayıb maşına oturdu. Onlar birlikdə yola düşdülər. Sulutəpəyə çatanda artıq saat 11:00 -i göstərirdi. Qəsəbədə uşaqlar küçə boyu tonqal qalayıb odun üstündən atlanırdılar. Vaqif Sərdara dedi ki, bu uşaqları ki, belə şən gördüm, uşaqlığım yadına düşdü. Bundan fərqli olaraq bizim yerlərdə çərşənbələr vaxtı, həm də bayramda lopa

düzəldər, kənddən kənardə lopa atardıq, sonra da evlərə pa-paq atardıq. Cox heyiflər, o illər, o günlər arxada qaldı.

Mənzil başına çatdılara. Vaqif maşından düşüb Sərdara dedi ki, düş gedək bir stəkan çay içək, sonra gedərsən.

- Yox, Vaqif, artıq gecdir, çox sağ ol, sonra oturarıq. Maşının yük yerindəkinin birini götür.

- Yox, lazımlı deyil, ay Sərdar.

- Sən nə danışırsan. Ona görə iki yerə böldürmüşəm. Biri sizin, biri də bizim.

Vaqif maşının yük yerini açıb ağ süfrəyə bükülmüş eti götürdü, Sərdarla görüşüb bir-birlərinin bayramlarını təbrik etdilər, xoş əhvalla bir-birlərindən ayrıldılar.

Vaqif yavaşça evin qapısını döydü. İçəridən səs gəldi:

- Kimdi?

- Mənəm, Vaqif.

Yoldaşı idi, soruşdu:

- Nə gec gəldiniz?

- Eh, ay Gülnarə, Sərdar bu gün mənim üçün qurban kəsdi. Bütün qardaşları da gəlmişdi.

Gülnarə: - Allah canını sağ eləsin, cibi dolu olsun, əvəz və-rən Allah əvəzini versin, - dedi, ətrafa baxanda Sərdarı görmədi, soruşdu: - Bəs Sərdar qardaş hanı?!

- Məni qapının ağızında düşürdüb getdi. Dedi ki, gecdi, indi evdə uşaqlar məni gözləyir.

- Sərdar qardaşın neçə övladı var?

- İki oğlu var - Emin, Elmir.

- Allah saxlasın! Böyükdü uşaqları?

- Yox, birinin doqquz, o birisinin isə on bir yaşı var.

- Sərdar qardaş çox yaxşı adamdı. Bu yeddi ayda səni tək buraxmadı. Hər gün gəlib bir neçə dəfə sənə baş çəkməsi, bu

gün də qurban kəsməsi onun yaxşı insan olmasından xəbər verir. Özümüzünkülər isə... - Gülnarə içqıra-içqıra ağladı.

Vaqif Gülnarəni sakitləşdirməyə çalışdı. Onu yanına çağırıb dedi ki, səhər bağa gedəndə yol boyu Sərdar mənə vəziyyətim barədə danışdı. Mən ikinci dəfə dünyaya gəlmışəm. Sərdar danışdı, professor Nazim Mollazadə ilə Aydın həkim deyibləmiş ki, bəxtə-bəxt müalicə edirik. Hər şey ola bilər. Biz əlimizdən nə gəlir, onu edəcəyik. Bax, onda Sərdar mənim üçün qurban deyib. Bircə onu deyirəm ki, bu gündən sonra nə yaşasam Sərdarın, həkimlərin, bir də Mübarizin sayəsində olacaq. Allah onların hər birinə uzun ömür, can sağlığı versin. - Özü öz duasına iki dəfə: - Amin! Amin! - dedi.

Bayramdan bir neçə gün sonra Vaqif xəstəxanaya, Sərdar həkimin yanına gəlib soruşdu ki, müalicəmi davam etdirmək üçün nə vaxt gəlim. Olarmı Kəmalə xanımdan öyrənəsiniz?

Sərdar həkim dedi:

- Sən otur, indi öyrənib deyərəm. - O, telefonun dəstəyini götürüb zəng etdi. Dəstəyin o başından səs gəldi:

- Bəli eşidirəm!

- Aydın həkim, xalam oğlu müalicəsini davam etdirmək üçün nə vaxt gəlsin?

Artıq Vaqif bildi ki, Sərdar həkim şöbə müdürü Aydın həkimlə danışır.

Sərdar həkim dedi:

- Eşitdin də, Vaqif, Aydın həkim dedi ki, sabah səhərdən gələ bilər.

Vaqif dedi:

- Onda mən gedim hazırlaşım. Sabah görüşənə qədər.

Görüşüb ayrıldılar.

Vaqif səhəri gün saat onda xəstəxanaya gəldi. Sərdar hə-

kim onu Kəmalə xanıma tapşırıb dedi ki, öz palatana yerləşdir. Onun müalicəsi üçün lazım olan iynə-dərmanın reseptini öyrəndi, Vaqifin bütün dərmanlarını alıb gətirdi, şkafın üstünə yiğdi. Həmin gündən Vaqiain müalicəsinin davamı başladı. Kəmalə həkim Vaqifə bir daha bildirdi ki, sizə ağır işdə işləmək, əsəbləşmək olmaz.

Günlər sürətlə bir-birini əvəzləyirdi. Artıq Vaqif 20 gün idi ki, müalicə alırdı. Kəmalə həkim dedi ki, sabah sizi evə yazacaqıq. Özünüüzü qoruyun, bir də altı aydan sonra gəlib bir kurs da müalicə alarsınız.

Vaqif müalicənin uğurla keçdiyinə sevindi. İçində yaxşı insanların hamısına minnətdarlıq etdi.

Beləliklə, o, hər altı aydan bir müalicə alıb qayıtdı. Günlər külək sürətilə ötüb keçdi. O, hər gün Sərdarın yanında olurdu. Bir gün Sərdar ona dedi ki, atan Bakıya gələndə mənə xəbər ver. Onunla bir balaca işim var.

Vaqif Sərdara dedi ki, atamin Bakıya gəlməyindən mənim xəbərim olmur. Gələndə Əlinin yanına gəlir. Əliyə deyərəm, nə vaxt gəlsə sənə xəbər verər, onunla birlikdə gedib görüşərsiniz.

- Hə, elə də olar. Əlini görəndə ona de, gəlib mənə dəysin.
- Oldu, deyərəm, ay Sərdar!

Vaqif Əlini görmək üçün onun iş yerinə getdi. O, orada Mübariz ilə görüşüb söhbət edəndən sonra ona dedi ki, Əliyə deyərsən sabah Sərdar həkimin yanına gedib onunla görüşsün.

- Xeyir ola, ay Vaqif, Sərdar Əlini yanına nə üçün çağırır?
Vaqif Sərdar deyənləri Mübarizə danışdı. Mübariz bildirdi

ki, elə sabah Əli ilə birlikdə Sərdarın yanına mən də gedərəm.

- Ay Vaqif, bayaq dediklərini Sərdara mən demişəm. Sonra sənə nə olduğunu danışaram.

- Oldu ay Mübariz!

Vaqif evə getdi. Aradan bir neçə gün keçdi. Əli ona dedi ki, axşamçağı evdə ol.

Vaqif təəccüblə soruşdu:

- Keyirdimi?

- Sərdarla Mübariz sizə qonaq gələcəklər.

- A qardaş, bu gün Sərdarın yanında idim. Axı mənə heç nə demədi.

- Sərdarın yanında saat neçədə olmusan?

- Saat birə işləmiş yanından çıxmışam.

- Sərdar isə saat üçə işləmiş Mübarizə deyib. Mübariz də mənə dedi. Ona görə işdən icazə alıb, tez çıxıb gəldim ki, biləsən. Mən evə gedirəm, ola bilsin onlarla mən də gəldim.

Əli çölə çıxdı. Vaqifin bir neçə gün əvvəl dediyi sözlər yadına düşdü. O, öz-özlüyündə fikirləşdi ki, ola bilsin, atam gəlib. Bəlkə onlar atamı mənim yanımı gətirirlər?! Sonra fikirləşdi ki, əgər elə bir şey olsaydı, Əli mənə deyərdi.

Vaqif Gülnarəni səslədi:

- Əli dedi ki, Sərdarla Mübariz axşam bizə qonaq gələcək.

Gülnarə çöhrəsinə təbəssüm hopdurub dedi:

- Gəlirlər, xoş gəlirlər!

- Sən yaxşı bir yemək hazırla.

- Yemək hazırlamaq çətin iş deyil, ancaq demədi saat neçədə gələcəklər?!

- O, hardan bilsin saat neçədə gələcəklər.

- Görəsən elə ikisi gələcək?

- Xəbərim yoxdu. Sən yeməyini bir az çox hazırla. Əli dedi ki, ola bilsin mən də gəldim.

Gülnarə yemək hazırlayıb, çayı dəmlədi, elə süfrə açırdı ki, qapı döyüldü. Şeytan qız qapıya qaçıdı, açan kimi də qışqırdı ki, əmi gəldi.

Vaqif qapıya yaxınlaşana qədər Əli içəri keçib dedi ki, xoş gəlmisiniz. Cöldə dayanmayın, keçin içəri.

Sərdarla Mübariz, - dayı, keçin içəri, - deyəndə Vaqif bildi ki, atası gəlib.

Oğlu, gəlini ilə altı il küsülü olan, onları damışdırmanın ata qapının ağızında elə küsülü adam kimi, bir az mülayim görkəmdə dayanmışdı. Sərdarla Mübariz altı illik buzu əritmək üçün otaqda xoş əhval-ruhiyyə yaratdılar. Küsülü ata Vaqif və onun ailəsi ilə barışdı. O, ilk nəvəsi olan şeytan qızı qucağına götürüb üz-gözündən öpdü, onu elə qucaqladı ki, az qaldı uşağın qabırğaları sinsin.

Xeyli vaxt keçdi, amma onların heç biri Vaqif haqqında heç nə danişmadı.

Beləliklə aylar, illər sürətlə ötüb keçdi, ata-oğul, gəlin-qaynata arasında mehribançılıq davam etdi...

*Hər məqalə
bir ömür anıdır*

“Zəfərin mübarək, Azərbaycan!”

Hər tədbir ictimai bir hadisədir və özündə duyğulu anlar yaşadır. Cəmiyyət, əslində ümumxalq işini çox vaxt tədbirlər vasitəsilə dərk edir. 5 noyabr 2021-ci il tarixində Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti nəzdində HUMANİTAR KOLLECDƏ “Zəfər Günü”nə həsr olunmuş “Zəfərin mübarək, Azərbaycan” adlı tədbir də elə bu səciyyədə möhtəşəmlik daşıyır.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin Qadınlar və hərbi qulluqçuların ailələri ilə iş üzrə şobəsinin rəisi Zümrüd Səmədova, II Qarabağ mühəharibəsində xüsusi şücaət göstərmiş qazi, polkovnik-leytenant Rüfət Məmmədov, Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin müşavirləri Elnur Nəsibov, Simuzər Feyzullayeva, ADMİU-nun rektoru, professor Ceyran Mahmudova, Elm və yaradıcılıq işləri üzrə prorektoru Sədaqət Əliyeva, Muzeyşünaslıq kafedrasının müdürü Yeganə Eyvazova, həmçinin Xalq artistləri Vamiq Məmmədəliyev, Zamiq Əliyev, Səkinə İsmayılova, Teyyub Aslanov, Xalq rəssamı Əşrəf Heybət, Əməkdar artist Sərxan Abiyev və Əməkdar mədəniyyət işçisi, tanınmış teleaparıcı Leyla Quliyeva qonaq qismində iştirak edib. Əvvəlcə qonaqlar kollecdə Dektorativ tətbiqi sənət ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrin şanlı zəfərimizi özündə eks etdirən təsviri sənət əsərləri ilə tanış olub. Daha sonra kollecin Bədii yaradıcılıq işi ixtisası üzrə təhsil alan tələbəsi Əliağa Tapdıqovun aparıcılığı ilə tədbirin bədii hissəsi başlayıb. İlk olaraq tədbirdə şanlı zəfərimizin memarı, müqəddəs amal uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin və erməni terroru zamanı həlak olan mülki vətəndaşlarımızın əziz xatırəsi bir dəqiqəlik

sükutla yad edilib. Konsert programı kollecin tar müəlimi, II Qarabağ müharibəsi zamanı könüllü olaraq döyüşlərə qatılan və Murovdağ, Talışkənd, Suqovuşan, Kəlbəcər istiqamətlərində döyüşərək, torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında xüsusi qəhrəmanlıq göstərmış, “Suqovuşanın azad olunmasına görə” və “Kəlbəcərin azad olunmasına görə” medalları ilə təltif olunan Fərid Atazadənin ifası ilə başlayıb. Daha sonra kollecin müəllimləri Əməkdar artist Qoçaq Əskərov, Rafael İslamov, Yaqut Xəlilzadə, Əməkdar artist Qoçaq Əskərov, Rafael İslamov, Elnur Mikayılov, Fərid Atazadə, İlkin Hüseynov, Yaqut Xəlilzadə, Səfər İdrisov, Cabir Həsənov, Sara Abdullayeva, Gülsüm Bağıyeva, Samir Məmmədov, Əli Əlizadə, Ramiq Bayramov, Ədalət Behbudov, həmçinin tələbələr Ə.Tapdıqlı, H.Kərimli, R. Əkbərova, Humay Məmmədova, İ.Hüseynov, A.Mirzəyeva, N.Cabbarova, X.İsmixanova, A.Abdullayev, H.Zeynalova, R.Tariverdiyev Azərbaycana, qəhrəman oğullarımıza, tarixi zəfərimizə həsr olunmuş şeir və mahnilarla çıxış ediblər. Konsert programında yer alan ifaların fonunda kollecin şəhidləri Əli Cabbarov, Mais Səfərov, Rafiq Heydərli, Hikmət Abbaslı, Şahmar Soltanlıının, qazılər Murad Vəliyev, Sənan Zeynallı, Nurəddin Namazov, Cavid Qasimovun ağır, amma qürur dolu müharibə günlərini əks etdirən görüntülər, I-II Qarabağ müharibəsindən real döyüş səhnələri də yer alıb.

Tədbirin sonunda çıxış edən ADMİU nəzdində Humanitar Kollecin direktoru Nərmin Qaralova qeyd edib ki, Ali Baş Komandanın müdrik daxili və xarici siyasəti, müasir ordu quruculuğu, oğullarımızın dünya hərb tarixində yeni səhifə açan misilsiz qəhrəmanlığı və xalqımızın əzmi şanlı zəfərimizi təmin edən əsas amillər oldu. Daha sonra Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin Qadınlar və hərbi qulluqçuların

ailələri ilə iş üzrə şöbəsinin rəisi Zümrüd Səmədova, polkovnik-leytenant Rüfət Məmmədov 44 gün ərzində ön və arxa cəbhədə aparılan mübarizənin qəhrəmanları zəngin dövlətçilik və hərb tarixi olan Azərbaycan xalqının vətən sevgisin-dən, milli birliyindən söz açıb. Xalq artistləri Zəmiq Əliyev, Teyyub Aslanov, aparıcı Leyla Quliyeva qeyd edib ki, bizi qarabağlı eləyən, hər günü bir qəhrəmanlıq dastanı, hər şəhidi, hər qazisi bir qəhrəman olan Vətən müharibəmizin “Zəfər Günü” mədəniyyət paytaxtimız Şuşaya qovuşmağımızla daha əlamətdardır. Həmçinin görkəmli sənət adamları 30 il sonra Şuşada keçirilən “Xarıbülbül” musiqi festivalının təəssüratlarını da tamaşaçılarla bölüşərək, mistik şəhər haqqında qiyamətli fikirlər səsləndirib. Sonda kollecin direktoru dəyərli qonaqlara, tədbirin hazırlanmasında əməyi olan kollektivə və iştirakçılara dərin minnətarlığını bildirib.

Bəli, 44 günlük müharibə müzəffər ordumuzun, qeyrətlə oğulların “Dəmir yumruq” fəlsəfəsidir. Biz bu vacib prosesi adıçəkilən tədbirdə tam mənada görə bildik.

Hüseyin Məmmədov,
“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
12 noyabr 2021-ci il

Şəhid Türkman Məmmədov anıldı

Vətən hissi ən uca, ən ali duyğudur; onun uğrunda can fəda edənlər Vətən qədər uca və ali olurlar. Heç şübhəsiz, Vətən müharibəsində böyük qəhrəmanlıq göstərən, düşmənə qan udduran və şəhadətə yüksələn Türkman Yolçu oğlu Məmmədov da bu ucalıqda pərvaz edir. Onun müqəddəs şəhid ruhu daim Vətənin göylərində cirpinacaq.

1 noyabr 2021-ci ildə İkinci Qarabağ müharibəsində şəhid olmuş Türkman Yolçu oğlu Məmmədovun ildönümü idi. Qəhrəman şəhidimiz Gədəbəy rayonundan hərbi xidmətə çağırılmışdı. O, Qarabağda gedən Vətən müharibəsində qəhrəmanlıq göstərən, tarix yayan igidlərimizdən biri idi.

Türkmanın atası Yolçu Məmmədov oğlunun adının əbədi ləşdirilməsi üçün ildönümü münasibəti ilə öz vəsaiti hesabına Əmir Bağırov küçəsində bulaq tikdirib. Həmin bulağın açılış

mərasimində və şəhid oğlunun ildönümündə iştirak etmək üçün Sabunçu Rayon İcra Aparatının rəhbərliyinə, bir neçə deputata və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Komitəsinin Sabunçu rayon nümayəndəliyinə məlumat verib. Ancaq çox təəssüflər olsun ki, həmin tədbirə yalnız Cəbrayıl rayonunun deputatı Ceyhun Məmmədov, köməkçisi Rəşad Quliyev, Tovuz-Gədəbəydən seçilmiş deputat Arzu Nağıyev gəlmışdilər.

Tədbirdə həmcinin 17 sayılı orta texniki peşə liseyinin müəllim-tələbələri, şəhidin oxuduğu 22 sayılı Cəbrayıl rayonu ümumi məktəbin müəllim və şagirdləri, qulluq etdiyi "N" sayılı hərbi hissənin zabit və döyüşçü yoldaşları iştirak edirdi.

Çox təəssüflər olsun ki, Sabunçu rayonundan seçilən deputati orada görmək mümkün olmadı. Eləcə də Sabunçu rayonunun icra aparatının, Səfərbərlik və Hərbi Çağırış üzrə nümayəndəlik açılış mərasiminə qatılmadı. Bu, əlbəttə, həm şəhid atasına, ən başlıcası da, şəhidin ruhuna böyük hörmətsizlik idi və buna başqa ad vermək mümkün deyil.

Şəhid tədbirinin yalnız qəsəbə nümayəndəsi, müavini və bələdiyyə müavinləri səviyyəsində təmsil olunması iştirak etməyənlərdə Vətən sevgisinə biganəlikdir. Bu da yetişən nəsil-lərdə vətənpərvərlik hissini azaldır. Vətənə vurulan ən ağır zərbə şəhidə hörmətsizlik edənlərin biganəliyidir.

Şəhidin atası Yolcu Məmmədov oğlunun anim tədbirini işıqlandırmaq üçün “ATV”, “Xəzər TV” və “İctimai TV”-yə ərizə ilə müraciət etmişdi. Təəssüflər olsun ki, bu televiziya kanallarından da heç biri tədbirə gəlmədi. Mən belə deyərdim ki, onlar bunu özlərinə rəva bilmədilər. Bəs vətənpərvərlik hissi? Televiziyalar nə üçün şəhid atasının müraciətini saymazlıqdan göldilər? Bundan sonra kim o kanalların səmimiyyətinə inanar ki?!

Tədbiri sadəcə, internet televiziyları işıqlandırdı. Bunun üçün “SƏDA” TV-nin direktoru, şair-publisist Mehman Göytəpəliyə, jurnalist-aparıcı Elnur Şükürova, Sveta xanima, Arzu xanima, Milli Qəhrəman Pojad Həşimovun adını daşıyan “POLAD TV”-nin direktoru Minadi Mikayılova, çəkiliş qrupu İslam Ələsgərli və layihə rəhbəri İlhamə Səmədovaya böyük minnətdarlıq düşür. Onlar tədbirdən gözəl reportajlar hazırladılar. Həm də şəhidin doğmalarına təsəlli oldular.

Sonra “Dəmir yumruq” adlı ictimai-siyasi təşkilat şəhidin yaxınlarından müsahibələr götürdürlər.

Tədbiri canlı yayımıla paylaşan “SƏDA TV”-nin aparıcı-jurnalisti Elnur Şükürov çox doğru qeyd etdi ki, şəhidə qarşı hörmətsizlik bağışlanmaz işdir. “Mən Bakı şəhərinin Binəqədi, Yasamal, Xəzər, Suraxanı, bölgələrində, Lənkəran, Masallı, Cəlilabad rayonlarında şəhid ailələri ilə görüşlərdə, tədbirlərdə çox iştirak etmişəm, çəkilişlər hazırlamışam, şəhidə olan məhəbbətin şahidi olmuşam, ancaq Sabunçu rayonunun başçısı Adil Vəliyev, onun timsalında digərləri nə üçünsə Vətən

uğrunda canını fəda edən bir qəhrəman oğula bu qədər laqeydlik göstərdilər. Sabunçu rayonunun ərazisində yaşayan şəhid ailələri tələb edirlər ki, bizi Suraxanı rayonuna qeydiyyata götürsünlər. Bizə Sabunçu rayonunun icra aparatının rəhbərləri baxmırlar. Mən bütün şəhid valideynlərindən bu sözləri eşidirəm. Üzümü Sabunçu rayonunun icra başçısı Adil müəllimə tutub deyirəm: yoldaş Adil müəllim, cənab Prezidentimiz, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev hər çıkışında deyir ki, şəhid ailələrinə, qazilərimizə dayaq olun. Ancaq siz cənab Prezidentin dediyinin əksini edirsiniz. O oturduğunuz kresloda şəhid və qazilərimizin canı-qanı hesabına oturmusunuz”.

Sonra 17 sayılı TPM-nin fizika müəllimi Nəsib Hüseynov çıxış etdi. O, bildirdi ki, Türkman Məmmədov mənim tələbəm olub. Cox vətənpərvər idi. Allah ruhunu şad etsin!

Məktəbin tələbələri Şəbnəm Mustafayeva, İlyas Əfəndiyev və Elcan Təhməzov şəhidlər haqqında şeirlər söylədilər. Daha sonra məktəbin direktoru Humay Quliyeva, hərbi hazırlıq müəllimi Cavanşir Orucov çıkış etdilər.

Humay müəllimə öz çıkışını göz yaşları içində etdi. Türkmanın valideynlərinə səbr dilədi.

Sonra 22 sayılı Cəbrayıł rayonu ümumi məktəbin direktoru Mustafa Qəhrəmanov çıkış etdi. O, çıkışında bildirdi ki, Türkman təkcə valideynlərinin deyil, bütün Azərbaycan xalqının oğlundur.

Həmin məktəbin 7-ci sinif şagirdi Kəmalə Məmmədovanın söylədiyi şeir parçası bütün tədbir iştirakçılarını göz yaşlarına qərq etdi.

Elnur müəllim şəhid Türkman Məmmədovun atası Yolçu kişi dən, anası Rəhimə xanımdan, babaları Vilayət və İsadən müsahibə götürdü. Bacıları Türkan və Türkanə bildirdilər ki, şəhidlər arasında ayrı-seçkilik etməsinlər. Hər bir şəhid eyni

statusa malikdir. Ancaq biz görürük ki, şəhidlər arasında da ayrı-seçkililik olur.

Sonra söz bulağı təmənnasız inşa edən ustalara verildi. Kamal Vəliyev və Adil Zeynalov bildirdilər ki, biz Yolçu ilə qapıbır qonşuyuq. Türkmanın uşaqlığı bizim gözümüzün qabağında olub. Biz bu bulağa nə zəhmət çəkmişik, Türkmanın halal xoşu olsun.

Sonra çəkiliş qrupları Əmir Bağırov küçəsi ev 13-ə gəldilər. Məlum oldu ki, şəhidin atası Yolçu Məmmədov öz ailə büdcəsi hesabına şəhid oğlunun otağını muzeyə çevirib.

Elnur müəllim şəhidin ev-muzeyindən canlı yayım apardı. Ev-muzeyindən Yolçu kişi, Rəhimə xanım, şəhidin bacıları öz ürək sözlərini əlaqədar təşkilatlara ünvanladılar.

Sonra hər iki kanalın çəkiliş qrupları oradan Bakıxanov qəsəbəsində yerləşən Şəhidlər Xiyabanına ziyarətə yola düşdülər. Şəhidlər Xiyabanından canlı yayımıla hər iki kanal çəkiliş apardı, yenidən Əmir Bağırov küçəsinə qayıdır yas mərasimində iştirak etdilər.

Yalnız saat 14:00 radələrində icra başçısı Adil Vəliyev və bir neçə məmur da yas mərasiminə qatıldı. Burada bir atalar sözü yada düşür: «Daldan atılan daş topuğa dəyər». Atalar həyatı görə-görə gəliblər. Biz də bu prosesi yaşaya-yaşaya təəssüf edirik.

Şəhidin atası Yolçu kişi tədbirə çox gec qatılan icra başçısına və məmurlara bildirdi ki, Əmir Bağırov küçəsinə oğlum şəhid Türkman Məmmədovun adı verilsin. Orada yaşayan aqsaqqallar, ziyalılar da Adil Vəliyevdən xahiş etdilər ki, Yolçu kişinin bu müraciətinə baxılsın. Çünkü bu, şəhidin atasına, anasına bir təskinlik olar.

Əlbəttə, bəlli deyil, bu müraciətin nəticəsi nə olacaq, bütün hallarda Türkmanın şəhid adı Vətən küçələrində bəzənir.

Şəhid Türkman Məmmədovun döyüşü yoldaşları, hal-hazırda ehtiyatda olan mayor Yalçın Hüseynov, manqa komandiri Xanoğlan Cəfərov, əsgər dostu İlkin Vəliyev Türkmanın keçdiyi döyük yolundan, onun qəhrəmanlığından geniş danışdılar. Yalçın Hüseynov bildirdi ki, Türkmanın döyük yolu Füzuli rayonundan başlayıb. Cəbrayıł, Qubadlı, Xocavənd rayonunun Zoğalbulaq Şəxir kəndlərinin azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub.

Xalqımızın qeyrətli oğlu, şəhid Türkman Yolçu oğlu Məmmədov Prezidentimiz İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncamlı ölümündən sonra “Vətən uğrunda”, “Füzulinin azad olunmasına görə, «Qubadlinin azad olunmasına görə», «Xocavəndin azad olunmasına görə” və “Cəsur döyüşü” medalları ilə ilə təltif olunub. Bu medallar Türkmanın Vətən sevgisidir, millət duyğusudur, xalq anlayışıdır.

Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Onların pak, müqəddəs ruhları qarşısında baş əyirik!

P.S. “SƏDA TV”-nin və “POLAD TV”-nin bütün işçilərinə, ümumiyyətlə, şəhidə hörmət hissi olan hər kəsə minnətdarlığımı bildirirəm. Qoy şəhid adı gələndə dodaq büzənlər anlaşınlar ki, onlar məhz Türkman kimi oğulların sayəsində öz kresollarında rahat oturublar...

Hüseyin Məmmədov,
“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
5 noyabr 2021-ci il

Həkim, şair, şəxsiyyət

Lap binayi-qədimdən həyat görünməyən səmtlərdən ibarət olduğu üçün insan heç nədən sığortalanmayıb. Yəni, kim hansı zaman nə ilə üzləşəcəyini bilmir. Bu mənada, mən də çox vaxt özümü sağlam hesab etdiyim anlardada bir də görürəm ki, səhhətimdə problem yaranıb... Elə 1991-ci il avqustun sonlarında da xəstəlik sorğusuz-sualsız başının üstünü almışdı. Bunun üçün Respublika Klinik Xəstəxanasının 1-ci korpusunda şöbə müdürü işləyən dostum Sərdar həkimin yanına getdim. Qapısının ağızında o qədər adam var idi ki, dəhlizdə gözləməli oldum. Xeyli vaxtdan sonra Sərdar həkimin şöbəsində baş tibb bacısı işləyən Zeynəb xanım dəhlizə çıxdı, məni görüb yaxınlaşdı. Salamlaşdıq. Soruşdu ki, xeyir ola, burada nə işin var? Dedim, səhhətimdə problem yaranıb, Sərdar həkimin yanına gəlmışəm. O, sakit nəzərlərlə mənə baxdı və otağa keçdi. Heç bir dəqiqliq keçməmiş qapı açıldı, Sərdar həkim xoş təbəssümlə mənə yaxınlaşdı. Əlimi əsl dost kimi sıxdı, özü ilə otağına apardı. Hər ikimizin həyat yoldaşı bakılı olduğu üçün Sərdar həkim mənə həmişə «bacanaq» deyə müraciət edirdi. Elə bu dəfə də adəti üzrə üzünü mənə tutdu:

- Hə, bacanaq, haran ağrıyır? Dəhlizdə niyə dayanmışdin? Axı sənə demişəm, nə vaxt yanımı gəlsən, keç içəri. - Mən

çöhrəmə qonan qızartının hənirtisində «çabalayarkən» Sərdar həkim soruşdu: - Hə, de görüm, haran ağriyir? - Mən əllərimi böyrəklərimə toxundurub dedim:

- Deyəsən, böyrəklərim ağriyir, bacanaq. Arada içimdən küt ağrılar keçir. Hətta ağrı o qədər şiddətlənir ki, dayana bilmirəm.

Sərdar həkim çöhrəsinə isti əhval hopdurub dedi:

- Fikir eləmə, xəstəlikdir də, müalicə olunarsan, keçib gedər. - Bu an telefonun dəstəyini götürüb kiməsə zəng etdi, dedi ki, xahiş edirəm otağıma gəlin.

Bir neçə dəqiqədən sonra ağ xalatda orta yaşılı, nurani çohrəli bir həkim otağa daxil oldu. Əvvəlcə Sərdar həkimlə, sonra da mənimlə səmimi görüşdü. Üzünü Sərdar həkimə tutub soruşdu:

- Eşidirəm, doktor Bədəlov. Mənə dair qulluğunuz.

Sərdar həkim işıqlı gözlərini mənə dikdi:

- Vaqif həkim Nevrologiya şöbəsinin müdərididir. - Əlini onun ciyininə qoydu, sonra baş işaretisi ilə məni Vaqif həkimə «təqdim etdi»: - Hüseyin müəllim mənim ən sadıq dostlarım-dandır, istedadlı müəllimdir, böyrəkləri ağriyir. Küt ağrıları olur. Onu yaxşı-yaxşı yoxla.

Vaqif həkim təbəssümlə üzümə baxdı, sonra onun otağına getdik. Məni müayinə etdi. Bir neçə dərman yazdı. Resepti mənə uzadıb dedi:

- İňşallah, yaxşı olarsan. Qorxulu bir şey yoxdur. Bu dərmanları qəbul et, müalicə bitəndən sonra gəl, bir də yaxlayaram. Nə vaxt gəlsən, dördüncü mərtəbəyə çıx - Nevrologiya şöbəsinə. - Sonra mənimlə sağollaşdı, dəhlizə qədər ötfürdü.

Mən Vaqif həkimə minnətdarlıq etdim. Az vaxtda ona qarşı yaranan rəğbətimin yarısı otaqda, yarısı vücudumda qaldı... İçimdə ən çox da Sərdar həkimə təşəkkür etdim ki, məni onun kimi istedadlı bir həkimlə tanış etdi.

Sərdar həkimin əlbəttə ki, xüsusi təqdimata ehtiyacı yoxdur. Lakin mən istəkli oxucularıma onun barəsində qısaca da olsa, məlumat vermək istəyirəm.

Sərdar Məhəmməd oğlu Bədəlov 1947-ci il yanvar ayının 8-də sazlı-sözlü Borçalı mahalının Saraçlı kəndində anadan olmuşdur. 1954-1965-ci illərdə Saraçlı kənd orta məktəbində təhsil almışdır. Orta məktəbi gümüş medalla bitirmiş, həmin il N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb İnstitutunun pediatriya fakültəsinə qəbul olmuşdur. 1971-ci ildə ali təhsilini başa vurmuş, Sovet Ordusu sıralarında həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Xidmətdə olduğu iki il ərzində hərbi həkim kimi fəaliyyət göstərmişdir. Ordudan tərxis olunduqdan sonra Bakı şəhəri Nərimanov rayonunda yerləşən 7 sayılı poliklinikada sahə həkimi işləmişdir. 1975-ci ildə Səhiyə nazirinin sərəncamına əsasən Respublika Klinik Xəstəxanasında alleqoloq həkim kimi işe başlamış, bir il işlədikdən sonra yeni ixtisası ilə əlaqədar (1976-1978-ci illərdə) Moskva Mərkəzi Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunda professor A.A. Polnerinin rəhbərlik etdiyi laboratoriyada çalışmış, eyni zamanda professor Katsla birlikdə Azərbaycanda xəstələrə alleqoloji xidmət göstərmişdir. Dəfələrlə Moskva Mərkəzi Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunda keçirilən elmi konfranslarda iştirak etmişdir. Sonuncu dəfə konfransda «Timus vəzinin alleqoloji xəstəliklərdə rolü» adlı məruzə ilə çıxış etmiş, bu sahədə mühüm tibbi proseslərin əhəmiyyətini vurğulamışdır. Onun bir neçə elmi məqaləsi məcmuələrdə çap olunmuş, gənc alleqoloqlarda məraq oyatmışdır.

Sərdar Bədəlov 1981-1983-cü illərdə Akademik Mirqasımov adına Respublika Xəstəxanasının poliklinikasında baş həkimin müavini, 1984-2000-ci illərdə həmin xəstəxananın birinci korpusunda qəbul şöbəsinin müdürü olmuşdur. 2000-ci

ilin yanvar ayından ömrünün sonuna qədər adıçəkilən xəstəxanada alleqologiya şöbəsinin müdürü vəzifəsini icra etmişdir.

Sərdar Bədəlov həkimliklə yanaşı ədəbiyyata da maraq göstərmişdir. O, parlaq istedadlı şair idi. 1968-ci ildə «Ana» adlı ilk şeiri «Bakı» qəzetində dərc edilmişdir. 2008-ci ildə onun «Son görüş olmayıacaq» adlı ilk kitabı poeziyasevərlərə təqdim olunmuşdur. Bu kitabda Sərdar həkimin müxtəlif illərdə yazdığı şeirlər toplanmışdır. 2010-cu ildə "Anamın əlləri" adlı ikinci kitabı işıq üzü görmüşdür. Bu kitabda da şair-həkim Sərdar Bədəlovin son illərdə Vətən və məhəbbət mövzusunda yazdığı şeirləri, nəvəsi Lalə və anası Laləyə həsr etdiyi şeir və poemaları yer almışdır.

Şairin "Borçalıya məktublar", "Ən uzun gecə" poemalarında Vətən həsrəti hər sətrdə hiss olunur, bu da gənc nəslin vətənpərvər ruhda böyüməsində rol oynayır.

Sərdar Bədəlovin "Məhəbbət ölmür" dram əsəri yaradıcılığında xüsusi yer tutmuşdur. 2013-cü ildə bu əsər Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının rejissoru Xalq artisti Mərahim Fərzəlibeyov tərəfindən səhnələşdirilmiş, 2014-cü ilin açılış mövsümündə tamaşaçılara təqdim olunacağı planlaşdırılmışdı. Ancaq ömür vəfa etmədi. Sərdar Bədəlov 2014-cü il iyun ayının 9-da qəflətən dünyasını dəyişdi. Xəlvət gələn ölüm onu haqq dünyasına qovuşdurdu.

Sərdar Bədəlov açıq fikirli insan idi. O, ədəbiyyat camesini, poeziya atmosferinə az-az hallarda gələn istedadlardan biri kimi yaddaşımızda qaldı. Onun yazdıqları beynimizdə daha fərqli şəkildə əks olunur. Onun nitqindəki təzəlik, yenilik də bizə bir ayrı şəkildə görünürdü.

Bəlli ki, insan bir Allah sirridir; onun həyatla, tale və Tanrı ilə temasını tutma bilmək çətin prosesdir, lakin içində Allah xofu olanlar insanla münasibəti açıq şəkildə ifadə edə bilirlər.

Sərdar həkim də elə bu mənada insanın Tanrı qatında hansı məcraya siğdığını mümkün dəlillərlə biliirdi, onun gəldiyi qənaət əlbəttə ki, çoxlarına təəccüblü görünürdü.

Sərdar həkim fövqəl tərbiyeli və intizamlı, vətəndaş amalı şəxsiyyət idi. Onun insanlığının parlıtısında min illərin ehtisamının bərq vurdوغuna şahidlik edirik.

Həkim-şair, ən başlıcası, gözəl insan Sərdar Bədəlov xeyli vaxtdır aramızda yoxdur. Ancaq hər kəsin qəlbində əbədi ola-raq özünə yer edib. Bu gün onun adı çəkiləndə yaxşılığını görmüş insanlar könül aynalarını onun yoxluğa səmtlənmiş yollarına tuturlar.

Bax, belə insan idi Sərdar həkim - hamının sevimlisi idi.

Sərdar həkimin bir neçə şeirini oxuculara təqdim edirəm.

İLK MƏHƏBBƏT

Sinəmdə dağ çəkdin sən düyüñ-düyüñ,
Nə vaxtdır ürəyim sevinib, gülmür...
Günəşim sənmisən, sənmisən deyin,
Mənimçün heç zaman üfüq sökülmür!..

Bu qəmlə xoşbəxlik tapmışam inan,
Ürəyim tar kimi, kaman kimidir...
İnilttim tanışdır...səndən bir zaman,
Eşqimə qanadlar uman kimidir...

Zaman ağı əliylə sıgalar səni:
Gözün qaraldıqca baxarsan geri...
Onda anlayarsan qəmli nəğməni,
Açıqca ütülü xatirələri!!!.

Baxıb görəcəksən: dimdiyi sarı,
Ətbala, qanadsız, körpə quşçığaz!
Qovmaq istəyəndə o xəyalları,
Yadına düşəcək qəmli bir avaz!..

Qəhqəhə çəkəcək saxta gülüşlər,
Əsəcək kürsüdə ürəyin simi...
Saxta davranışlar, saxta yerişlər,
Gələcək üstünə şahidlər kimi!..

Sürünüb torpaqda yanacaq fəryad,
Zamanın ağ əli verərmi imdad?!
Yaş o yaş deyildir... vaxt isə o vaxt...
qanad istəyəcək kövrələcəksən!

Sənin kövrəlməyin bil ki, bircə an,
Səadət yolunda qalibiyətim!
Ətbala, qanadsız, körpə quşcuğaz,
Mənim dil açmayan ilk məhəbbətim...

ÜÇRƏNGLİ BAYRAĞIM

*Yanvarın dəhşəti, soyuğu, buzu,
Göm-göy rəngdə çöküb dodaqlarına...
Yam-yaşıl örpkəkli Azəri qızı,
Bulayıb əlini şəhid qanına,
O, göylərə, üsyana da hazırlı!...
Nifrətlə tüpürüüb rus tanklarına,
“Azadlıq” sözünü qanla yazırı
Köhnə ağ binanın divarlarına...
Ağlayan, sizlayan, püskürən Ana,
O gün oxşayırdı Azərbaycan!*

DAĞLAR

Ürəyim çox döyür gələm qoynuna,
Dərələr boynuma sarıla, dağlar!
Hicranın çox çəkir, de yana-yana,
İnsafdırımı şair sarala, dağlar!

Nehrə yağı düşüb könlümə yaman,
Sinəmi söndürər buz kimi ayran.
Vaxt olub azmişam gələndə duman,
Acanda dönübdür qar, bala, dağlar!

Hərdən bulud gələr qaşın qaralar,
Şimşek çaxar sal-sal göylər qırılar.
Töküb saçlarını günəşin parlar,
Dönərsən yuyunmuş marala dağlar!

Söykənəm çəmənə, bulaq çağlaya,
Xalxal qıraqında tütək ağlaya .
Bircə dəstə muxay gülü bağlayam,
Göndərəm yar gilə, yar ala, dağlar!

Dərələr sizlayar aşiq sazından,
Çığırlar qırılar gözəl nazından
Görüş allammayan zalım qızından,
Çobanın yerinə qor dollar, dağlar!

Könlümə bayatı, nağıl dolduran,
Körpə ilhamımı qanadlandırın,
Gözlər baba yurdum yolumu hər an,
Arxaçı qarala-qarala dağlar!

Həsrət kəməndini boynumdan açıb,
Şəhər hay-küyündən bir təhər qaçıb,
Gələcəm. Yenə də yapındılaşib,
Dönəcəm zirvəndə qartala dağlar!

“QEYRƏT QALASI ŞUŞA LÖVHƏLƏRİ”NDƏN

*Səhəngi ciyində növrəstə gəlin,
İsa bulağından enir aşağı.
Örpəyi altından titrəyir teli,
İliq nəfəsindən əsir yaşımağı.*

*Yerişi-duruşu necə həməhəng,
Lalədən utancaq, nərgizdən incə.
Sünbüл tək ucadır, süsəndən qəşəng,
Abır, ismətdən yoğrulub necə!*

*“Ərimgəldi” durur “Cıdır” düzündə,
Üstündə nə qədər ümidlər sönüb.
Əriyib, yoğrulub, hicran gözündə,
Min gəlin qeyrəti heykələ dönüb.*

*...Xuraman özünü atan qayadan,
Baxıram dərəyə, gözüm qaralır.
Büllur don geyinib, abır-həyadan,
O türk gözəlləri dağlar maralı.*

*Namusun zirvəsi, həmin qayadan,
Şuşanik diksinib, qaçar geriyə.
Gərək ismət olsun, zatda, mayada,
Qarışib, qan ilə, dolsun iliyə.*

*...Namusdur, qeyrətdir Şuşa dağları,
Qoy bilsin “Silvalar, nə qədər “yan”lar!
Utansın dünyanın kar diğaları-
Qeyrəti hərracda alıb, satanlar!*

Türkman Vətənə ana demişdi

SƏHİD YAŞIN MÜBARƏK!

Tarixi keçmişə nəzər salsaq, görərik ki, bütün müharibələr insan ölümləri, faciələrlə müşayiət olunur. Təəssüflər olsun ki, müharibə itkisiz ötüşmür və azadlıq qurban tələb edir. Elə buna görə də Azərbaycanın mərd oğulları İkinci Vətən müharibəsində torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarından keçdilər. Məhz onların canları, qanları hesabına Azərbaycanın əzəli torpaqları bərpa edildi.

REDMI NOTE 8
AI QUAD CAMERA

Sentyabrın 27-dən başlayaraq Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi əks-hücum əməliyyatı zamanı minlərlə qəhrəmanımız doğma torpaq, Vətən uğrunda şəhidlik zirvəsinə yüksəldilər,

həm də öz adlarını tarixin yaddasına həkk etdirdilər. Onlar Vətən, dövlət və xalq qarşısında öz borclarını sonadək ödəyib qəhrəmanlıq nümunəsi yaratdılar, milyonlarla insanların sevgisini, rəğbətini qazandılar. Bu sevgiyə layiq olanlardan biri də Türkman Yolçu oğlu Məmmədov idi.

Türkman ad gündündən bir gün əvvəl sentyabrın 27-də doğma torpaq, Vətən uğrunda müharibəyə getdi. İşğal altında olan torpaqları azad etmək üçün Ali Baş Komandanın əmri ilə Azərbaycan Ordusu hücuma keçəndə o, öndə gedən əsgərlərin içində idı.

Türkman Vətəninə ana demişdi. Onu göz bəbəyi kimi qorumaq, gecə-gündüz keşiyində durmaq üçün cəbhəyə yola düşdü.

Azərbaycan xalqı torpağı uğrunda çox şəhidlər verib. Vətənə vurulan yaralar igid oğulların qanı ilə yoğrulan torpağa vurulan yaralardır. Şəhid Türkman Məmmədovun yarımcıq, 22 yaşında yarıda qalan ömür yolu Azərbaycanın qəhrəmanlıq tarixinin bir hissəsidir. Bir dayı olaraq onun haqqında olan xatirələri, onun gülüşünü gözlərimin önünə gətirəndə özümdən asılı olmayıaraq nitqim tutulur, əlim boşalır, heç nə yaza bilmirəm. Axı bacımın göz yaşlarını görəndə ona təskinlik verməyə gücüm çatmayıb. Bu gün də çatmir. Əgər Türkman yaşasayıdı, onun 23 yaşı qeyd edəcəkdir. Çox heyflər olsun ki, Şəhid kimi ad gününü qeyd edirik. Ancaq Türkmanın ruhu çox sevdiyi Hacılar kəndinin üstündə pərvanə kimi dolaşır. O, ölməyib, babalarının, nənələrinin - bütün Azərbaycanın ürəyində yaşayır. Hər birimiz dünyamızı dəyişəcəyik. Heç kim bu dünyada əbədi qalmır. Amma sənin ömrünə əvəz ömür tapılmayacaq, Türkman, 23 yaşın mübarək!

Xalqımız hər zaman torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canını qurban vermiş şəhidlərimizin xatirəsini uca tutur, onlarla fəxr edir.

Şəhidlərimiz bizim azadlıq, müstəqillik, yenilməzlik, qəhrəmanlıq simvolumuzdur.

İkinci Qarabağ müharibəsində parlaq zəfər Azərbaycan Ordusunun əsgər və zabitlərinin şücaəti, qorxmazlığı, peşəkarlığı, böyük Vətən sevgisi hesabına əldə edildi. 30 ildir xalqımızın həsrətdə olduğu torpaqlara - şəhərlərə, qəsəbələrə, kəndlərə milli bayraqımızı sancmaq hər bir əsgər və zabitimizin ən böyük arzusu olub. Türkman kimi oğullarımız bu yolda canlarını belə əsirgəmədilər. Əsl qəhrəmanlıq nümayiş etdirdilər.

El onda el olur ki, ağsaqqalı, ağbirçəyi hörmət görür. Vətən də onda vətən olur ki, onu canından əziz tutan qəhrəman oğulları var. Bu mənada, Türkman kimi oğullar 44 günlük Vətən müharibəsində zəfər tariximizə şanlı imza atdırılar. İllər keçəcək,ancaq şəhid oğullara Vətən sev-gisi heç zaman dəyişməyəcək.

Əziz Türkman, sənin timsalında bütün şəhidlər bizə əziz və doğmadır. Siz canınızı fəda etdiniz ki, biz həmişə başıuca gəzək. Başın uca, şəhadətin sönməz olsun, bacıoğlu!

Hüseyn Məmmədov,
“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
25 iyun 2021-ci il

Ümidli Şəhid

*(Şəhid Türkman Məmmədovun
əziz xatirəsinə)*

Vətənə ümidi canınlə verdin,
Şəhidlik niyyətin oldu zəfərli.
Düşməni əzərək sən yerə sərdin,
Cənnətli ünvanın oldu səhərli.

Vətənin sevgisi ömrünə doldu,
Bu nurlu üzündə vətən ruhu var.
Könlünü sevincli bir döyüş aldı,
Bu şəhid anında vermişən qərar.

Bu Vətən unutmaz döyüş yolunu,
Vətəni ucaldın əziz adınla.
Sevgiyə boyadın Vətən halını,
Ucaldı bu sevgin təmiz adınla.

Cavid Bədəlov

BİR SƏSİN SEHRİNDƏ

Uzun müddətdir bir səs çöhrəsi işiq dolu bir gözəllik kimi məni ovsunlayıb. O qüdrətli səsin sahibinin oxuduğu müğamlar, şikəstələr məni XX əsrin 80-ci illərinə qaytardı. Sanki oxuyan gözəl müğənnimiz, xalq artisti Şövkət Ələkbərova idi. İlahi, səs necə də bir-birinə oxşayarmış! Məni gözəl bir duygu, bəlağətli bir hənirti kimi təlatümə gətirən bu səsin sahibi gənc müğənni Nahidə Həndəmovadır.

Nahidə Həndəmova ilə yaxından tanışlığım olmasa da, səsinə, səsindəki məlahətə vurğun olmuşam. Bu, onu göstərir ki, Nahidə xanım çox ağır təbiətli müğənnilərdən biridir. O, Sara Qədimova, Nəzakət Məmmədova, Qəndab Quliyeva, Tükəzban İsmayılova, Mələkxanım Əyyubova, Səkinə İsmayılova, Könüł Xasıyeva və digərləri kimi sənət aşığıdır, içindəki yanğını sənət fövqünə qaldırır. Özünü, bütün səhnə hərəkətləri ilə Şövkət Ələkbərovaya bənzədən Nahidə xanım artıq bir sənət uzmanı olduğunu təsdiq edib. Nahidə xanım Üzeyir Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının məzunudur. Mən deyərdim ki, bəlkə də Şövkət Ələkbərovanın sinfində oxuyub, ondan dərs alıb...

Bugünlərdə televiziya kanalları, sosial şəbəkələr elə müğənniləri yayımılayırlar, adam baxanda öz-özlüyündə utanıb xəcalət çəkir. Onların heç birinin adını çəkmək fikrim yoxdur, ancaq onlar xalq artisti, əməkdar artist adlarına layiq görülüblər. Ortaaya belə bir sual çıxır: Görəsən onlar hansı etik normalarına və səs tembrinə görə xalq artisti, əməkdar artist adlarına layiq görülüblər? Sovetlər birliyində müğənnilər senzura deyilən

Ələkbərovasıdır. O, sosial şəbəkələrdə paylaştığı mahnilar, geyimi, səhnə mədəniyyəti ilə həmişə fərqlənir.

Bəllidir ki, istedad Tanrıdan gəlir, əxlaq, etika ailədən. Nahidə xanım səhnədə bütün bunları ehtiva edir. Tamaşaçı onun ideal duruşunu özünəməxxsus səsi ilə xarakterizə edir, onun oxuduğu mahniların təsirinə düşür. Sənətkarlıq da elə budur.

Nahidə xanım artıq böyük uğurun astanasındadır. Heç bir təlifi, fəxri adı olmasa da, böyük tamaşaçı məhəbbəti var. Sənətkarı yaşıdan da bu mənəvi dəyərdir.

Nahidə Həndəmova mahnını oxumaq tərzi ilə də fərqlənir. O, yaxşı bilir ki, hansı muğama, hansı mahniya necə yanaşmaq, tamaşaçını səsin sehrinə necə salmaq olar. Buna görə də o, oxuyanda elə bilirsən böyük bir orkestr səhnədədir və hər şey öz nizamindadır. Budur Nahidə xanımı digərlərindən fərqləndirən. O, titullu müğənnilərdən daha sanballı oxuyur, daha məlahətli ifalar səsləndirir. Bir sözlə, Nahidə xanım sənəti yaşadacaq, sənətdə qalacaq səs sahiblərindəndir.

Nahidə xanıma işində uğurlar, dinləyicilərinə yeni-yeni mahnilar ərməğan etməyini arzulayıram.

Hüseyin Məmmədov
“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
13 avqust 2021-ci il

Aşıq sənəti etibarlı

əllərdədir

Azərbaycan xalqının milli mədəniyyətində müstəsna rol oynamış Aşıq sənəti tarix boyu müxtəlif adlar daşımış, zəngin və uzun inkişaf yolunu keçmişdir. XVI-XVII yüzillikdən etibarən bütün ulu ustad sələflərini təmsil edən bugünkü Aşıq sənəti milli sədləri aşib, bir çox Şərq ölkələrinə də yayılmış və o ölkələr də də nüfuz qazanmışdır.

Tarixin müxtəlif mərhələlərində Aşıq sənətini təmsil edən saz-söz ustadları yazılı ədəbiyyatın klassikləri ilə eyni səviyyədə dayanan sənətkarlar olmuşlar. XVI-XVII əsrlərdə Qurbani, Miskin Abdal, Vanlı Göyçək, Qul Mahmud, Koroğlu, Aşıq Cunun, Sarı Aşıq, Qaracaoğlan kimi ustad aşıqlar aşiq şeirini zənginləşdirmiş və nadir söz inciləri düzmiş, yeni-yeni havalar yaratmışlar.

XIX yüzilliyin də Aşıq sənəti uca zirvə kimi görünür. Diq-qətlə nəzər yetirsək, görərik ki, bu yüzillikdə Aşıq Ali, Aşıq Musa, Şair Hacı, Aşıq Əziz, Aşıq Məhərrəm, Aşıq Ələsgər, Aşıq Hüseyn Şəmkirli, Aşıq Qasim, Dilqəm, Aşıq Qurban Kəlbəcərli, Molla Cuma, Aşıq Şenlik kimi ustadlar yetişmişdir. Bu aşıqların yaradıcılığında həm qədim aşiq sənəti, həm də dövrün aşiq sənəti ənənələri inkişaf etmişdir.

XX əsrдə Aşıq sənəti daha da inkişaf etməyə, sazda yeni pərdələr, yeni köklər, yeni xallar yaranmağa başlamış və ye-

ni-yeni ustad aşıqlar meydana çıxmışdır. Onlardan Hüseyin Bozalqanlı, Aşıq Mirzə Bilal, Aşıq Əsəd, Aşıq Mirzə, Növrəs İman və digərlərini misal göstərmək olar.

XX əsrin 50-60-cı illərində Aşıq sənəti daha da geniş inkişaf dövrünə başlamış, Aşıq Şəmşir, Aşıq Şakir, Aşıq Pənah, Aşıq İmran Həsənov, Aşıq Mikayıl Azaflı, Aşıq Əkbər Cəfərov, Aşıq Murad Niyazlı, Aşıq Əsfəndiyar və Aşıq Həsən Pərvanə kimi yüzlərlə yaradıcı aşıqlar yetişmişdir. Kişi aşıqlarımızla yanaşı müxtəlif dövrlərdə qadın aşıqlarımız da olmuş, onlar da dövrünün müxtəlif vaxtlarında kişi aşıqlarımız ilə ciyin-ciycinə el şənliklərində çalıb oxumuş, yazış yaratmışlar.

XVIII-XIX əsrlərdə yaşamış Azərbaycanın ilk qadın aşıqlarından biri Ağabeyim ağadır. O, təxminən 1780-ci illərdə Şuşa şəhərində anadan olub. Ondan sonra Cəbrayıl rayonundan olan Aşıq Pəri təxminən 1811-ci ildə anadan olub. XIX əsrin 40-cı illərində Kəlbəcər rayonunda anadan olan Aşıq

Bəsti, Şəmkir rayonunun Dəllər-Cirdaxan kəndindən Aşıq Hamayıl, Savad Şəfiqizi Goyçə mahalından (1885-1970), Zəngəzur mahalının Qafan şəhərindən Pəri Hasan qızı (1886-1980), Aşıq Nabat, Aşıq Sona, Aşıq Cavahir Şinixli və XX əsrin 80-ci illərindən sonra Aşıq Solmaz Kosayeva, Aşıq Ulduz Sönməz, Aşıq Gülarə Azaflı, Aşıq Zülfiyə İbadova və

başqaları sənət xiridarı kimi yetişiblər. XXI əsrin ən gənc qadın aşıqlarından olan, məlahətli səsi ilə hər kəsi valeh edən, Borçalı mahalının fəxri aşiq Nargilə və lap gənc istedadlı aşiq İlahə Məmmədova da sazin-sözün istisində sənət zirvəsinə doğru addım atırlar.

Mən bu iki gənc aşığı bir-birindən ayırmak istəməzdəm. Hər ikisinin gözəl şaqraq zil səsi var. Onlar oxuyanda 80-ci illərdən sonra dirlədiyim qadın aşıqlardan Aşıq Ulduz Sönməz, Solmaz Kosayeva, Gülarə Azaflı, Zülfiyə İbadova gözümün önündə canlanır.

Bu yazıda haqqında söz açacağım aşiq 17 yaşlı aşiq İlahə Məmmədovadır.

Aşıq İlahə Məmmədova (Gədəbəyli) 2004-cü ildə sazlı-sözlü, axarlı-baxarlı Gədəbəy rayonunun Arıqıran kəndində anadan olub. İlahə kiçik yaşlarından saza-sözə meylli olub. Atası Ramiz kişi qızının saza-sözə marağını görüb, onu Göyçə Aşıq məktəbinin yetişdirdiyi Aşıq Firudinin yanına şagird-

liyə verir. Aşiq Firudin gənc İlahəyə aşıqlığın sırlarını və solo saz ifaçılığını öyrədir. İlahə özü sazda sərbəst ifa edəndən sonra ustası aşiq Firudindən ayrılib aşiq balabançı Sərdar Məmmədovdan aşiq sənətinin bütün dərinliklərini, hansı kök üstə hansı havanın necə oxunma qaydalarını hal-hazırda da öyrənir.

İlahə Məmmədova Aşiq Namiq Fərhadoğlunun aparıcılıq etdiyi aşıqlar müsabiqələrində dəfələrlə iştirak etmiş, iki dəfə həmin müsabiqədə ikinci yeri tutmuşdur.

İlahə Gədəbəyli hal-hazırda 25-30-a qədər aşiq havalarını sərbəst çalıb oxuyur və ustası Aşiq Sərdardan yeni-yeni havalər öyrənir. O, el şənliklərində, dövlət tədbirlərində yaxından iştirak edir.

Mən İlahənin gələcəyini gözəl, tanınmış bir ustad aşiq kimi görürəm. Bu yolda Aşiq İlahəyə yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Sevindirici haldır ki, müasir Aşiq sənəti etibarlı əllərdədir.

Hüseyin Məmmədov
“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
27 sentyabr 2021-ci il

Açı hicrandı şəhid ağrısı

*Nə qədər ki, Vətən var, şəhid mövzusu da
diqqət mərkəzində olacaq. Çünkü torpağı
Vətən edən igid oğullardır...*

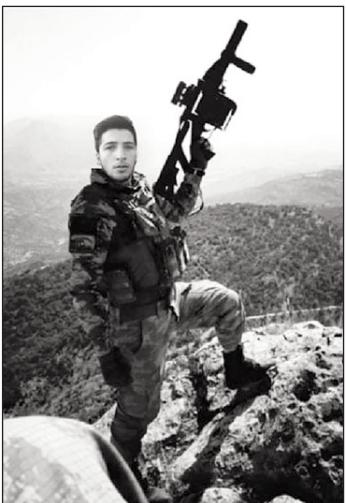
*Biz xalqımızın çoxillik tarixində
Vətən və şəhid anlayışlarını dəfələrlə
eşitmış, özümüz də buna şahidlilik et-
mişik. Bütün hallarda içimizdə qövr
edən ağrı-acılar bizə bir məgrurluq
aşılıyib...*

Bugünlərdə “Azərbaycan” Nəşriyyatının 8-ci mərtəbəsində İctimai Nəzarət Koalisiyasının sədri Rasim Məmmədovla dəhlizdə görüşdük. Məni otağına dəvət etdi. İçəridə orta yaşlı bir nəfər oturmuşdu. Rasim Məmmədov bizi tanış etdi. Bildirdi ki, şəhid atası Akif bəy Qəbələ rayonunun Bum qəsəbəsindən gəlib. İstəyir ki, qəzetlərin birində şəhid oğlu Vasif Süleymanov haqqında, onun döyüş yolu, göstərdiyi şücaətlər barədə yazı dərc olunsun. Söhbətimiz əsnasında bildirdim ki, bacım oğlu Türkman da şəhid olub. Bölgələrimizin hər bir şəhidi bizim hər birimiz üçün əzizdir. Mən böyük məmnu-niyyətlə oğlunuz Vasif Süleymanov haqqında yazaram. Bu sözlərdən sonra şəhid atasının gözlərində qaynayan nisgilin içinde kövrək bir məmnunluq gördüm. Akif bəydən şəhid oğlu haqqında bəzi məlumatlar götürüb özüm üçün qeyd etdim.

İstəkli oxucularımıza şəhid Vasif Süleymanov haqda bəzi nüansları çatdırmağı özümə borc bilirəm:

- Süleymanov Vasif Akif oğlu 24 fevral 2002-ci ildə Qəbələ rayonunun Bum qəsəbəsində anadan olub. Orta təhsilini

doğulduğu kənd məktəbində alıb, oranı nümunəvi şagird kimi bitirib. 18 yaşı tamam olan kimi hərbi xidmətə çağırılıb...

...Götürdüğüm qeydlərdən görünür ki, ana təbiət Vasifə böyük bir ürək vermişdi - torpağa, elə obaya, insanlara bağlı, məhəbbətlə döyünen odlu bir ürək. Ömrünün mənasını işgal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsində göründü. Qulluq etdiyi "N" sayılı hərbi hissənin əsgərlərinin, komandirlərinin gözlərində Vasif qo-

çaq, igid bir Vətən oğlu kimi təsir bağışlayırdı. Onun döyüş üslubu, taktikası, həyatın müxtəlif vaxtlarında risk etməsi öz ömür salnaməsində müəyyən izlər qoydu, hətta çoxlarını tə-əccübləndirdi.

Ermənilərin Qarabağda əl-qol açması, at oynatması, Şuşada özlərini qalib ordunun əsgərləri kimi aparması, Ermənistən baş naziri Paşinyanın Cıdır düzündə yallı getməsi hamı ki mi Vasifin də içindəki Vətən qeyrətini coşdurmuşdu. Həmişə deyirdi ki, kaş məni də müharibəyə aparayırlar. Bu alçaq erməniləri məhv edib, Xocalının qisasını alardım...

Vasifin qulluq etdiyi "N" sayılı hərbi hissə ön cəbhə ilə yaxınlıqda yerləşirdi. O, hiss etmişdi ki, yaxın günlərdə Vətən müharibəsi başlaya bilər. Tovuz hadisələrindən sonra Azərbaycan Ordusu döyüş hazırlığına gətirilmişdi. Erməni separatçılarının sentyabr ayının 26-da Tərtər-Goranboy istiqamətində etdiklərinə cavab olaraq Azərbaycan Ordusu geniş-miqyaslı hücumu başladı. Həmin vaxt Vasif də Murovdağ istiqamətində döyüşə qatıldı. Onun qulluq etdiyi bölmə bir ne-

çə saata Murovdağ silsiləsini separatçılardan təmizlədi. Qarabağ od içində idi. Azərbaycan Ordusunun hücumları o qədər effektli idi ki, düşmən silahlarını, texnikalarını, yaralılarını, hətta döyük bayraqlarını qoyub qaçırdı. Separatçıların 29 il ərzində tikdikləri və dağılmaz qala hesab etdikləri səngərlər Ordumuz tərəfindən darmadağın edilirdi. Elə ilk həmlədən sonra Azərbaycan Ordusu separatçıları pərən-pərən saldı, kəndlərimizi düşmən tapdağından azad etdi, bütün yüksəkliklərdə möhkəmləndi.

Cəbhə həyatının, cəbhə ağrılarının hər anında ölüm, ayrılıq var. Vasif də döyüşdən sonra səngərdə oturub qəmli-qəmli fikirləşirdi: - Döyüşdə neçə-neçə dostumu, hərbçi yoldaşlarımı itirdim. Neçə cəsur əsgərimiz minaya düşdü, şikəst oldu. Neçə-neçə nər oğular şəhid oldu. - Hətta bütün bunlara görə özünü qınadı da. Bu acı hislərin içində qovrula-qovrula məktəbə getdiyi illəri, bacılarını xəyallarından keçirtdi. - Mən mütləq onların qisasını düşməndən alacağam, - dedi.

Vasif iki bacının bir qardaşı idi. Onlar çox mehriban idilər. O illər, o günlər Vasifin xəyalından bir kino lenti kimi keçidkə Vətən sevgisi bir az da artırdı...

Artıq Cəbrayıł, Füzuli rayonları və bir neçə kənd işğaldan azad edilmişdi. Vasif hərdən vaxt təpib valideynləri ilə də telefonla danışındı. - Komandirləri ondan çox razılıq edirdi. - Bu sözləri Vasifin atası Akif kişi söylədi. Dedi ki, Vasif artıq altı ay idi ki hərbi xidmətə getmişdi. Yaxşı döyükçü olduğuna görə onu XTQ-nin tərkibinə göndərmişdilər. Altı ayın əsgəri olmasına baxmayaraq Murov dağı, Kəbəcər, Cəbrayıł, Füzuli rayonlarının azadlığı uğrunda gedən döyuşlərdə qəhrəmancasına vuruşmuş, şücaət göstərmişdi. Onun son döyüşü də Füzuli rayonu uğrunda oldu. 6 noyabr 2020-ci ildə Vasif Füzuli rayonu istiqamətində gedən ağır döyuşlərdə şəhid oldu...

Akif bəyi qəhər bürdü, şəhid oğlunun yarımcıq qalmış həyatı onu köz kimi ütdü. Danışa bilmədi.

Vasif Süleymanov ölümündən sonra “Vətən uğrunda”, “Kəlbəcərin azad edilməsinə görə”, “Cəbrayılin azad edilməsinə görə”, “Füzulinin azad edilməsinə görə”, “Cəsur döyüşçü” medalları və “Rəşadət” ordeni ilə təltif olunub. Göründüyü kimi, Vasifin Vətən qarşısındaki xidmətləri ölkə başçısı tərəfindən layiqincə qiymətləndirilib.

Qeyd üçün xatırladım ki, cəsur əsgər Cəbrayıl Dövlətzadənin nəşini də döyük bölgəsindən çıxaran məhz Vasif Süleymanov olub...

Bəli, Azərbaycan xalqı qüdrətli və yenilməz xalqdır. Belə xalqın da oğulları məhz Vasif Süleymanov kimi qorxmazdır, hünərvər və qəhrəman olmalıdır! Bütün hallarda yoxluq qədər acı hicrandı şəhid ağrısı. Ancaq Vətənimizin daim var olması üçün xalqımız həmişə ağrı-acılara tab gətirməyi bacarıb...

Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin.

Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!

Qələmə aldı:

**H.Məmmədov,
AJB-nin üzvü**

*“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
10 dekabr 2021-ci il*

ƏLLİ İLİN İŞİĞINDA

Yaxın günlərdə qələm dostum, şair-publisist Hik-mət Məlikzadənin 50 yaşı tamam olur. Şairin yubileyi münasibətlə ürəyimdən gələn səsləri qələmə almalı oldum. Neyləyim, mənim də hədiyyəm sözdü. Və bir də sözdən qiymətli dünyada nə var?

Hikmət Məlikzadə qədim Şamaxı yurdunda - Qəzənfər kişinin halal ocağında dünyaya gəlib. Dünyaya gəlib ki, sözlə dünyani daha da işıqlandırsın, qaranlığı nurlandırsın... Axı onun missiyası şairlikdi və o, öz missiyasını şərəflə, ləyaqətlə yerinə yetirməyə borclu. Bu onun həm də ürək borcudu.

İyirmi yaşından «Azərbaycan» nəşriyyatında çalışan, bir-birindən gözəl əsərləri ilə ədəbi mühitdə öz imzasını təsdiq-ləyən Hikmət qardaşım hələ orta məktəbdə oxuduğu illərdə özünü şair kimi təsdiqləyə bilmışdır. Şeirləri həm rayon, həm də respublika mətbuatında müntəzəm olaraq çap olunan gənc şairin ədəbiyyat dünyasında öz əbədi yerini tutacağından xəbər verirdi. Elə də oldu. Hikmət Məlikzadənin imzası tanındı, şeirləri könül oxşadı, ürəklərə yol tapdı, poeziyasevərlərin marağına səbəb oldu.

Onun halal qələmindən, işıqlı qəlbindən xəbər verən bu misraları həyəcansız oxumaq olmur:

*Neçə dağa dayaq oldum kürəklə,
Neyləyəcəm burda bu tək sürəklə?
Min adamin əlin tutdum ürəklə,
Gör, heç gəlib biri «sağ ol», - deyir ki*

Əslində şairin heç kimin «sağ ol»una ehtiyacı yoxdur, çünki o, yaxşılığı təmənnasız edən adamdı, həm də yaxşı adamdı. O, sadəcə olaraq insanların biganəliyindən, laqeydiliyindən... narazıdır. Və buna görə də haqlıdır.

Hərdən söz düşəndə o, belə deyir: «İşlədiyim bu otuz ildə yaxşı bilirəm ki, nəşriyyata kimlər gəlib, kimlər gedib. Onların hər birinin siması gözlərim öündən kinolenti kimi gəlib keçir. Acılı-şirinli günlərimiz çox olub. O illərin, o günlərin hər biri xatirəyə dönüb. Vaxt sürətlə gəlib keçir. İyirmi yaşında Şamaxıdan Bakıya gələn Hikmət Məlikzadə indi 50 yaşına gəlib çatıb. İllərin necə gəlib-keçdiyindən xəbərim olmayıb. Bir də baxıb gördüm ki, 50 yaşımin əlini «sixmağa həzırlışram».

Hikmət müəllim mənalı, şərəfli ömür sürür. Halal qələm sahibidir. Halal süfrəsinə haram tikə qoymayıb. Təmiz qəlbi, saf vicdanı var. Əsl insan ömrü yaşayır. Müdriklər demişkən, xalq üçün, Vətən üçün yaşanan ömür əsl insan ömrüdür. Ömürdən keçən hər günün, hər anın öz yeri var. Hərdən həyatda elə şeylər olur ki, olüb-keçən günləri yada salanda kövrəlisən, istəyirsən ki, o illəri təzədən yaşayasan. Təəssüf ki, yaşanan bir anı da geri qaytarmaq mümkün deyil.

Hikmət müəllim ömrün bir gününü də havayı keçirməyib. Bu illər ərzində o, həm şairlik, həm vətəndaşlıq, həm atalıq, həm oğulluq borcunu ləyaqətlə yerinə yetirməyə çalışıb. Heç kimin yanında gözükölgəli olmayıb. O, hətta yazdığı şeirlərin qarşısında da gözüköl-gəli deyil. Çünki o «şeir yazmağın si-qaret çəkməkdən asan olduğu bir zamanda» (Məmməd Araz) sözü ürəyində bişirməmiş şeirə gətirməyib. Məhz ona görə də misralarında təsadüfi bir sözə rast gəlməzsən.

Hikməti nəşriyyatsız, nəşriyyatı Hik-mətsiz təsəvvür eləmək çətindi. O, hər səhər işə gələndə şair-jurnalist Arif Musaşa baş çəkməmiş, onun əlini sixmamış, təzə yazdığını bir şe-

iri oxumamış... iş otağının qapısını açmır. Arif Musa da istedadlı şairdir. O da Şamaxı torpağının yetirməsidir. Sözlə nəfəs alan, sözün çəkisini yaxşı bilən, sözün rəngini görən hər iki şairin səmimi dostluğu qürurvericidir.

...İnsanın hər zaman qayğıya, xoş sözə ehtiyacı var. Əgər sən insanlarla xoş rəftar edirsənsə, onlara bacardığın qədər yardımçı olursansa, Yaradan da sənə yardımçı olar. Bunu mən demirəm. Bunu qurban olduğum Həzrət Əli deyib və çox gözəl deyib. Hikmət Məlikzadə də belə insanlardan, işıqlı ziyalılardan biridir. O, hörməti, məhəbbəti, nüfuzu özü qazanıb. Səmimi olmasıyla, mehribanlığı ilə, dostcanlı, yurdcanlı olmasıyla, öz ədəbi fəaliyyətilə, şəxsiyyətilə qazanıb.

Bütün varlığı ilə Azərbaycana bağlı olan, ürəyi Vətən eşqilə, yurd sevgisilə döyünen, yüksək mədəniyyəti, təvazökarlığı və səmimiliyi ilə başqalarından fərqlənən Hikmət Məlikzadənin danışığında, davranışında, ən adı hərəkətlərində belə bir ziyalılıq var, könül toxluğu var, ucalıq var. Bu ucalıq, ürəyi xalqla, doğma insanlarla, dostlarla birgə döyünenlər üçündür.

Hikmət müəllim ləyaqətin, halallığın, düzlüğün, yaxşılığın və xeyirxahlığın simvoludu... Kaş, onun kimi İşiq Adamlar, İşıqlı Adamlar çox olaydı. Onda həyat da gözəl olardı, yaşamaq da.

Hikmət müəllim! Hələ ömrün günortasıdır. Günəşin üfüqə yaxınlaşmasına hələ əlli il qalıb. Hələ işıqlı sabahlar Sizi gözləyir. Gözləyir ki, yeni-yeni şeirlərinizlə, dəyərli əsərlərinizlə Azərbaycan ədəbiyyatını daha da zənginləşdirəsiniz...

Qələminiz iti, sözünüz kəsərli olsun!

Və ən nəhayət, 50 yaşın təntənəsini yaşayan o dəyərli insanın sadəliyi, səmimiyyəti, təvazökarlığı, böyüklüyü qarşısında yazdığını bu yazı ilə işıqlı Adama 100 yaşa demək isteyirəm. Və ürəyimin səsiylə, hökmüylə yazdığını bu yazıyla

o gözəl insannın, o gözəl şairin 50 yaşını təbrik edirəm. Sağ olun ki, siz varsınız. Sizin kimi ziyalılar, xeyirxah adamlar vətənə gərəkdir, xalqa gərəkdir.

Hikmət müəllim! 70 yaşınzda, 80 yaşınzda görüşmək ümidiilə əllərinizi dost kimi sıxbı ayrılırıam. Və bir daha deyirəm: «Yaxşı ki, Siz varsınız! Dünya Sizin kimi adamlarla gözəldir».

Hikmət Məlikzadənin bir neçə şeirini təqdim edirik:

Oğul

Nə küçə lal olur, nə tin, anında,
Şəkil çəkdirmirsən mətin anında,
Kimsə əl uzadır çətin anında -
Adama hardasa hayan var, oğul.

Şeytan adam kimi amansız deyil,...
Hələ ki, xırmanlar samansız deyil.
Doludu, yağışdı, zamansız deyil,
Buludu bu göyə yayan var, oğul.

Köhnə duyğuları danma, görən yox,
O qızın oduna yanma, görən yox,...
Günah eləyirsen, sanma, görən yox,
Bir-bir addımını sayan var, oğul.

Şeytana

Köhnə xatırələr ürəyə yükdü,
Bu qar da, vücud da sürəyə yükdü...
Adam, olsa-olsa, kürəyə yükdü,
Bir az mənə lənət, bir az şeytana.

Burdan Allahacan yolum az deyil,
Küləyim, yağışım, dolum az deyil.
Mənim o günahda rolum az deyil,
Bir az mənə lənət, bir az şeytana.

Nə gözəl göstərir yaşı, qadını!
Arada ciyində daşı qadını....
Bir yerdə aldatdıq naşı qadını,
Bir az mənə lənət, bir az şeytana.

Nə udu od sanır, nə dəfi, şeytan,
Gördüm, necə vurur hədəfi şeytan....
Qapını mən açdım, sədəfi şeytan,
Bir az mənə lənət, bir az şeytana.

Həyat bir doyumluq un torbasımı,
On-on beş manata alalar onu?!
Adam tabut deyil, günaha büküb,
Tez-tez ciyinlərdən salalar onu....

Sən də çox soyuqsan elçi daşıtək,
Elə şışirdirsən yalayı, elə,...

Bir Allah bilir ki, necə söyürəm,
Ortaya ayrılıq salamı, elə.

Gözünün içində baxışlar saxta,
Bircə himə bəndəm həmən aldanım.
Bizim aramızda qəlb yoxluğu var,
Nə sən məni aldat, nə mən aldanım.

Ta uşaq deyiləm
boyat nağıl danışıb,
sonra da deyəsən ki, indi
göydən üç alma düşəcək...
Əlli ildi nə alma düşür, nə ruzi,
Can da əvvəlki deyil, dözə.
İçimdəki soyuqda
neçə arzu donur hər gün.
Qışın öz üzütmək tərzi var,
Bayırda titrəyən sərçə balasının
gözündəki acliq qorxusu
adama köhnə illəri xatırladır.
Soyuq bir az da artsa,
Zavallı qış Afrika çöllərindəki
ac zənci balası kimi olacaq.
Rəhm et, Pərvərdigara!
Adamlar bir-birinə qış qədər soyuq,
İsit bu ac quşcuğazı!

Hüseyin Məmmədov
“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
24 dekabr 2021-ci il

Dədə Ələsgər Tehranda anıldı

2016-ci ilin 18 dekabrında İran İslam Respublikasının paytaxtı Tehran şəhərində haqq aşığı Dədə Ələsgər Festivalı keçirildi. Festival Tehranın mərkəzində yerləşən “Baharan” Mədəniyyət sarayında düzənləndi.

Xatırladım ki, “Baharan” Mədəniyyət sarayı 1000-1200 nəfərlikdir. Festival zamanı Mədəniyyət ocağı Dədə Ələsgərin şəkilləri və şeirlərindən parçalarla bəzədilmişdi. Festivalın açılışı yerli vaxtla 17:30-da baş tutdu.

Səhnəyə İran İslam Respublikasının (İİR) Mədəniyyət nazirinin müavini Əli Muradxan çıxdı. O, festival iştirakçılарını salamladı və Dədə Ələsgərin məşhur “Dağlar” qoşmasından bir parça söyləyəndən sonra sözü İran Aşıqlar Birliyinin (İAB) qurucusu ustad aşiq Səlcuq Şahbaziyə verdi. Aşıq Səlcuq Dədə Ələsgər Festivalını açıq elan etdi və haqq aşığının həyat və yaradıcılığı haqqında ətraflı məlumat verdi.

Vurğuladı ki, Qurbanidən Dədə Ələsgərə qədər altı haqq aşığı mövcud olmuşdur.

Aşıq Səlcuq Şahbazi tədbiri İran Turizm İdarəsinin işçisi Roksana Moradiya həvalə etdi. Roksana xanım da öz növbəsində Festival iştirakçılarını ürəkdən salamladı və ilk olaraq sözü Aşıqlar xoruna verdi. Aşıqlar xoru Dədə Ələsgərin “Yaylaq” qoşması ilk məclisdə xoş ovqat yaratdı. Bundan sonra növbəli şəkildə İİR-in bölgələrindən və qonşu Türkiyə-

dən, Azərbaycan Respublikasından gələn aşıqlara çıxış üçün söz verildi. Festivala İİR-in Qarabağ, Kəleybər, Əhər, Təbriz, Zəncan, Xorasan, Mazandaran, Kərəc, Həmədan, Miyana, Mərənd, Tehran və başqa şəhərlərindən aşıqlar dəvət olunmuşdular. Aşıqlar növbə ilə Dədə Ələsgərin qoşma və gəraylılarından, divanilərindən oxudular. Arada tanınmış el şairləri Dədə Ələsgərə həsr etdikləri şeirləri dilə gətirdilər.

Məlumat üçün qeyd edim ki, İAB Dədə Ələsgər Festivalına çox gözəl hazırlaşmışdı.

Növbə Azərbaycan Respublikasından gələn aşıqlara çatdı. Aşıqlarımız sürəkli alqışlarla qarşılandı. Çıxışçılar Azərbaycanın Əməkdar Mədəniyyət işçisi aşiq Sərdar Məmmədov və aşiq Vəli (Şinixli) Paşayev idi. Hər iki aşiq yüksək ustalıq nümayiş etdirdi. Onların ifalarını zala toplaşanlar ayaq üstə sürəkli alqışlarla qarşıladılar və onları təkrar-təkrar səhnəyə dəvət etdilər. Beləliklə, aşiq Sərdar Məmmədov və aşiq Vəli Paşayev üç dəfə sürəkli alqışlar altında səhnəyə qaytarıldılar. Aşıqlarımızın səhnə mədəniyyəti, göstərdikləri çevik, oynaq hərəkətlər zaldakıları heyran qoymuşdu.

Bəli, Festival çox yüksək səviyyədə başa çatdı. Festivalın iştirakçıları Fəxri Fərmanlar və Diplomlarla təltif olundular. O diplomlardan biri də mənə təqdim olundu və biz Azərbaycandan gedən yoldaşlar İAB-nin qurucusu və sədri ustad aşiq Səlcuq Şahbaziyə öz təşəkkürümüzü bildirdik.

Festivalın sonunda Dədə Ələsgərin nəticəsi Xətai Ələsgərova söz verildi. O, Dədə Aşıq Ələsgər ocağı adından İIR-in Mədəniyyət Nazirliyinə və İran Aşıqlar Birliyinin sədri Aşıq Səlcuq Şahbaziyə təşəkkürünü bildirəndən sonra özü ilə apardığı sazı İran Aşıqlar Evinə hədiyyə etdi.

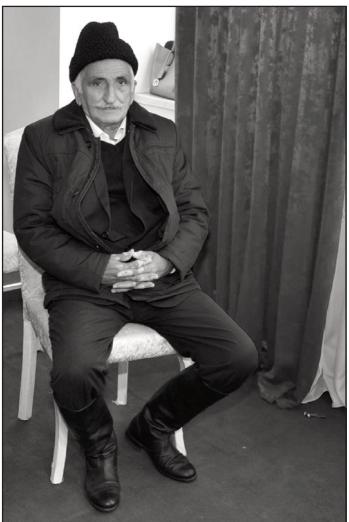
Festival Dədə Ələsgərin müxəmməsi ilə bağlandı.

Festival qurtarandan sonra Aşıq Səlcuq Şahbazi 600 nəfərlik mərasim evində Dədə Ələsgərin adına ehsan verdi.

Mən Aşıq Səlcuq Şahbaziyə və bu işdə əməyi olan hər bir şəxsə öz adımdan, Dədə Ələsgərsevərlər adından təşəkkür edirəm.

Haqq aşığı Dədə Ələsgərə Allah rəhmət etsin, ruhu şad olsun!

Hüseyin Məmmədov
“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
30 dekabr 2016-ci il

Halal ümmətin çörəyi də halal olar

*Hacı İntiqamın etdiyi dualar,
gördüyü işlər xeyirxahlıq
mütəssəməsidir*

İnsan Allah eşqində olanda özünü həmişə intizamlı və dürüst göstərir. Bu, sadəcə, bir zərurətdir, lakin qandan-gendən gələn xüsusiyyət insanı həmişə - əsəbi anında da, rahat çağında da mülayim surətdə əxz edir. Heç bir şübhə yoxdur ki, xeyirxah, xeyriyyəçi insanlar bu qəbildin olanlardır və onların Allah yanında üzlərim daim ağdır. Belələri surətcə də, daxilcə də, Allahın yüksək tutduğu, fərqləndirdiyi tale yiyləridir.

El arasında belə bir deyim var: “Əl tutmaq Əlidən qalıb”. Bu söz çox dərin mənalı sözdür. Bu sözün məna qatındakı həyat çalarları insanı həmişə xeyirxahlıq səsləyir.

Açığı, kmi imkansız insana, bir ailəyə kömək əli uzadırsa savab iş görmüş olur. Onun qazandığı savab neçə günaha vəsilədir - yəni bir savab iş bəlkə də üç-dörd günahın üstünü örtür.

Xeyirxah insanlar sırasında Birinci imam Həzrəti Əlinin adı ən öndə gedir. İslam dünyası üçün imam Əli hər zaman qibətə ediləsi şəxs olub. Ancaq islamda kiməsə qibətə etmək, həsəd aparmaq məkruhdur (yəni bəyənilmir). Bütün hallarda Allaha ibadət edənlərin kumiri Həzrəti Əli olub. O, daim yoxsullara əl tutub, onların qayğıları ilə maraqlanıb, diqqətdə saxlayıb, nəzir verib. Buna görə də o vaxtdan el arasında “Əl tutmaq Əlidən qalıb” adlı bir ifadə var.

Bu sözləri ona görə qeyd edirəm ki, bu günün özündə də xeyriyyəçi insanlar var və onlar da öz xeyir əməlləri, xeyirxah işləri ilə el arasında tanınırlar. Belə insanlardan biri də Hacı İntiqam Atayevdir.

Hacı İntiqam Atayev Bakının qədim kəndlərindən olan Şüvəlanda anadan olub, el ağsaqqalıdır, xeyriyyəçiliyi, xeyirxah əməlləri ilə Bakı kəndlərində tanınır, əhali arasında dərin hörmət və nüfuz qazanıb. Onun etdiyi dualar, gördüyü işlər birbaşa xeyirxahlıq mütəcəssəməsidir. Çünkü heç kimdən təmənna ummur, əvəz gözləmir. Təmənnası olmayan insanın da əsl sevgisi Allah sevgisidir və belə insanlara nəinki bir el, bir elat, bütün bəşəriyyət etibar edə bilər.

Hacı İntiqam Atayevlə tanışlığımızın elə də çox uzun tarixi yoxdur. Onunla - bu el qeyrətli insanla tanışlığımız 25 noyabr 2021-ci ildə kitablarımın imza günündə olub. Hacı İntiqamı kitablarımın imza gününə yaxın dostum, dəyərli şair Balayar Sadiq və şairə bacım Püstəxanım Rəvan dəvət etmişdilər. Həmin gün mən qarşımda Hacı İntiqam Atayev obrazında olduqca sadə, düşüncəli, anlayışlı, içində dərin Allah xofu

olan bir Vətən övladı gördüm və düşündüm ki, nə yaxşı ki, hələ də belə xeyirxah insanlar var.

Hacı İntiqam Atayevlə ilk tanışlığım sonrakı dostluğumuz üçün zəmin yaratdı. Həmin vaxtdan biz bir-birimizi səmimi dindirir, hal-əhval tuturuq.

Dəyərli dostlarımın, elə əhatəmdə olan insanların da Hacı İntiqam haqqında danışdığı xoş sözlər, üstəlik onun təmənna-sız xeyriyyəciliyi məni çox sevindirdi. Mən onu “Facebook” səhifələrində izləyirəm. Onun xeyirxah əməlləri, işləri bir dost kimi mənə qürur yaşadır. Eşidəndə ki, Hacı İntiqam şəhid ailələrinə baş çəkib, onlara maddi köməklik göstərib, və yaxud, şəhidlər üçün evində ehsan süfrəsi açıb, ürəyim dağa dönür, insanlığın hələ ölmədiyi qənaətinə gəlirəm. Bax, belə gözəl qəlbli insanlarla fəxr etməyə sözün həqiqi mənasında dəyər. Onların hər zaman öyünməyə, təqdir olunmağa haqları var.

Şükür ki, xalqımızın Hacı İntiqam Atayev kimi xeyriyyəçi, xeyirxah oğulları var.

İstəkli oxuclarımıza bir hadisə ilə bağlı qısa şərh vermək istəyirəm. 2 yanvar 2022-ci il idi. Hacı İntiqam mənə telefonla zəng vurub dedi ki, yanvar ayının 9-da helikopter qəzasında şəhid olan 14 nəfər hərbçi zabitimizə 40 mərasimi verəcəyəm. Sizin də (məni nəzərdə tuturdu) məclisdə iştirak etməyinizi istərdim. Mən razılıq verdim və bu xeyirxah insana minnətdarlıq da etdim. Ancaq iki gün əvvəl yaxın qohumum haqq dünyasına qovuşduğu üçün Hacı İntiqama bildirdim ki, həmin 40 mərasimində iştirak edə bilməyəcəm. Yuxarıda əbəs yerə demədim ki, o, anlayışlı insandır, məni başa düşdü, mənə səbr dilədi və nə kömək lazımdırsa, hazır olduğunu dedi. Şübhəsiz, onun belə bir məqamda mənə adı bir sözlə həyan olması həyata sevgimi, insanlara münasibətimi gücləndirir...

Məlumat üçün qeyd edim ki, həmin mərasimin video çəkilişini gözəl ziyalımız, dostum Etibar Əliyev kamerasının yaddaşna köçürmiş və “youtube” kanalına yükləmişdir.

Hacı İntiqam hər zaman şeirə, qəzələ, aşiq musiqisinə xüsusi diqqət yetirir. Evində dəfələrlə “irfan” məclisləri keçirib. Həmin məclislərdə Bakı kəndlərinin tanınmış qəzəlxan şairləri Hacı Mail, Həkim Qəni, Ələkbər Şahid, Rüstəm Samid və başqaları iştirak edib. Belə məclislərdən biri Dədə Ələsgərin 200 illik yubileyi münasibəti ilə keçirdiyi saz-söz məclisi olub. O, bununla təkcə insan varlığına deyil, həm də dövlətçilik işinə, Vətənə ideal sevgi nümayiş etdirib.

Hacı İntiqam hazırda ömrünün ahıl çağını yaşayır. O, bu gün də xeyirxah əməllərini davam etdirir. Eyni zamanda, gündə beş dəfə əllərini Allahın dərgahına qaldırır, namaz qılır. Ulu Tanrıdan sevimli bəndələri üçün əmin-amalıq, xoş güzəran, ruzi-bərəkət diləyir. Bu da Hacı İntiqamın halal ibadətindən qaynaqlanan səmimi nüanslardır.

Həzrət Əli deyib: «Allah-Təala bəndəni sevən zaman ibadət məhəbbətini onun qəlbinə salır». Və yaxud, qüdrətli imamımız başqa bir kəlamında deyib: «Axırəti xatırlayan, sorğu-sual günü üçün əməl edən, özünə kifayət qədər azuqə toplayan və Allahdan razılıq edən insan necə də xoşbəxtidir!».

Bu mənada, Hacı İntiqam Atayev də xoşbəxt bəndədir ki, Allah yanında başı ucadır. Onun ibadətinin vəsfində insan sevgisi durur. Bu mükəmməllik onu həmişə fərqli insan kimi göstərəcək.

Mən Hacı İntiqam Atayevə - dəyərli el ağısaqqalına Ulu Tanrıının bəxş edəcəyi bundan sonrakı ömrü can sağlığı ilə yaşamağı arzulayıram. İnanıram ki, onun geniş qəlbində qərar tutan insan məhəbbəti heç vaxt tükənməyəcək. Çünkü o məhəbbət onun damarlarına öz dədə-babasından, halal genindən hopub.

Hüseyin Məmmədov
“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
7 fevral 2022-ci il

*Hüseyin Məmmədov
haqqında yazılışan
məqalələr*

Mənalı ömür yolu

Xoşbəxt o kəsdir ki, bəxtinə Ulu Tanrı tərəfindən xeyirxahlıq kimi gözəl, nəcib pay düşür və bu xoşbəxtlik bütün həyatı boyu onun alın yazısına çevirilir.

Hüseyin İsa oğlu Məmmədovun qismətinə də belə bir pay düşüb.

Əsrlər boyu su gözləyən torpaq onu necə həsrətlə qəbul edirdisə, İsa kişi də oğlu Hüseynin böyüyüb boya-başa çatmasını hər gün Ulu Tanrıdan arzu edirdi. Əməyə, təhsilə böyük həvəsi olan İsa kişi oğlunu gələcəkdə ali təhsilli mütəxəssis görmək istəyirdi.

Hüseyin orta məktəbdə yaxşı oxuyurdu. Güclü mütaliəsi var idi. Təbiət onu fiziki cəhətdən möhkəmləndirib yetişdirirdisə, müxtəlif kitablar da mənəvi-psixoloji cəhətdən formalasdırırdı. Nizamini, Nəsimini, Şah İsmayıł Xətaini, Səməd Vurğunu Dədə Ələsgəri oxumaqdan doymazdı. Şux oynaq qəzəllər, laylalar onun dilinin əzbəriydi.

Atası İsa kişi ilə həm dost, həm də qohumuq. İsa kişi məktəbə gələr, Hüseynin oxumağı ilə yaxından məraqlanardı. Mən həmişə ona deyərdim:

- Narahat olma, istedadlı uşaqdır. Özü də haqqı na-haqqā verən oğul deyil. Sinifdə onun öz yeri var. Elə

bil sinifdəki uşaqlar onun işığına yiğisir. Bir istəyi var, onu da yerinə yetirsəniz yaxşı olacaq.

İsa kişi üzümə baxıb soruşdu:

- O nə istəkdir, Məhərrəm müəllim?
- Nazdı bacıdan soruş, o, sənə deyəcək.

İsa kişi yoldaşından Hüseynin arzusunu soruşur.
Nazdı ana deyir:

- Uşaqdır, fikir vermə, sonra deyərəm...

Hüseynin arzusunu bilirdim. Hüseyn özü demişdi onu mənə.

Bir gün onuncu sinifdə dərs dediyim şagirdim Sabir Hüseynovun adını çəkdim, onun nümunəvi, yaxşı oxuyan şagird olduğunu dedim. Universitetdə oxumasından söz açdım. Hüseyn icazə alıb dedi:

- Məhərrəm müəllim, siz hər yerdə Sabiri tərifləyirsiniz. Mən də Sabirin yolunu davam etdirəcəm, ədəbiyyatçı olacam. Məni də tərifləyəcəksinizmi?

Mən Hüseyn oturan stola yaxınlaşış dedim:

- Mənim yadımda xoş xatırələrlə qalan bir Sabir varsa, inanıram ki, ikincisi sən olacaqsan.

O vaxtdan illər ötdü. Hüseyn ali məktəbə daxil oldu. müxtəlif vəzifələrdə işlədi. Heç vaxt məni unutmadı. Bayramlarda, xoş günlərimdə zəng etdi. Halımı, əhvəlimi soruşdu. Hər dəfə zəng edəndə ürəyim dağa dönür, ömrümün üstünə ömür gəlir. Yadına unudulmaz şairimiz Bəxtiyar Vahabzadənin müəllim şeiri düşür.

Kövrəlirəm, Hüseyin həmin şeirdən bir bəndini deyəndə yenidən müəllim işlədiyim günlərə dönürəm.

İllər tez ötüb keçdi. İndi sevimli, yaddan çıxmayan şagirdim Hüseynin 60 yaşı tamam olur. Müdriklər demişkən, xalq üçün, vətən üçün yaşanan ömür əsl insan ömrüdür. Hüseyin müəllimin də ömrü belə ömürdür.

Ürəyimdən gələn sözləri 60 ilinə ərmağan edirəm.

Əziz şagirdim, sədaqətli dostum!

Yubileyini ürəkdən təbrik edirəm. Sənə cansağlığı, müəllimin qədər xoşbəxt bir ömür yaşamağını arzulayıram.

Sənin 83 yaşlı ədəbiyyat müəllimin

Məhərrəm Bağırov,
Gədəbəy rayonu Turşu kəndi
“Kredo” qəzeti,
15 oktyabr 2021-ci il

60 YAŞIN MÜBARƏK!

*Bəzən yaşadığın gözəl anların təsirindən çox
çətinliklə çıxırsan. Çox auralı insanların əhatəsi, de-
yilən ürəkaçan gözəl sözlər, ürəyinə yaxın olan
dostların səmimiyyəti xoşbəxt anların təzahürü kimi
ömründə dərin izlər buraxır.*

Bu günlərdə doğum günləri olan tələbə yoldaşlarımın Facebook səhifəsində adlarını görəndə çox sevindim, eyni zamanda da kədərləndim. 10 oktyabr 2021-ci ildə Zərifə Mikayılovanın, 16 oktyabrda isə Hüseyin Məmmədovun 60 illik yubileyi olacaq. Ona görə kədərləndim ki, artıq qocalırlar. Ancaq hər yaşın öz gözəlliyi var. Zərifə müəlliməni Facebook səhifəsində təbrik etdik. Təbrik edəndən sonra bu fikrə gəldim ki, Hüseyin müəllimə zəng edim, ondan bir neçə tələbə yoldaşının telefon nömrəsini alım, zəng edim deyim ki, Zərifə müəlliməni ürəyimizcə təbrik edə bilmədik, heç olmasa Hüseyin müəllimi adına layiq təbrik edək. Elə də etdim. Onlara bildirdim ki, hər kəs öz qəlbindən keçən ən səmimi ərək sözlərini yazıb göndərsin. Axı

Hüseyin müəllim bütün xoş sözlərə layiq insandır. O, 2013-cü ildə tələbə yoldaşlarını bir araya topladı, 25 ildən sonra bizi tələbəlik illərinə qaytardı, yaddan çıxmayan bir gecə təşkil etdi...

Hüseyin müəllim bütün tələbə yoldaşlarına qardaşdır. Mən həmişə ona “lələ” deyə müraciət edirəm. Onu demək istəyirəm ki, bütün insani keyfiyyətləri Hüseyin müəllim özündə cəmləşdirib. Az bir müddətdə onun üç kitabı işıq üzü

görüb. Birinci kitabı bacısı oğlu şəhid Türkman Məmmədova həsr etdiyi “Xatirələrin izi ilə...” povestidir. İkinci kitabındaki povestdən bir hissəsini işlədiyi “Bütöv Azərbaycan” qəzetindən oxumuşam. Əsər peşəkarlıqla yazılib. Cox heyflər olsun ki, əsəri axıra qədər oxumamışaq. İnşallah, yaxın vaxtlarda kitabları haqqında imza günü keçirəndə alıb oxuyarıq. Üçüncü kitabı isə müxtəlif illərdə yazdığı məqalələr toplusudur.

Hüseyin müəllim, 60 illik yubileyiniz münasibətilə sizi iki patok, dörd qrup tələbə yoldaşımız adından təbrik edirik! Sizə yaradıcılıq uğurları arzulayırıq. Uğurlarınız davamlı olsun!

Hüseyin müəllim, sizdən telefon nömrələrini aldığım tələbə yoldaşlarının da ürək sözlərini sizə göndərirəm. İnanıram ki, işlədiyin qəzətdə bizim bu ürək sözlərimizi dərc etdirəcəksiniz.

Hörmətlə, bacın, tələbə yoldaşın:
Səliqə İsmayılova

*Zərdab rayonu, Zərdabi adına
1 saylı məktəb-liseyin ədəbiyyat müəllimi
“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
15 oktyabr 2021-ci il*

Tələbə yoldaşlarının ürək sözləri

Nəsir Əhmədov:

- Dəyərli tələbə yoldaşım, sadiq, vəfali dost, yazar Hüseyn Məmmədov, ailəmiz adından 60 illik yubileyinizi ürəkdən təbrik edirəm! Sizə çətin və şərəfli jurnalistik işində uğurlar arzulayıram. 60 yaşın mübarək!

Səftər Dadaşov:

- Qardaşım Hüseyn müəllim, siz 60 illik yubileyiniz münasibəti ilə təbrik edirəm! Sağlam can, uzun ömür, yaradıcılıq uğurları arzulayıram! 60 yaşıınız mübarək!!!

Zərifə Mikayılova:

- Cox hörmət bəslədiyim tələbə dostum, qəlbimdə xüsusi yeri olan qardaşım Hüseyn müəllim, doğum gününüz, 60 illik yubileyiniz mübarək! Siz gözəl insan, eyni zamanda, gözəl təşkilatçılıq bacarığı olan bir ziyalısınız. Bu sözləri ona görə deyirəm ki, 25 ildən sonra biz tələbə yoldaşlarını bir araya cəmlədiniz. Allahdan sizə can sağlığı və könül xoşluğu arzulayıram. Qarşidan gələn illərinizi sevinc içində yaşayın. 60 illik yubileyiniz mübarək!

Xuraman müəllimə və həyat yoldaşı Namət müəllim:

- Dəyərli Hüseyn müəllim, ailəmiz adından 60 illik yubileyinizi təbrik edirik. Sizə uzun ömür, can sağlığı, işinizdə yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq. 60 yaşıınız mübarək! 100 yaşayın!

Adil Şamiloglu, şair:

- Əziz və dəyərli tələbə yoldaşım, Hüseyn müəllim, gözəl qardaşım, siz 60 illik yubileyiniz və müəllifi olduğunuz kitablarınız münasibətilə təbrik edirəm. Sizə yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram!

Zeyni Əkbərov:

- Dəyərli tələbə yoldaşım Hüseyin müəllim, sizi 60 illik yubileyiniz münasibətilə təbrik edirəm! Sizə yaradıcılıq uğurları, sağlam və bərəkətli ömür arzulayıram!

Vidadi Süleymanov:

- Gözəl insan, dəyərli dost Hüseyin müəllim, sizi öz adımdan, ailəmiz adından 60 yaşınız, yubileyiniz münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm. Sizə jurnalistik peşənizdə uğurlar arzulayıram. 60 yaşınız mübarək olsun!

Fazıl Abbasquluzadə:

- Gözəl insan, dəyərli yazar, həyat yoldaşımın tələbə yoldaşı Hüseyin müəllim, sizi 60 yaşınız (yubileyiniz) münasibətilə təbrik edirik! Sizə və ailənizə xoş günlər arzulayırıq!

Gülafət Əsgərova:

- Qardaşım qədər xətrini istədiyim, dağlar bulağı qədər saf, təmiz qəlbli tələbə yoldaşım Hüseyin müəllim, 60 illik yubileyiniz mübarək!

Səliqə İsmayılova:

- Qardaşım, tələbə yoldaşım, yazıçı-publisist Hüseyin müəllim, 60 yaşınız mübarək olsun! Allah sizə sağlıqlı ömür versin! Yaradıcılıq yollarınız həmişə təmiz, zehniniz açıq olsun!

Bu təbriklər Hüseyin müəllimə tələbə yoldaşlarından kiçik bir ərməğandır. Əslində, o, daha gözəl sözlərə layiqdir!

Hüseyin müəllim qədər rəğbət bəslədiyimiz Zərifə xanımı da tələbə yoldaşları unutmayıb. Onların təbrikini təqdim edirik:

- Əziz tələbə yoldaşımız, şair, müəllimə Zərifə xanım, sizi 60 illik yubileyiniz münasibətilə iki patok, dörd qrup adından ürəkdən təbrik edirik! Sizə uzun ömür, can sağlığı, yaradıcılığınızda yeni-yeni müvəffəqiyyətlər arzulayırıq.

*“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
15 oktyabr 2021-ci il*

Eloğlumla qürur duyuram

Ömürdən keçən hər günün, hər anın öz yeri var. Bəzən həyatda elə anlar olur ki, ötüb keçənlər yada düşəndə kövrəlir, o anları, o dəqiqələri yenidən yaşamalı olursan. Və bu xatirəli anların qoynunda nə etdiyini, nə üçün yaşadığını bir daha dərk edir, ümidli sabahlar eşqinə vətənə, xalqına, elinə-obana övladlıq borcunu ləyaqətlə yerinə yetirməyə çalışırsan. Bu sözlər bəlkə də adı səslənir. Əslində isə belə deyil. Bu sözlərin arxasında canlı bir insan ömrü dayanır. Elə bir ömür ki, çəkdiyi əziyyətlər heç zaman onu yolundan döndərə bilməmiş, əksinə, doğulduğu, hələ uşaqlən mehr saldığı, el-obaya möhkəm tellərlə bağlamışdır.

Görəsən, torpağı, qızı vuran qartallı dağları sevmək istəyi onda haradan yaranıb?

Hüseyin Məmmədov 60 ildir bu istəklərin işığında yol gedir. Hər səhər iş yerinə gedəndə “Bütöv Azərbaycan”ın qapısını açıq görəndə sevinirəm. Hüseynlə ürəkdən salamlashaib hər iki mizin taleyindən “qırmızı xətt” kimi keçən məktəb illərini xatırlayıram...

İnsan qəribə məxluqdur. Onun daim qayğıya, xoş sözə ehtiyacı var. Əgər sən insanla deyək ki, dostunla, yoldaşınla xoş rəftar edirsənsə, onun etimadını doğruldursansa, yaradanimızın özü də sənə yar olur, səsini eşidir, yolunun üstündə yaşıl işıq yandırır.

Hüseyin Məmmədov da belə şəxslərdən biridir. Yəni o, istər inzibati orqanlarda, istərsə də dost-tanış yanında qazandığı hörməti, nüfuzu, əməyi, zəhməti bahasına əldə etmişdir.

Az vaxt ərzində üç kitabı nəşr olundu. Hüseyin müəllimin sevincini görməyə dəyərdi. Dostumun sevincinə qoşulub onu ürəkdən təbrik etdim. Bu, mənim eloğlu borcum idi.

Həmişə doğma el-obasına, doğulub boy-a-başa çatdığı Hacılar elinin adına şərəf və ləyaqət ucalığı gətirən Hüseyin Məmmədovu 60 illik yubileyi münasibəti ilə ürəkdən təbrik edir, ona uzun ömür, can sağlığı, yaradıcılığında yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Tanrı səni kimi sədaqətli və etibarlı dostu qorusun!

Səninlə qürur duyuram, Hüseyin müəllim!

Sabir Hüseynov,
Prezident mükafatçısı
“Kredo” qəzeti,
15 oktyabr 2021-ci il

ALTMİŞ YAŞIN İŞİĞİNDE

Özündən öyrənmədim. Söyündən öyrəndim. Öyrəndim ki, yazıçı-publisist Hüseyin Məmmədovun altmış yaşı tamam olur. İstər-istəməz xəyalə daldım. İllərin bir göz qırpmında ötüb-keçdiyini düşündüm. Həm də düşündüm ki, illər bizimlə hesablaşmadan, razılaşmadan ömrümüzü qar kimi əridir.

İnsan ömrü bir şamdır, yana-yana sona çatır. İnsanın yaşaması onun yanmağındadır.

Qələm dostum Hüseyin də şam kimi yanın ziyalılardandır. O, bir ziyali kimi yana-yana hər tərəfi işiqlandırır. Və biz də bu işıqda onun özünü görürük. Görürük ki, o işığa bürünüb bizi öz işığına çağırır. Bu işıqlı adamın işığında onun ömür yolu aydınca görmək mümkündü.

Hüseyin Məmmədov 60 il öncə Gədəbəydə - dağlar qoy-nunda dünyaya gəlib. Gözünü açan gündən şah vüqarlı dağları görüb. Ona görə də vüqarlı olmayı, əzəmətli olmayı dağlardan örənib.

Hüseyin ayaq açıb yeriyəndə dağların təmiz havasını udub, dağların cana məlhəm olan bulaqlarından su içib. Ona görə də safdı, təmizdi. Və dünyanın ən təmiz, ən saf adamlarından biridi. O, bu saflığı, təmizliyi bu günə kimi qoruyub-saxlaya bilib. Allahın da baş açmadığı bu hisli-paslı, haykülü şəhərdə təmiz vicdanına ləkə düşməyə qoymayan, könül dünyasına kini, nifrəti, həsədi, paxıllığı yaxın buraxmayan, içindəki mələyi qoruyub-saxlayan Hüseyin Məmmədovun bir təmizliyi, bir saflığı da onun sazı-sözü dərindən-dərinə duymasından irəli gəlir. O, hələ uşaq yaşlarından sazin-sözün sehrinə düşüb, necə deyərlər, mayası həm də sazla-sözlə yoğrulub. Sazı duyan, sözə könül verən, gözəllik vurğunu olan, dağların təmiz havasını udan bir adamın kiməsə pislik etdiyini, kiməsə badalaq vurdugunu eşitmisinizmi? Eşitmisinizmi ki, Hüseyin kiminsə qəlbini toxunub, könlünü sindirib. Axı, onun üçün könül sindırmaq Kəbəni uçurmağa bərabərdir. Bir sözlə, saz olan yerdə mərdlik olar, düzlük, halallıq olar. Sazı duyan adam ürəkli olar, cəsarətli olar. Və harda saz var, orda türk var. Türkçülük həm də kişilik sözüylə həməhəngdir.

Bəli, onun yaxşı bir ziyalı, yaxşı bir adam olmasının bir səbəbi də doğulduğu Hacılar kəndində, eləcə də Şinix bölgəsində ağır el məclislərində ustad aşıqları nəfəs çəkmədən dinləməsi olub, ruhuna sığal çəkən saz havaları olub. Saz havalarını ürəkdən sevən, Dədə Qorqud öyüdülü aşıqların şirin söhbətlərindən doymayan Hüseyin Məmmədov görkəmli aşıqlara olan sevgisini sözlə ifadə etməyi bacarıb. Bunu oxuculara ünvanladığı «Sazın-sözün vəhdəti» kitabında da görmək mümkündü. Hüseyin Məmmədov öz qələmилə ədəbiyyatın

ədəbi dünyasına daxil olub. O, həm də sevimli müəllimi Məhərrəm Bağırovun inamını doğruldub. Məhərrəm müəllim Hüseyin hələ kənd orta məktəbində oxuyarkən belə deyib: «Hüseyndən yaxşı ədəbiyyatçı oldacaq». - Oldu da. İndiki Pedaqoji Universitetdə təhsil aldı. Filologiya fakültəsini uğurla başa vurdu. Müəllim işlədi. Sonra da qələmə sarılıb yazıçılıqla məşğul olmağa başladı. Onun təmiz ürəkli, saf duyğulu olması həm də yazıçı olmasına gətirib çıxartdı. İndi o, həm yax-

şı ədəbiyyatçı, həm də yaxşı yazıçıdı. Qələmilə millətə xidmət eləyən söz adamıdır. Söz adamı olmasının bir səbəbi də orz elədiyim kimi sazla bağlıdır.

Yenə də deyirəm. Deyirəm ki, Hüseyin Məmmədov dünyasının ən təmiz, ən saf adamlarından biridi. Ucaböylü, enli kürəkli, ləngər yerişli bir insan olmasına baxmayaraq sinəsində kövrək bir ürək döyüñür. Elə bil ki, uşaq ürəyidir. Bulaq kimi təmiz, dağ çiçəyi kimi zərif.

Yaşı altmışı haqlamasına baxmayaraq uşaq kimi sadə-lövhüdü, uşaq kimi istəklidi. Bu təmizliyinə görə də üzündən, gözündən xeyirxahlıq yağır. Onun ömrüylə tanış olan hər kəsin ürəyində şərəfli, ləyaqətli yaşamaq arzusu oyanır. Hüseyinin bir təmizliyi də Tanrıının sevmədiyi bəndələrdən yazmasındı, Tanrıının ona verdiyi istedaddan sui-istifadə etməməsidi. Bunu onun «Xatirələrin izi ilə», eləcə də «Sazın-sözün vəhdəti» kitablarından da öyrənə bilərsiniz. O, yazmış olduğu «Xatirələrin izi ilə» sənədli-bədii povestilə keçdiyi həyat yoluna bir güzgü tutub. Kitabın hər səhifəsindən onun özü boylanır, bizi öz yanına çağırır. Və biz də gəlib onunla üzbəüz oturub şirin səhbətini dinləyirik. Dinləməkdən doymuruq. Onun səhbətlərindən doymaq olarmı?

60 yaşlı Hüseyinin 16 yaşlı Hüseyндən səhbət açması, 60 yaşlı Hüseyinin əsgərlikdə olan Hüseyндən, eləcə də tələbə Hüseyндən, müəllim Hüseyндən danışması bizə bir insan ömründən xəbər verir. Elə bir ömürdən ki, illəri havayı yaşamayıb, illəri boş yerə «xərcləməyib». İnsan adının ucalığını, kişi sözünün müqəddəsliyini həmişə canı kimi qoruyub. İstər «Xatirələrin izi ilə», istərsə də «Sazın-sözün vəhdəti» kitablarında 60 yaşlı Hüseyen yazıçı Hüseyндən bir kəlmə də söz açmayıb. Susub. Niyə? Çünkü onda şöhrətpərəstlik, özünü reklam etdirmək iddiası yoxdur. Ədəbiyyata dəxli olmayan

bir çox adamların televiziya ekranlarından düşmədiyi , qəzet səhifələrini zəbt elədikləri, qalın-qalın «kitablar» yazaraq zövqümüzü korladıqları bu məmləkətdə əsl söz adamlarının tanınması çətin məsələdi. Hüseyn heç vaxt şöhrətə can atmayıb. Oturub hekayələrini, məqalələrini yazır. Və yaza-ya-za gəlib ömrün 60-cı payızına çatıb. Oktyabrda altmışa «əlvida» deyəcək. Sonra da üzü yetmişə doğru gedəcək. Və bununla da ömrünün ahil çağları başlayacaq. Əslində Hüseyn Məmmədov ömrünün 40-cı, 50-ci illərində də ahil insan kimi, müdrik insan kimi yaşayıb. Özünü ağısaqqal kimi təsdiqləyib. Bu yerdə ataların bir məsəlini deməyə bilmərəm.

«Ağsaqqallıq yaşla ölçülmür, ağılla ölçülür».

Altmış ildə Hüseyn ömrünün səhifələrinə, ancaq yaxşı əməllər yazdırıa bilib. Onun sağ çıyninə qonan xeyirxahlıq mələyi onun xeyirxah işlərini, xoş əməllərini, ürəyə xoş gələn işlərini altmış ildir ki, yazıya köçürür. Onun sol çıyninə qonan mələk isə mürgü vurur. Çünkü Hüseynin pis əməlləri olmur ki, sol çıyninə qonan mələk də qələmini işə sala bilsin. Bu, Hüseynin xoşbəxtliyidir. Onun bir xoşbəxtliyi də adını daşıdıığı İmam Hüseynin getmiş olduğu haqq yolundan çıxmamasıdır. Onun mənalı və şərəfli yaşayışı da, işıqlı həyatı da, halal süfrəsində halal çörəyinin olması da...bunu bir daha təsdiq-ləmiş olur.

Hüseyn Məmmədovu bir ildən çoxdur ki, tanıyıram. Amma mənə elə gəlir ki, onu yüz ildir ki, tanıyıram. Mənə elə gəlir ki, onunla bir sinifdə oxumuşuq, Moskvada bir yerdə əsgərdikdə olmuşuq, bir universitetdə tələbəlik illərini yola salmışıq... Bunun özü də bir-birimizə olan səmimiyyətdən, inamımızdan, əqidə və qələm dostluğumuzdan xəbər verir. Onunla hər dəfə söhbət eləyəndə, «Azərbaycan» nəşriyyatının birinci mərtəbəsində çay içəndə, bir-birindən maraqlı ya-

zılarını oxuyanda...onun kişilik, mərdlik xüsusiyyətlərindən birini kəşf edirəm. İndiyəcən çox şey kəşf eləmişəm. Kəşf eləmişəm ki, Hüseyin kimi insanlara arxalanmaq, onun qələminin işığında ziyarətə getmək olar. Və onu da kəşf eləmişəm ki, qocaman dağa bənzəyən almış yaşlı qələm dostumun dünyada heç kimdən və heç nədən çəkinəcəyi yoxdur. O heç kimin yanında gözükölgəli deyil. Bunları kəşf etməklə bir dəha inandım ki, Hüseyin Məmmədov yaşadığı ömrə ürəklə imza ata bilər.

Və ən nəhayət, Hüseyin Məmmədovun 60 yaşı tamam olur. Yubiley yaşıdı. Fikirləşdim ki, dostuma nə hədiyyə eləyim. Axı, söz adamının sözdən savayı hədiyyəsi nə ola bilər? Ən gözəl hədiyyə də söz deyilmə? Ona görə də Hüseyin Məmmədovun 60 yaşınu bu yazıyla mübarəkləmək istəyirəm. Həm də istəyirəm ki, biləsiniz: - Dünya Hüseyin Məmmədov kimi etibarlı və işıqlı insanlarla gözəldir. Qoy həm də bu yazı 60 yaşın işığında hər səhər günəşi salamlayan Hüseynin 60 illik yubileyinə şirinlik olsun.

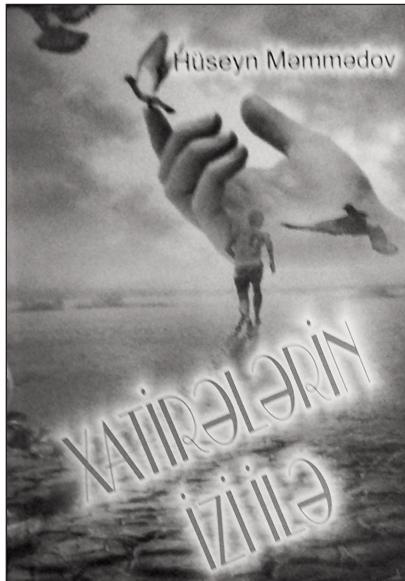
Qələm dostum Hüseynin 70 yaşında da ürəyimdən gələn səsləri qələmə almaq arzusu ilə:

Vaqif İsaqoğlu

*“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
15 oktyabr 2021-ci il*

Dağ havalı, bulaq təbəssümlü kitab

*Ədəbiyyatşunaslıqdan bili-
rik ki, xatırə oçerk kimi faktiki
həyat materialı və sənədlər
əsasında yazılır. Oçerkdən fər-
qli olaraq, xatirədə konkret bir
şəxsdən bəhs etmək məhdudiyyəti yoxdur. Yəni xatirədə
əsas şərt müəllifin iştirak et-
diyi, şahidi olduğu hadisələri
təsvir etməkdir... Düşünürük
ki, fikirlərinin həyat materialları
əsasınla bir məcraya siğışdır-
mış Hüseyin Məmmədovun
2021-ci ildə «Maarif» nəş-
riyyatında işıq üzü görmüş
«Xatırələrin izi ilə» kitabı da
məhz bir xatırə buketidir.*

Kitabda faktiki bir həyat hadisəsi geniş anlamda şərh olunur, hadisələr müəllifin öz obyektivində daha dürüst, daha qaynar şəkildə cilanır. Oxucu bu əsəri oxuduqca həyatın taledə, taleyin həyatda necə səciyyələndiyini və bu ovqatda proseslərin hər iki istiqamətdə necə saxələndiyini aşkar görür. Nəticədə, özü üçün bir ibrət, bir dərs götürür. Belə deyək, anlamağa çalışır ki, adı bir səhv üzündən insan bir ömür boyu hansı iztirablara düşər ola bilər. Bu mənada, Hüseyin müəllimin adıçəkilən əsəri bugünkü və gələcək nəsillər üçün həm də bir ibrət mövzusudur.

Kitab nəfis tərtibatla işıq üzü görüb. Buradakı səliqə sanki əsərdəki hadisələrin hənirindən nizama düşüb. Müəllifin də, oxucunun da eyni rənc çaları tapdığı bu bədii müstəvidə həyat öz rəngində, insan öz çalarında, digər tərpənişlər də öz sürətindədir. Belə bir ovqata malik olmaq hər qələm sahibinə müyəssər olmur. Hüseyin müəllimi bu atmosferdə fərqli göstərən bəlkə də onun təmiz havalı dağlardakı, pak ruhlu obalardakı, ən əsası, dürüt, vicdanlı ailələrdəki həyat məntiqini tuta bilməsidir. On agörə əsər bu qədər rəvan, bu qədər oxunaqlı və bu qədər təsirlidir. Əslinə qalsa, burada hadisələr iki əsas obrazın üzərində cərəyan edir; təsirli həyat səhnələri də o qədər üzücü deyil, lakin müəllif hətta ən susqun əhatədə belə obrazlarına elə bir səmimiyyət, elə bir bitkin surət verib ki, onları özünün idealın etmək isəyirsən. Söz yox, bu Hüseyin müəllimin yazılı bacarığıdır, həm də həyata, taleyə düzgün baxışıdır.

Əsərdə obrazlar dürüst, hadisələr təmiz ovqatdadır. Müəllifin diqtə etdiyi digər surətlər çevikdir - halallıq onların həyat kredosudur, nüfuzlu şəxsiyyətlərdir, zəhmətkeş insanlardır və s. O surətlərdə biz bir ağsaqqal görkəmi, bir bulaq saflığı müşahidə edirik. Bütün bunlar da, dediyimiz kimi, müəllifin həyat duyğularının bar-bəhrəsi kimi işıq saçır.

Xalqımızın görkəmli, dəyərli, sədaqətli və yüksək mənəviyyat sahibi olan şəxsiyyətləri barədə hər birimiz yazı yazmayı həmişə özümüzə borc bilməmişik. Hüseyin müəllim də elə bu ehtisamla «Xatirələrin izi ilə» əsərini araya-ərsəyə gətirib və orada yüksək həyat eşqi olan insanlardan bəhs edib. O insanlardan ki, el içində özlərinə dərin hörmət və rəğbət qazanıb, həyatda bir çox çətinliklərlə üzləşib və bütün maneələrə mərd-mərdanə sinə gərib, balacadan böyüyə hər kəsin hörmətini saxlayıb, adları gələn yerdə çöhrələrə xoş təbəssüm qonub və s. Nə xoş ki, Hüseyin müəllim onların səmərəli fə-

liyyətini özünə bələdçi edib, ömür salnamələrinin işıqlı səhi-fələrini aramla vərəqləyib. Həyat insanların birgəliyindən bu qədər gözəl görünür. Doğru deyiblər, həyatı insanlar gözəlləşdirir. İnsanların bir-birinə qarşı dostluğu, diqqət və qayğısı onların yaşam tərzinə, maarifpərvərlik və vətənpərvərlik duyğularına da sirayət edir. Həm də duyğulu, təfəkkürlü insanlar digərlərindən daha yaxşı düşünür və hərəkət edir, qüdrətli və dəyərli insanlar daha yaxşı yazır, danışır gözəl davranışsı ilə seçilir. Məhz Hüseyin müəllimin obraz və surətləri belə insanlardır: humanist, maarifpərvər, sözün əsl mənasında bir örnək həyatın yorulmaz yolcusuları, sözə, qələmə hör-mət qoyanlar...

Əlbəttə, tanınmaq üçün insan öz adının şərəfini həmişə uca tutmalıdır. Bu mənada, Hüseyin Məmmədovun da böyük bir haqqı var. El-oba sevgisi qazanmış bu insan adının şərəfi ilə özünə bir abidə ucaldıb, soy-kökə hörmət hissi yaşadıb, doğulduğu elə-obaya şan-şöhrət gətirib.

Əlbəttə, kitabda insan şəxsiyyəti özünü bütün labüb hallarda aktiv göstərir. Lakin cəmiyyət məsələlərində şəxsiyyət fə-allığının daha geniş aspektləri var. Bu, həm də ictimai əhatənin genişlənməsinə zəmin yaradır. Məhz bu mənada Hüseyin Məmmədov da adıçəkilən əsərində cəmiyyətin əsas kateqoriyalarına geniş yanaşmağa üstünlük verib və düz də edib.

Ümumilikdə, Hüseyin Məmmədovun «Xatirələrin izi ilə» kitabını diqqətlə oxuyandan sonra bir daha əmin oluruq ki, halallıq dağ havalı, pak ruhlu, bulaq təbəssümlü insanların həyat amalıdır.

**Sabir Hüseynov,
Prezident mükafatçısı**

“*Kredo*” qəzeti,
22 iyul 2021-ci il

Tutqun xatirələrin işıqlı adımı - Hüseyin Məmmədov

*İstedadlı publisist Hüseyin Məmmədovun
«Xatirələrin izi ilə» və «Sazın-sözün vəhdəti»
kitablarının imza günü keçirildi*

Biz, (ədəbi-fəlsəfi mükalimələrimizdə) dəfələrlə vurğulamışq ki, ruhsallıq insan ömrünün idrakda təcəlla edən mühüm cizgisidir. Tanrıının böyük ilham və müqəddəs ruh bağışladığı fəhm sahibləri məhz bu əhatədə yaradıcı oblast tapa bilirlər. Elə istedadlı qələm sahibi, nüfuzlu publisist, "Bütöv Azərbaycan" qəzetinin şöbə müdürü Hüseyin Məmmədovun könül dünyasının istisində də elə bu ictimai tərzlər özünü aşkar ifadə edir... Səmimi etiraf edək ki, bu istiqanlı, vətənsevər qələm adamının vəcd anında çırpınan duyğuları bir yaradıcılıq buketi kimi diqqət çəkir. Bunu onun "Xatirələrin izi ilə" və "sazın-sözün vəhdəti" adlı kitablarında da aydın görmüşük. Açığlı, yaddaşında illerin ağrı-acılarını daşıyan Hüseyin müəllimin böyük rəğbətlə qələmə aldığı bu kitablar da toplanmış xatırə yazılarını oxuyanda, belə qənaətə gəlirik ki, fəlsəfi dəyərlər (doğrudan da) insan ruhunun müjdəsidir.

Hüseyin müəllimin publisistikasının əsas prototipi (ən başlıca səciyyəsi) insan-dünya varlığının dərkidir. Ümumiyyətlə, onun xatırə yaddaşı ruhumuzu çox uzaq səmtlərə - idrakin üst

qatlarında zahir olan gerçəklərə, vəcd anında yaranan susqunluğa, həniri günəş istisi qədər ilgimli olan duygulara çekir. Biz həmin anı yaddaşımızın dərin qatlarında çırpınan işığa bükür, o işığın daha nurlu olması üçün ruhumuzu sakit hücrələrə yönəldirik. Arada da müəllifin obrazları ilə vəcd anında həmsöhbət olur, ruhsal zəminlərin hənirini duya-duya yaddaşlarımızda çözələnən işıqlı anlara baxış sərgiləyirik.

Xülasə, Hüseyin müəllimin yaradıcılığında biz həm də onun ötkəm ruhunu, pərişan-ovqatverici təsirlərini aşkar sezik. Elə bununla da onun yazılarının sanbalını, oradakı ictimai-fəlsəfi zəmini qabarıq müşahidə edirik.

Əslində, Hüseyin müəllimin obrazları işıqlı, nurlu insanlardır, bir vaxtlar əllərinə çıraq alıb zülmətdə işıq axtaran insanlardır. Həm də bir insan baxışında daha münasib ovqatlar əxz edən insanlardır. Bu ovqatlardakı ləngərlik zamanla insan arasında bir uzaqlıq yaradıb. Açığı, bəzən bu uzaqlıqda zamanın idrak zirvəsində görünən fədakarlıqlar məhz sadə-mürəkkəb duygular kimi təcəssüm edir.

Belə deyək, ictimai səciyyələri də biz çox vaxt tədbirlər vasitəsilə xarakterizə etmişik. Buna görə (bəlkə də) hər tədbir öz ictimai əhəmiyyəti ilə diqqət çəkir. Çünkü (bütün hal-larda) görülən işin məqsədi dövlətçiliyə töhfə verməkdir. Bu mənada, biz də «Azərbaycan» nəşriyyatının konfrans zalında istedadlı publisist Hüseyin Məmmədovun yaradıcılığına diq-

qət ayıran insanların hörmət və rəğbətini ictimai uğur sanırıq. Orada Hüseyin müəllimin şəxsiyyətinə dəyər verən, sənətini qiymətləndirən insanların doğma baxışları, insana güc verən diqqət və qayğıları həm onun 60 illik yubileyinə, həm də sözsənət boğçasına əlavə rəng qatdı, ruhən fərqli bir yaddaşa, aşkar bir surətə dolduğumuz üçün qədirbilən insanlara könüldən dua etdik. Çünkü bir qəlbi mənəvi sevindirmək, bir ürəyə isti siğal çəkmək hər kəsin bacardığı iş deyil. Açığı, hər çıxışı gurultulu alqışlarla qarşılanan, hər çıkışçının dilindən qopan məhəbbət dolu kəlmələrdə Azərbaycana, ölkəmizin söz-sənət adamlarına məhəbbət ifadə olunan tədbirdə Hüseyin müəllim xoşbəxt Baş Obraz kimi canlandı, onun çöh-

rəsindəki həyadan zaldakılar da məmənunluq tapdı...

Məlumat üçün bildirək ki, 25 noyabr 2021-ci il tarixdə «Azərbaycan» nəşriyyatının 8-ci mərtəbəsində yerləşən konfrans zalında istedadlı publisist Hüseyin Məmmədovun 60 illik yubileyi ilə əlaqədar «Xatırələrin izi ilə» və «Sazın-sözün vəhdəti» kitablarının imza günü keçirildi. Əvvəlcə Vətən uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Sonra tədbir gədəbəyli aşığıın ruh silkələyən çılgın ifası ilə start götürdü. Sazın zala yayılan səsi iştirakçıları çox uzaq məsaflərə apardı, hərədə fərqli bir könül xoşluğu yaratdı. Tədbirin aparıcısı «Kənd həyatı» qəzetiinin baş redaktoru, Prezident mükafatçısı Sabir Hüseynov Hüseyin müəllim haqqında qısa məlumat verdi, onunla eyni dağdan, eyni obadan pərvaz etdiyini ve nə xoş ki, bu gün də eyni sahədə bir yerdə çalışdığını bildirdi. Elə bu ruhla da sözü «Yurd» jurnalının təsisçisi və baş redaktoru, şair-publisist Balayar Sadıqə verdi. Balayar müəllim Hüseyin Məmmədovun şəxsiyyətinə nüfuz edən insanlıq cəalarlarından, çöhrəsində əks olunan əsl insan görkəmindən danışdı, diqqəti onun kitablarına, orada əks olunan ədəbi məqamlara çəkdi. Vurğuladı ki, harada dostə sadıq, insana vəfali surət görsəniz, bilin ki, orada Hüseyin müəllim kimi xoşçohrə insanların həyat işığı yanır.

Sonra söz şair-publisist, Prezident mükafatçısı Hikmət Məlikzadəyə verildi. O da Hüseyin müəllimin insanlığından, onun şəxsiyyətində cilalanan ləngərli ovqatdan, yaradıcılığında diqqət çəkən ictimai ehtivadan bəhs etdi, onu hazırlıksızmanın müfəssəl insanları sırasında gördüğünü dedi. Ən əsası da, qeyd etdi ki, mənim üçün Musa peyğəmbər, Həzrəti Yusif kimdirə, Hüseyin müəllim də odur. Zaldakılar onun bu nitqindən dərin məna tapdılardır və bir daha əmin oldular ki, Hüseyin müəllim sözün həqiqi mənasında batını təmiz, həyası nur ziyalılarımızdır.

Daha sonra «Söz» qəzetiinin təsisçisi və baş redaktoru, şair-publisist Arif Musa tribunaya dəvət olundu. O, Hüseyin Məmmədov şəxsiyyətinə və yaradıcılığına bir qədər fərqli aspektdən nüfuz etdi, onu dövrümüzün sadiq, sözübütöv insanlarından biri kimi təsvirə çəkdi və dediyi səmimi sözlərlə tədbir iştirakçılarında əhval-ruhiyyə yaratdı. Həmçinin, Hüseyin müəllimin kitablarındakı nostalji dövrün bugünkü səsləşən əsas məqamlarını sadaladı, kitablarının oxucu məhəbbəti qazanacağını əminliklə dedi.

Beləcə, «Gənclik» nəşriyyatının direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Adil Abdullayev, «Yurd» jurnalının əməkdaşı Püstə Hüseynova, görkəmli şair Ağacəfər Həsənli, Nizami Rəhmanlı yubilyarın tələbə dostları, Zərifə Sufi Mikayılova, Nəsir Əhmədov şair Zakir Ağdamlı, şair Əzizə Ağahüseynqizi, şair Qəzənfər Məsimoğlu, jurnalist Elşad Dağlı, jurnalist Leyla Turan və digərləri ard-arda tribunadan iç titrədən sözlər səsləndirdilər.

Tədbirin ən qaynar çağında Hüseyin Məmmədovun müəllimi, "Xatırələrin izi ilə" kitabındaki əsas obrazlardan biri Məhərrəm müəllim telefonla zəng etdi, Hüseyin müəllimin yaradıcılığına, şəxsiyyətinə böyük dəyər verdi, onun sədaqətli vətəndaş olduğunu iştirakçıların diqqətinə çatdırıldı. Əlbəttə, Məhərrəm müəllimin zəngi ilə konfrans zalına Gədəbəyin uca dağlarının saf havası, təmiz bulaqlarının gur səsi, lətfətli eniş-yoxuşlarının, qoyun-quzu mələşən yamaclarının həniyi doldu. Bu, hər kəsədə fərqli ovqat yaratdı.

İki saatlıq tədbirdə hər çıxış bir vüsəl anı, hər çıxışçı bir sadiq dost kimi təsir bağışladı. Hüseyin müəllim haqqında deyilənlər dəfələrlə gurultulu alqışlarla mükafatlandırıldı.

Tədbirin yekununda İctimai Nəzarət Koalisiyasının sədri Rasim Məmmədov tribunaya yaxınlaşdı, şair Balayar Sadiqə, yubilyar Hüseyin Məmmədova və jurnalist-şair Aygün xanıma

Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Mərkəzinin fəxri diplomlarını təqdim etdi. Təltif olunanlar DAMM-nin fəxri sədri, Xalq yazıçısı Çingiz Abdullayevə və bu işdə əməyi keçən hər kəsə təşəkkürlərini bildirdilər.

Tədbir boyu aşiq, Şahniyar Mikayıloğlu öz məlahətli səsi və ifaları ilə tədbir iştirakçılarını duyğulandırdı, onların saza-sözə məhəbbətini daha rəngli çalarlara bükdü.

Tanınmış fotoqraf, qayğıkeş insan Fərruxun çəkdiyi şəkil-lər də Hüseyn müəllim haqqında həyatı duyğular ifadə etdi, hər şəkildə sanki bir obraz öz könül nəğmələrinə qıslıdı.

Aparıcı tədbirin başa çatdığını bildirəndə alqışlar zalı bürüdü, hər kəs ayaq üstə Hüseyn müəllimin şəxsiyyətinə bir daha öz ehtiramını çatdırıldı.

Sonda Hüseyn müəllim ağır ləngərlə tribunaya yaxınlaşdı, tədbirinə gələn hər kəsə öz minnətdarlığını bildirdi, xoş arzularını çatdırıldı.

Bundan sonra kitabların imzalanma məqamı çatdı, Hüseyn müəllim ondan kitab alanlara ürəyinin odu ilə iliq, isti sözlər-lə avtoqraf yazdı.

Nəhayət, kollektiv şəkil çəkildi, zaldakıların məhəbbəti həmin şəkildə əks olundu.

Ən sonda iştirakçılar çay-şirniyyat süfrəsinə dəvət olundular, Hüseyn müəllimə məhəbbət süfrə arxasında da davam etdi.

Tədbir sözün həqiqi mənasında bir dostluq bayramı, hər kəsin məxsusı hörmət göstərdiyi bir insanın ən xoşbəxt günü kimi diqqət çəkdi.

P.S.

Mən həmin tədbirdə Hüseyn Məmmədovu tutqun xatirələrin ən işıqlı adamı sandım. Onun hələ də işiq sayrısan, tə-bəssüm qaynayan çöhrəsinə baxa-baxa düşündüm ki, o, bu qədər həyanı vücuduna necə hopdura bilib? Onu həm də bir anlığa sakit-çılğın bir dəniz hesab elədim. Çünkü dəniz də sa-

kit çağında bir cür, fırtına zamanı başqa cür görünür. Hər iki halda o, öz vücudundakı ağayanalığı qoruyur... Anladım ki, Hüseyin müəllim bəzən nə üçün dəniz kimi, coşur, təlatümə gəlir, sonra da hansı səbəbə öz dəli hay-harayını, çılgın səs-küyünü itmiş dağ çayı kimi sakitləşir. Bildim ki, o, niyə hətta çöhrəsinə məsumluq çökəndə belə öz sakit-çılgın xarakterini saxlayır. Mənə aşkar məlum oldu ki, Hüseyin Məmmədov kimi insanlar (ilk yaranışdan) Adəm üçün qeyrət, Həvva üçün abır-həya, örpək olublar.

Allah (bəlkə də) dünyani belələrinə görə (hələ) dağıtmır...

Allahdan sizə möhkəm can sağlığı arzulayırıq, Hüseyin müəllim!

Yazıya əlavə:

Bəllidir ki, bəşər yaranandan insan öz aqlı və zəkası ilə fərqlənir. Bəsirət-qəlb gözü ilə həyata, zamana nüfuz etməyi bacaran insanlar idrakin şüurüstü qağlarında yol-riz tapmaqda aciz qalmırlar. Bu baxımdan, hətta ən duyğusuz obrazını ruhi vəcdə gətirmək əzmində olan Hüseyin Məmmədovun ədəbi üfüqlərdə var-gəl etdirdiyi fəlsəfi çırpıntılar hadisələrə ayrı bir məntiqdən yanaşmağımızı təlqin edir. Belə deyək, qəlbə təmiz insan olmaq onun həyat qayəsidir, ruhi ucalıqda pərvəriş tapması onun insanlıq vəsfidir. Yüksək şəxsiyyətində cəmləşən bu genetik kodlar onun bəşər məğzində vətəndaşlığı sevgi səpə bilmək amalıdır.

Tanrı sizi qorusun, Hüseyin müəllim!

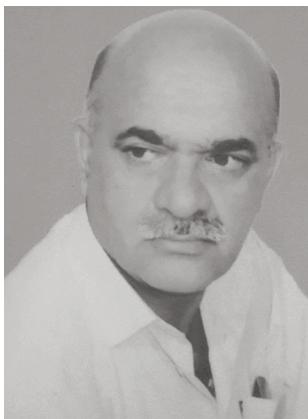
**Hikmət Məlikzadə,
Prezident mükafatçısı**

*“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
3 dekabr 2021-ci il*

Bir ömrün ən incə məqamları...

Keçmiş dili gətirən yeganə vasitə xatırələrdi. Xatırələri dili gətirmək, qələmə almaq, başqaları ilə bölüşmək o qədər də asan məsələ deyil. Belə ki, ürəyə yazılın və heç vaxt unudulmayan, qəbr evinə kimi səninlə yoldaşlıq edən acılı-şirinli günlər, yaşıanan duyğular...insan ömrünə vurulan naxışlardı. Pozulması mümkün olmayan bu naxışlar insan yaşa dolduqca daha aydın görünməyə başlayır. Bu mənada yazıçı-publisist Hüseyin Məmmədovun oxuculara ünvanladığı «Xatırələrin izi ilə» (Bakı, 2021) bədii-sənədli povesti həm də həyat aynasıdır və bu aynada özümüzü görürük, vaxtilə yaşadığımız aylar, illər, xüsusilə də gənclik çağları... kino lenti kimi gözlərimiz önündən gəlib keçir. İstər-istəməz içimizdə bir sual baş qaldırır: «Yazıçı bizim ilk gənclik həyatımızı kimdən öyrənib?». Cavab birmənalıdır. Heç kimdən. Müəllif sadəcə olaraq öz həyatının müəyən məqamlarını, heç vaxt unudulmayan yaştılarını qələmə alıb. Əsər ona görə təsirlidir ki, yazıçı Hüseyin Məmmədov həm də oxucuların hiss və duyularını, mürgülü xatırələrini oyada bilib.

Bəli, hər birimiz öz içimizdə yaddaşımızın yükünü gəzdiririk. Bizdən fərqli olaraq yazıçı Hüseyin Məmmədov «Xatırələrin izi ilə» povestini yazmaqla bu yaddaş yükündən az da olsa xilas ola bilib. Bu, onun xoşbəxtliyi olsa da, yenə də tale yükündən, həsrət yükündən, ilk sevgi aşrisindən... qurtula bilməyib. Bu, mümkün də deyil. O, sadəcə olaraq həyat burulğanında ilahi bir eşqi diqqətimizə yönəltmək istəyib. Həm də istəyib ki, bir eşqin işığında altmış yaşı başa vurmuşam və məni

yaşadan da, dünyaya bağlayan da həmin o ilahi eşqdi. Əsərin lirik qəhrəmanı Vüqar sevdiyi qızı - Pərvanəyə qovuşsaydı, həmin o ilahi eşq də olmazdı. İlahi eşq olmasayı, «Xatırələrin izi ilə» kitabı da yazılmazdı. Bu kitab yazılmasayı və bizə ərmağan edilməsəydi bizim də mürgülü xatırələrimiz oynamazdı...

Kitabı yarpaq-yarpaq çevirib oxuduqca hiss edirik ki, yazıçı Hüseynin hissləri, duyguları, həyacanları... Vüqarın timsalında sətirlərə ilmələr kimi hörülüb. Səmimi, rəngsiz-boyasız və qeyri-adi ustalıqla qələmə alınan bu əsərdə hər birimizin nəbzi vurur və bu əsər hər birimizin yaşadığı hisslərin parlaq təcəssümüdür.

Gənclik ömrünün ən incə məqamlarını oxuculara çatdırıran yazıçı gənclik ömrünün hiss və həyacanlarını «sakitləşdirmək üçün qələmə sarılmalı olub. Və çox da yaxşı eləyib. Yoxsa ürəyi mina kimi partlaya bilərdi. Həm də yaxşı eləyib ona görə ki, ötən illərin həsrətilə çırpınan ürəyi az da olsa rahatlıq təpib. O, həm də bu günlüğü və gələcək nəsillər üçün dəyərli bir əsər yazıb. Bu əsərin ədəbiyyat tarixində öz müstəsna yeri var. Niyə? Çünkü bu əsər gənclərə düzlük, halallıq aşılıyor, həm də onların vətənpərvərlik ruhunda böyümələrində müstəsna rol oynayacağı şübhəsizdir. Bu əsərdə yurd sevgisi, ataya, anaya övlad məhəbbəti, torpağa bağlılıq, dosta sədaqət, müəllimlərə hörmət... qırmızı xətlə gəlib keçir.

Əsərboyu Vüqarın həm sevgi iztirabları, həm gənclik duyguları, həm də el-obaya bağlılığı, düzüyü, halallığı oxucunun diqqətindən yaxınlaşır və oxucu Vüqarın keçdiyi ömür yoluyla tanış olduqca gah kövrəlir, gah sevinir, həm də özünü Vüqarın yerində hiss eləyir. Kənddə dünyaya göz açan, dağlar qoynunda böyüyüb boy-a-başa çatan hər kəsə Vüqarın taleyi yaxından tanışdır. Onlar Vüqarın taleyini yaşamasalar da, onların həmin taleyə oxşar bir gənclik ömrü yaşamaları şübhəsizdir. Və çoxumuz Vüqar kimi ilk sevgimizə qovuşmamışıq. Və

çoxumuzun qəlbində ilk sevginin yaraları hələ də sağlamayıb. Sağalmayacaq da.

İlk sevginin ağrlarını təmiz və saf ürəkli adamlar yaşayır. Çünkü bu sevgidə ilahi nur var, bulaq təmizliyi, çiçək zərifliyi var. İlk sevgiyə qovuşmaq ilahi nura bürünmüş duyğuların, ən müqəddəs hisslerin məhv olması deməkdir, ülvə məhəbbətin adiləşməsi deməkdir.

Məhz ona görə də Tanrı da ilk sevginin adiləşməsini istəmir, çünkü ilk sevgi duyğuları, ən təmiz duyğulardı, ən müqəddəs hisslerdi... Dünyani dağılmışa qoymayan da bu təmiz duyğulardı, təmiz hisslerdi.

Vüqar da dünyanın ən təmiz, ən saf adamıdı, bu təmizlik, bu saflıq onun iç dünyasında Günəş kimi işıq saçır. O, ilk sevgisinə qovuşsaydı iç dünyasının Günəşi də sönərdi. Bax, onda Vüqar dəyişərdi, işlədiyi milis (polis) orqanlarından öz əri-zəsilə işdən çıxmazdı. Əli rüşvətə öyrənərdi, yaxşı dolanışıği olardı, yaxşı pulu olardı. Amma o, bunu istəmədi. Gəlin bu sətirlərə diqqət yetirək: «Axı, elə deyil ata. Komandır hər günə pul istəyir. Deyir ki, səndən əvvəl işləyən milis işçisi gündə 30-35 manat mənə pul verirdi. O qədər də özü aparırdı. Sən isə hələ bir manat gətirməmisən. Ata, bu iş deyil, dilənçilikdir. KİMƏSƏ şər at, böhtan at, o da gətirib pul versin, sən də ver baş-qasına». - Bu Vüqarın rüşvətə, əliyəriliyə olan münasibətinin göstəricisidir. Məhz ona görə də Vüqar milisdən (polisdən) çıxıb müəllim olmaq arzusu ilə sənədlərini indiki N.Tusi adı-na Pedaqoji universitetinin filologiya fakültəsinə verməli olur. Və bununla da dünyada halallığın, təmizliyin hələ ölmədiyini, yaşıdığını açıb-göstərir.

Müəllimlik -təmizlik, düzlük anlamına gəlir. Müəllim adı ən şərəfli addır. Müəllim işıq, nur deməkdir. Vüqarın müəllim olmaq arzusu bir tərəfdən sevimli müəllimi Məhərrəm Bağırova olan hörmətindən, şagird sevgisindən irəli gəlirsə, bir tərəf-dən də qovuşa bilmədiyi ilk sevgisindən irəli gəlir.

Vüqar Pərvanəni, Pərvanə də Vüqarı sevir, amma Pəpvanə Vüqara «səni sevirəm» demir, çünkü əsl məhəbbətin dili lal olar. Vüqarın saflığı, təmizliyi, halallılığı həm ailədə, həm də doğulub boy-a-başa çatdığı Gədəbəyin təmiz havasından, cana məlhəm olan bulaqların suyundan, kişilik, mərdlik tərilə yoğrulmuş torpağından irəli gəlir. Və bir də dağlar qoynunda böyük Vüqar halallığı, düzüyü, saflığı, mərdliyi... o dağlardan almadımı? O, dağlar kimi vüqarlı, əyilməz olduğunu ilk gənclik illərindən sübuta yetirmədim? Moskvada əsgərlikdə olanda da, Bakıda işləyəndə də dağlar oğlu olduğunu öz xid-mətilə, əməlilə göstərmədim?

Ömrünün 61-ci ilini yaşayan Hüseyin Məmmədov «Xatirə-lərin izi ilə» sənədli povestini təsadüfən qələmə almayıb. Görünür, ömrün əlçatmaz illəri, yaşanan gənclik duyğuları, ilk sevginin ürəkdə göynəyən yaraları... onu rahat buraxmayıb, gecələr yuxusunu qaçırb, gündüzlər gözləri önündən çəkilib getməyib. Yaziçi onu rahatsız edən duyğularını, hiss və həy-əcanlarını «sakitləşdirmək» üçün qələmə sarılmalı olub və çox da yaxşı eləyib. Yaxşı eləyib ona görə ki, həm ötən illərin həsrətılı çırpınan ürəyi rahatlıq tapıb, həm də bu günkü və gələcək nəsillər üçün dəyərli bir əsər yazıb. Bu əsərin ədəbiyyat tarixində öz müstəsna yeri var. Niyə? Çünkü bu əsər gənclə-rə düzlük, halallıq aşılıyacaq, həm də onların vətənpərvərlik ruhunda böyümələrində müstəsna rol oynayacaq. Bu əsərdə yurd sevgisi, ataya, anaya olan övlad sevgisi, torpağa bağlılıq, dosta sədaqət...qırmızı xətlə gəlib keçir.

Vüqarla Sənanın dostluğu, Vüqarla Məhərrəm müəllimin şagird-müəllim doğmalığı, Vüqarla Pərvanənin ilahi nurdan yoğrulmuş sevgisi, Vüqarla özbək balası Tofiqin əsgərlik do-stluğu, eləcə də özbək -Azərbaycan qardaşlığı, Cavanşirin əmi -qardaşoğlu münasibəti o qədər səmimi, o qədər inandırıcı qə-ləmə alınıb ki, düzü heyrətlənməyə bilmirsən.

Əsərboyu Vüqarın həm sevgi iztirabları, həm gənclik duyğuları, həm də el-obaya bağlılığı oxucunun diqqətindən

yayınnmır və oxucu Vüqarın keçdiyi həyat yoluyla, onun sehirli dünyası ilə tanış olmaq imkani qazanır.

«Xatirələrin izi ilə» irəli getdikcə Vüqarın saf dünyası ilə daha yaxından tanış oluruq. Bu tanışlıq bizə çox şey verir. Ən başlıcası isə dünyada Vüqar kimi işıqlı adamların olmasına görə sevinirik. Sevinirik ki, nə qədər ki, Vüqar kimi işıqlı adamlar var, hələ yaşamağa dəyər.

Yazıcı Hüseyin Məmmədov bu əsəri yazıb çap etdirdiyinə görə ona oxucu təşəkkürləri düşür. O, bir qələm adamı olaraq bu əsəri oxuculara ünvanlamaqla içimizdəki mürgülü xatirələri oyadıb, ürəyimizdə buza dönən duyğuları isitməyə müvəffəq olub, bizi ötən əsrin 70-ci illərinə qaytara bilib. Dünyanın ən qayğısız, ən qorxusuz, ən bərəkətli, ən gözəl illərini gözlərimiz önündə canlandırmaqla yanar ürəyimizə su çıleyib. Bu isə yazıçı qələminin gücündən, həm də yazıcının istedadından xəbər verir.

«Xatirələrin izi ilə» sənədli-bədii povesti ürəklərdə ölüzməkdə olan ümid işığını sönməyə qoymayan, bizi keçmişə söykənib gələcəyə doğru daha inamla addımlamağa səsləyən dəyərli bir əsərdir. İnanıram ki, bu əsəri oxuyan, bu əsərin ruhunu dərk eləyən hər bir oxucu kövrək duyğular içində kitabın son səhifəsinin son cümlələrini dönə-dönə oxuyacaq və onlar da belə deyəcəklər: «... Xeyirli əməllərimizin işığından, səda-qətli ürəyimizin döyüntüsündən, bir də qocalmayan məhəbbətimizin həyat nişanələrindən tanışınlar bizi». - Və həm də deyəcəklər ki, Hüseyin müəllim, biz sizi Vüqarın timsalında daha yaxından tanıdırıq. Bu tanışlığa görə halal qələminizəvə bir də işıqlı ürəyinizə minnətdarıq.

Tanrı sizi və sevənləri qorusun.

Vaqif İsaqoğlu
yazıçı-publisist

“Bütöv Azərbaycan” qəzeti,
24 setyabr 2021-ci il

Tamam Yaralı

*Hüseyin müəllimin 60 illik
yubileyinə həsr edirəm*

Təmiz ürəklə

Altmış yaş nədir hələ?
Kövrəlmə, gülə-gülə.
Olanlara şükr edib,
Yaşa təmiz ürəklə!

Dərd bilmə olanları,
Əzizlə qalanları.
Etmə boş gümanları,
Yaşa təmiz ürəklə!

Nəsihət etmir Yaralı,
Əzizdi dostu-yarı.
Uca dağlar vüqarı,
Dilər təmiz ürəklə.

VİDADI QAFAR OĞLU MƏMMƏDLİ

Yazıcı-publisist dostum Hüseyin Məmmədovu
“Sazın sözün vəhdəti” və “Xatirələrin izi ilə” kitablarının
təqdimatı münasibəti ilə ürəkdən təbrik edir, ona
böyük yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

SALAMLAYIM

Söz sənətin sevənləri,
Gələcəyi görənləri,
Hüseyni dost bilənləri,
Gəldim ki, bir salamlayım.

Bu tədbirə gelənləri,
Şad xəbəri verənləri,
Dost-tanışı görənləri,
Gəldim ki, bir salamlayım.

“Sazla sözün vəhdətini”,
Yazarların heyyətini,
Qonaqların qeyrətini,
Gəldim ki, bir salamlayım.

Bir az yaşa dolanları,
Qəlbi burda olanları,
Mənə sırlı qalanları,
Gəldim ki, bir salamlayım.

Təbim məndən küsüb gedib,
Vidadını üzüb gedib,
Təbrikini düzüb gedib,
Gəldim ki, bir salamlayım.

İdris Hacizadə

*Mərhum jurnalist İdris
Hacizadənin Hüseyin müəllimə həsr
etdiyi şeirlər*

Məni o dağlara apar

(Dostum Hüseyin müəllimə)

*“Dost” var, üzdə mələk, əməldə şeytan,
Bir əli fitnədir, bir əli böhtan.*

*Dost var, dar gündəndə əlindən tutan,
Dost da var, canını qıymaq üçündür.*

Aşıq Aydın Çobanoğlu

Sən, ey dağlar oglu, vuqarlı insan,
Məni o daglara gəl apar, dostum.
Ürəyim darıxır gör bir nə vaxtdır,
Məni sıxıntıdan gəl qopar, dostum.

Gedək o dağlara, bir salam verim,
Bir az rahatlaşım, bir nəfəs dərim.
Həm də övladlıq borcumu göstərim -
Məni sıxıntıdan gəl qopar, dostum.

İdrisəm, ömrümün ahıl çağında,
Artıq solur bostanım da, tağım da.
Daha dostlar yoxdur solum, sağımıda,
Məni sıxıntıdan gəl qopar, dostum.

Səxavətdən don geyinmisən

Vallah, səxavətdən don geyinmisən,
Səxavətli dostum, xeyirxah insan.
Vallah, mərhəmətdən doğulmusan sən,
Mərhəmətli dostum, xeyirxah insan.

Xeyir əməllərçin yaranmışan sən,
Xeyir əməllə dünyani bəzə sən.
O geniş qəlbinə sığınib Vətən,
Mərhəmətli dostum, xeyirxah insan.

Yaxşılıq etməkdir ilkin amalın,
Üç qız ovladındır dövlətin, varın.
Ən böyük qazancın - sadıq dostların,
Mərhəmətli dostum, xeyirxah insan.

İdrisin qəlbində daim yaşarsan,
Vəfali dost, nə yaxşı ki, sən varsan.
Ürək dostu tapmaq deyildir asan -
Mərhəmətli dostum, xeyirxah insan.

Vəfali dost

Vəfali dost ünvanımdı, adımdı,
Şirin-şəkərimdi, ağız dadımdı.
Ürəyimdə atəşimdi, odumdu,
Əsl dosta canı qurban verərlər.

Vəfali dost şöhrətimdi, şanımdı,
Damarımda axan qızıl qanımdı.
Hər dəqiqəm, hər saniyəm, anımdı,
Əsl dosta canı qurban verərlər.

Əsl dost - sufrəmin ruzi-neməti,
Əsl dost - dostunun namus-qeyrəti,
Əsl dost - Tanrıının payı-qisməti -
Əsl dosta canı qurban verərlər.

İdris çox dost görüb ömrü uzunu,
Seçə bilir dostun yaxşı-pisini.
Gör nə deyir dost haqqında sözünü:
Əsl dosta canı qurban verərlər.

“AZAD QƏLƏM”

Ədəbi-bədii, ictimai-publisistik qəzet

*Azərbaycan Mətbuatında səmərəli fəaliyyəti
və işgüzarlığı ilə seçilən dəyərli mətbuat
nümayəndəsi «Bütöv Azərbaycan»
qəzetiinin əməkdaşı*

MƏMMƏDOV HÜSEYN İSA OĞLU FƏXRI DİPLOM

ilə təltif olunur

“Azad Qələm”
qəzetiin baş redaktoru:

Nəcibə İlkin

Bakı 2010

Azərbaycan Respublikası
“Gənclik-gələcək” qəzeti

Fəxri diplomla

“Bütöv Azərbaycan” qəzetinin
əməkdaşı, mayası sazla-sözlə
yoğrulmuş,
“Sazın-sözün vəhdəti”,
“Xatirələrin izi ilə”
kitablarının müəllifi Hüseyin İsa
oğlu Məmmədov Azərbaycan
mətbuatın inkişafindakı xid-
mətlərinə və anadan olmasının
60 illik yubileyi münasibəti ilə
təltif olunur.

Baş redaktor:

Redaktor:

Adil Abdullayev
Tofiq Məmmədov

Bakı-2021-ci il

Fəxri Fərman

www.damm.az

Dünya Azərbaycanlılarının
Mədəniyyət Mərkəzi İB
İctimai Nazarət Koalisiyası
Sabitlik və İnkışaf Mərkəzi İB

www.inktv.az

World Azerbaijanis Culture
Center Publik Union
Social Control Coalition
Stability and Development Center

www.ictimaixeber.az

İCTİMAİ NƏZARƏT KOALİSİYASI

Dünya Azərbaycanlılarının Mədəniyyət Mərkəzi İB

Bütöv Azərbaycan qəzetiñin Şöbə müdürü, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü "Vətənin Ölmez Şəhidi", "Xatirələrin izi ilə" povestinin müəllifi Məmmədov Hüseyn İsa oğlu dövrü mətbuatda ədəbi milli irsin fəal təbliğatçısı olduğuna görə Fəxri Fərmanla təltif olunur.

İNK kollektivi adından Hüseyn Məmmədova ədəbi fəaliyyətində ugurlar arzulayırıq.

Rasim Məmmədov

İctimai Nazarət Koalisiyası İB-nin sədri,
Dünya Azərbaycanlılarının Mədəniyyət
Mərkəzi İB-nin vitse-prezidenti
Sabitlik və İnkışaf Mərkəzi İB-nin sədri:

Mündəricat

Yaşamaq gözəldir, qardaşım.....	3
Yaşamaq istəyirəm.....	6

Hər məqalə bir ömür anıdır

“Zəfərin mübarək, Azərbaycan!”.....	112
Şəhid Türkman Məmmədov anıldı.....	115
Həkim, şair, şəxsiyyət.....	121
Türkman Vətənə ana demişdi.....	129
Ümidli Şəhid.....	132
Bir səsin sehrində.....	133
Aşıq sənəti etibarlı əllərdədir.....	135
Açı hicrandı şəhid ağrısı.....	139
Əlli ilin işığında.....	143
Dədə Ələsgər Tehranda anıldı.....	149
Halal ümmətin çörəyi də halal olar.....	152

Hüseyin Məmmədov haqqında yazılın məqalələr

Mənalı ölüm yolu.....	158
60 yaşın mübarek.....	161
Tələbə yoldaşlarının ürək sözləri.....	163
Eloğlumla qürur duyuram.....	165
60 yaşın işığında.....	167
Dağ havalı, bulaq təbəssümlü kitab.....	173
Tutqun xatırələrin işıqlıadamı - Hüseyin Məmmədov.....	176
Bir ömrün ən incə məqamları.....	183
Təmiz ürəklə.....	188
Salamlayım.....	189
Məni o dağlara apar.....	190
Səxavətdən don geyinmişən.....	191
Vəfalı dost.....	192

Hüseyin Məmmədov

“Olumla ölüm arasında”

“İMZA” nəşrlər evi

Direktor: Səbuhi Aslan

Dizayner: Veys Əliyev

Texniki redaktor: Rauf İlyasoğlu

Yığılmağa verilib: 19.11.2021

Çapa imzalanıb: 09.02.2022

Ofset çapı. Əla növ kağız

Tiraj: 300

Kitab hazır diapozitivlərdən çap edilib.

Ünvan: Bakı, Mətbuat prospekti 529-cu məhəllə

Telefon: (012) 538-18-87, (050) 263-16-16

Müəlliflə əlaqə: (050/070) 365-61-03